

NSZZ
SOLIDARNOŚĆ

agencja prasowa nr 9

BIULETYN
PISM
ZWIĄZKOWYCH
I ZAKŁADOWYCH

AS

15-30
marzec
Warszawa

z siedzibą w MKZ Mazowsze, telefon: 274481, telex: 816077

INFORMACJE TYGODNIA /21.03. - 30.03./	
"Solidarność" w gotowości strajkowej	101
Apele do posłów na Sejm	101
Organizacje partyjne wobec ostatnich wydarzeń w kraju ...	101
Rolnicy wobec akcji strajkowej	103
Przeciwko "Solidarności"	103
Rozmowy z Rządem	103
Spotkanie przedstaw. środow. twórczych z I Sekretarzem KC	104
Zjazd Ogólnop. Komisji Porozum. Nauki	104
Apele "Solidarności" do żołnierzy oraz funkcyj. MO i SB..	105
Obrady KKS w Gdańsku	105
O zachowanie pokoju społecznego	105
DOKUMENTY	
Komunikat Prezydium OKZ NSZZ RI "Solidarność"	201
Uchwała Prezydium OKZ NSZZ RI "Solidarność"	201
Uchwała Prezydium WKZ NSZZ RI "Solidarność"	201
Uchwała OKZ NSZZ RI "Solidarność"	201
Oświadczenie OKZ NSZZ RI "Solidarność"	201
Komunikat o spotkaniu Premiera i Prymasa Polski	201
Oświadczenie KZ NSZZ "Solidarność" przy PAP	202
Rezolucja organizacji partyjnej przy Komisarzacie MO nr 2 w Gdańsku	202
List otwarty MKS w Jeleniej Górze do Papieża	202
List Wałęsy i Wądołowskiego do robotników	202
Uchwała Prezydium MKZ NSZZ "Solidarność" w Gdańsku	203
List uczestników Konwersatorium DiP do IX Plenum KC	203
Oświadczenie Rady SDP	203
Komunikaty KKS	203
Apel ZKS Elektrowni "Rybnik"	205
Protokół ustaleń zespołu roboczego powołanego w czasie roz- mów delegacji KKP z Rządem	205
Instrukcja Nr 1 na wypadek strajku generalnego	205
INFORMACJE TYGODNIA /26.02. - 21.03./	
Uchwała Sekcji Pożarnictwa	301
Represje wobec studentów	301
Sprawa CZSS "Społem"	301
Przeciwko "Solidarności"	301
Akcja protestacyjna drzewiarzy	301
Przeciwko "Solidarności"	301
Komitet Więzionych za Przekonania	301
Ostrołęka	301
W rocznicę wydarzeń marcowych	301
Zespół Interwencyjny przy Zarządzie regionu Mazowsze	301
"Solidarność Rzemieślnicza"	302
Radom	302
Struktura regionalna	303
Rozmowy w Mln. Oświaty i Wychowania	303
Rozmowy ws. reglamentacji żywności	304
Spotkanie zarządów regionalnych	304
Podział majątku bCRZZ	304
OKZ NSZZ RI u Sekretarza Episkopatu	304
Oświadczenie W. Ziemińskiego	304
List KKK Prac. Oświaty i Wych. do Zjazdu ZHP	304
Suwałki	304
"Solidarność" w instytucjach MON i MSW	304
Konferencja o samorządach	305
Nowy Sącz	305
W sprawie kolportażu prasy	305
Zerwane rozmowy ze studentami	305
Sprawa Międzyzakładowej Komisji Górniczej	305
Sprawa B. Niklaszewskiego	305
Posiedzenie OPSZ	305
W sprawie ustawy o związkach zawodowych	306
Apel RKZ w Częstochowie	306
Klub sportowy "Solidarności"	306
DOKUMENTY	
Uchwała Zjazdu Sekcji Pożarnictwa	401
Postulaty Ziemi Radomskiej	401
Społeczny projekt ustawy o samorządnych organizacjach rol- ników indywidualnych	402
Oświadczenie po rozmowach w sprawie reglamentacji	405
Informacja Prez. KKP o finansowaniu pobytu w sanatoriach ..	406
Oświadczenie W. Ziemińskiego	406
List W. Siły-Nowickiego do Redakcji "AS"	406
Ramowy regulamin wyborczy na zjazd regionu	407
Oświadczenie ZKZ KWK XXX-lecia PRL i KKG	306

Uwaga: Biuletyn AS Nr 9 składa się z dwóch części: w pierwszej podajemy informacje i dokumenty z okresu 21.03-30.03. /24.03. zamknęliśmy wydanie specjalne Biuletynu Nr 8, w całości poświęcone wydarzeniom w Bydgoszczy/. Część druga /ss. 300 i 400/ jest uzupełnieniem Biuletynu Nr 8, zawiera informacje i dokumenty z okresu 26.02.-21.03., które - mimo iż straciły aktualność - zdecydowaliśmy się teraz zamieścić ze względu na ich walor dokumentalny.

Numer przygotowali: Anna Dodziuk, Ewa Jastrun, Wojciech Kamiński, Andrzej Lodyński, Maria Kruczkowska, Krzysztof Leski, Helena Łuczywo, Małgorzata Pawlioka, Joanna Stasińska, Joanna Szczęsna, Andrzej Zozula.

"Solidarność" w gotowości strajkowej. "Solidarność" w ostatnim tygodniu ograniczyła normalną działalność związkową, koncentrując się przede wszystkim na szerokiej akcji informacyjnej i propagandowej, opracowywaniu instrukcji i regulaminów strajkowych, przygotowaniach do strajku ostrzegawczego i właściwego. Cały czas trwały próby osiągnięcia porozumienia z Rządem /patrz: s.103/, w wielu regionach wyborcy domagali się od posłów, by nadzwyczajna sesja Sejmu doprowadziła do pokojowego rozwiązania konfliktu. /patrz: niżej/. MKS w Jeleniej Górze wystosował list otwarty do Jana Pawła II z prośbą o podjęcie mediacji między "Solidarnością", a władzami kraju w nadziei, że ta pomoc umożliwi konstruktywne negocjacje dla dobra Ojczyzny". /patrz: Dokumenty, s.202/. Podobne listy skierowały do Papieża MKS Małopolska oraz Huta im. Lenina, gdzie w czasie strajku ostrzegawczego 27.03., po raz pierwszy w tym miejscu, odprawiono mszę św. Podczas strajku ostrzegawczego Zakłady Akumulatorowe w Piastowie nie przerwały produkcji, przeznaczając ją dla rolników indywidualnych. Mazowieckie Zakłady Przemysłu Owocowo - Warzywnego w Garcznie również pracowały w godzinach strajku ostrzegawczego, a także w wolną sobotę /społecznie/ by zwiększyć dostawy na rynek. W przewidywaniu strajku generalnego Zakłady Mięsne w Ostrołęce zobowiązały się, że będą produkować ztrody chlewnej dostarczanej przez rolników indywidualnych /w ramach akcji organizowanej przez NSZZ RI "Solidarność", patrz: s.103/ Inicjatyw takich było więcej.

Propozycja strajku automatycznego. Redakcja "Wolnego Słowa" w Toruniu, licząc się z możliwością masowych aresztowań działaczy "Solidarności" wysunęła propozycję automatycznego strajku alarmowego. Istotą tej koncepcji jest opracowanie systemu niezawodnych kontaktów między MKS-em a KS-ami, dzięki którym strajk może być proklamowany w całym regionie nawet w sytuacji wyaresztowania wszystkich przywódców i zablokowania telefonów oraz teleksów.

Apel do posłów na Sejm

25.03. KS Płock i MKS Włocławek wystąpiły do marszałka Sejmu S. Gucwy z prośbą o spowodowanie konsultacji posłów ich województw z wyborcami przed III Sesją Sejmu. Wyborcy chcą zapoznać posłów ze swoją opinią na temat obecnej sytuacji i zobowiązać do zaprezentowania tej opinii na forum Sejmu.

26.03. KZ Stocznia Gdańskiej wystosował podobny apel do posłów województwa gdańskiego.

26.03. Plenum MKZ Toruń złożyło na ręce obecnego na spotkaniu posła na Sejm PRL wniosek o zwołanie nadzwyczajnego posiedzenia Sejmu w dniu 30.03. do godz. 15-tej. We wniosku czytamy: "Uznajemy też za niezbędne powołanie przez Sejm PRL Komisji, która w sposób bezstronny i obiektywny zbadałaby sprawę w Bydgoszczy. W skład tej Komisji powinni wejść ludzie powszechnie szanowani o niekwestionowanym autorytecie moralnym, niezależni od Rządu, Partii organizacji i służb, które byłyby zainteresowane wynikami prac Komisji. Obowiązkiem Komisji byłoby również opublikowanie jak najszybciej wyników prac".

27.03. Członkowie MKZ w Słupsku spotkali się z klubem poselskim woj. słupskiego. Prezydium MKZ po przedstawieniu swego stanowiska wobec bieżących wydarzeń i sytuacji w regionie słupskim, zobowiązało posłów do zaprezentowania stanowiska MKZ na forum publicznym. W wyniku spotkania posłowie sformułowali oświadczenie, w którym domagają się m.in.: rozstrzygnięcia wszystkich spornych spraw na drodze dialogu i przy zastosowaniu wyłącznie politycznych metod; pełnego wyjaśnienia spraw związanych z wydarzeniami w Bydgoszczy, ujawnienia winnych, wyciągnięcia konsekwencji i poinformowania społeczeństwa; zaprzestania działań propagandowych, które mogą wzmacniać nastroje społecznego podniecenia, tak przez środki masowego przekazu

jak i "Solidarność"; prezentowania przez publikatory stanowiska obu stron.

28.03. W Elblągu, w tymczasowej siedzibie MKS, odbyło się spotkanie posłów ziemi elbląskiej z przewodniczącymi Komitetów Strajkowych NSZZ "Solidarność". Posłom zalecano przedstawienie na najbliższej, poniedziałkowej Sesji Sejmu żądań społeczeństwa zgodnych z pięciopunktowym programem rozmów KKS z Rządem.

28.03. Na posiedzeniu MKZ Regionu Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej padła propozycja zwołania nadzwyczajnego posiedzenia Sejmu. Obecni na spotkaniu posłowie propozycję przyjęli i sformułowali odpowiedni wniosek na piśmie. Wniosek przekazano Przewodzącemu Rady Państwa. Do zwołania posiedzenia Sejmu potrzebny jest wniosek 154 posłów. Zapelowano do wszystkich MKS-ów o podjęcie podobnej inicjatywy.

30.03. Przedstawiciele szczecińskiej "Solidarności" i posłowie na Sejm ziemi szczecińskiej opublikowali wspólną rezolucję, w której popierają pięć żądań strajkowych KKP. Posłowie oświadczają w niej, że w obecnej sytuacji stanowczo sprzeciwiają się wszelkim próbom ograniczenia bądź zawieszenia prawa do strajku i wprowadzenia stanu wyjątkowego.

30.03. MKS NSZZ "Solidarność" woj. piotrkowskiego wystosował do wojewódzkiego Zespołu Poselskiego prośbę o natychmiastowe spotkanie.

Organizacje partyjne wobec ostatnich wydarzeń w Kraju. 21.03. Biuro Polityczne zaapelowało do członków partii o nieuczestniczenie w akcji strajkowej zapowiadanej przez "Solidarność". W odpowiedzi wiele instancji partyjnych różnych szczebli zaprotestowało przeciwko próbom skłócenia społeczeństwa przez wprowadzenie podziału na partyjnych i bezpartyjnych. I tak np. na konferencji sprawozdawczo-wyborczej POP przy Zakładach Radiowych ELMOR w Gdańsku 22.03. podjęto uchwałę: "Jesteśmy przeciwko strajkom i oczekujemy wytworzenia takiej sytuacji w kraju, w której wszelkie konflikty załatwiane będą drogą dialogu. Nie akceptujemy jednak komunikatu Biura Politycznego z dn. 22.03.1981 r. Naszym zdaniem komunikat przeciwstawia członków partii Społeczeństwu zabraniając im udziału w proklamowanym strajku. Dlatego też konferencja upoważnia wszystkich członków naszej organizacji do indywidualnego decydowania o swoim udziale w ewentualnym strajku bez jakichkolwiek sankcji partyjnych." Nie jesteśmy w stanie odnotować wszystkich uchwał i rezolucji w tej sprawie - ograniczamy się do omówienia tych które wpłynęły do Biura Informacyjnego Mazowsza. Egzekutywa KZ PZPR przy Fabryce Łożysk Tocznych "Iskra" w Kielcach przyjęła 24.03. uchwałę, w której domaga się wykrycia i ukarania winnych zając w Bydgoszczy, protestując przeciwko używaniu siły w rozwiązywaniu spraw społecznych oraz przeciwko jednostronnemu przedstawianiu faktów przez Biuro Polityczne przed zakończeniem postępowania wyjaśniającego. Jednocześnie KZ NSZZ "Solidarność", ZZ Metalowców, KZ PZPR, ZZ ZSMP i dyrekcja wystosowały apel do pracowników PŁT "Iskra", w którym stwierdzają: "... w tych trudnych chwilach, niezależnie od przynależności organizacyjnej musimy być razem /.../ stanowimy jedną załogę." POP przy Instytucie Uprawy i Nawożenia Gleb w Puławach przyjęła 29.03. rezolucję, która stwierdza m.in., że organizacja partyjna "jest poważnie zagrożona rozwojem sytuacji w Polsce prowadzącym do zantagonizowania partii i NSZZ "Solidarność". Członkowie POP zapowiedzieli, że jeśli konflikt nie zostanie rozwiązany do piątku 27.03. - przystąpią do strajku ostrzegawczego, wysuwając pod adresem kierownictwa partyjnego następujące postulaty: 1/ zwołanie najpóźniej do końca maja nadzwyczajnego Zjazdu PZPR, 2/ przystąpienie w trybie natychmiastowym do wyboru delegatów na Zjazd w sposób bezpośredni w partyjnych okręgach wyborczych, zapewnienie udziału we wszystkich posiedzeniach Biura Politycznego członkom KC będącym robotnikami i przedstawicielami wielkich zakładów przemysłowych. POP PZPR zastrzegła sobie jednocześnie możliwość oddzielnego ustosunkowania się do strajku generalnego. POP przy Instytucie Maszyn Matematycznych w W-wie oświadczyła /26.03./ m.in., że "będąc generalnie przeciwną wszelkim strajkom wyraża dezaprobatę dla opieszałości rządu w rozwiązywaniu incydentu bydgoskiego, dezinformacji społeczeństwa przez środki masowego przekazu oraz dla niezrozumiałej na tle chaosu informacyjnego uchwały Biura Politycznego". POP stwierdza, że w przypadku niesięgnięcia

cia porozumienia do dn. 27.03. udzielił poparcia związkowcom biorąc udział w strajku ostrzegawczym. Aktyw partyjny w Z-dach Cegielskiego w Poznaniu stwierdził 26.03., iż udział członków partii w ewentualnym strajku ostrzegawczym traktować należy jako wyraz protestu przeciwko sposobowi rozwiązywania konfliktów niezgodnym z zasadami socjalistycznej odnowy". Zażądano, aby IX Plenum KC PZPR usunęło z władz partyjnych ludzi, którzy przyczynili się do zaostrzenia sytuacji w kraju. Aktyw partyjny proponuje "Solidarność", aby tak samo postąpiła w stosunku do swoich członków". Walne zebranie organizacji partyjnej Z-dów Maszyn Biurowych "Predom-Metron" w Toruniu uchwaliło /26.03./: "... uznajemy udział członków partii w strajku w dn. 27.03. za w pełni uzasadniony i zgodny z poczuciem partyjnej odpowiedzialności za losy kraju." Rezolucje w tym duchu uchwalili też członkowie PZPR w "Bibromoc" w Gliwicach, w odlewni Stali "Stalchemak" w Siedlcach, w "Wifamie" Toruń, na Politechnice Białostockiej, w Olsztęńskich Zakładach Graficznych, w warszawskim PSC /"aby zachować więź z załogą"/, w Przedsiębiorstwie Specjalistycznym Górnictwa Surowców Chemicznych w Krakowie. Jak wynika z dostępnych nam informacji większość członków PZPR nie podporządkowała się zaleceniom Biura Politycznego biorąc udział w strajku ostrzegawczym. W Czaplinku sekretarze POP zażądali od członków partii, aby nie brali udziału w strajku. Członkowie PZPR zagrozili złożeniem legitymacji w razie jakichkolwiek sankcji partyjnych. Egzekutywa PZPR w "Predom-Metron" /Toruń/ uchwaliła 27.03. "protest przeciwko przełożeniu rozmów między Komitetem d/s Współpracy ze Związkami Zawodowymi a KKP z dnia 26.03. na 27.03., a tym samym niewykorzystaniu ostatniej szansy niedopuszczenia do strajku ostrzegawczego w dn. 27.03.". Zażądano też jak najszybszego zwołania IX Zjazdu PZPR i przeprowadzenia przedzjazdowych wyborów w całej partii. Egzekutywa KW PZPR w Płocku wydała oświadczenie, w którym czytamy: "przebieg czterogodzinny strajku ostrzegawczego uświadomił nam, że znaczna część członków partii nie podporządkowała się uchwałom VIII Plenum KC, a wykonała decyzje Komitetów Strajkowych. W praktyce przebieg strajku odpowiadał założeniom organizatorów. /.../ Tracimy coraz bardziej wiarygodność wśród społeczeństwa /.../. Domagamy się zgodnie z powszechną wolą członków wojewódzkiej organizacji partyjnej podjęcia natychmiastowych decyzji w zakresie zaostrzenia sankcji partyjnych oraz szybkiego wdrożenia działań prawnych mających na celu ukaranie osób odpowiedzialnych za popełnione przestępstwa a zajmujących w przeszłości odpowiedzialne stanowiska w kierownictwie partyjnym i państwowym /.../. Opowiadamy się również za istotnymi i koniecznymi zmianami w aparacie KC oraz w centralnych organach administracji państwowej i gospodarczej." I sekretarze POP w największych zakładach Płocka wysosowali protest zawierający wyrazy oburzenia wobec praktyki dezinformowania społeczeństwa. Krytykują oni uchwałę Biura Politycznego na temat wydarzeń w Bydgoszczy podjętą "przed zakończeniem, a właściwie przed rozpoczęciem prac Komisji Rządowej". Stwierdzają: "Uważamy, że czas, by zaprzestać dalszych prób, kto silniejszy, kto mądrzejszy, bo jak do tej pory - partia ponosi klęskę, a "Solidarność" się rozwija. Dzieje się tak tylko dlatego, że "Solidarność" ma rację lub bliższe prawdy dane." Członkowie PZPR zwracali się do władz partyjnych z krytyką i postulatami z adresem IX Plenum KC. Na zebraniu w agencji Interpress /26.03./ przyjęto rezolucję, w której czytamy m.in.: "Stwierdzamy, że w Bydgoszczy została naruszona zasada partnerstwa, dialogu oraz nieużywania siły w rozwiązywaniu konfliktów społecznych i domagamy się od Plenum KC wyjaśnienia i ujawnienia, czy i kto w kierownictwie partii i rządu brał udział w podejmowaniu takich decyzji w Bydgoszczy, a w przypadku stwierdzenia winy - zastosowania kar partyjnych wobec odpowiedzialnych towarzyszy. Stwierdzamy, że przez politykę informacyjną o tendencyjnym i manipulowanym charakterze prowadzoną głównie przez PAP, TV i "Trybunę Ludu" członkowie partii i społeczeństwo pozbawieni zostali możliwości wyrobienia sobie samodzielnej, obiektywnej i pełnej oceny sytuacji /.../. Stwierdzamy, że oświadczenie Biura Politycznego w sprawie wydarzeń w Bydgoszczy opublikowane zostało - wbrew podstawowemu zasadom ustalenia stanu faktycznego oraz rozstrzygnięcia o winie osób za stan odpowiedzialnych - przed zakończeniem prac komisji rządowych i podaniu wyników ich prac do wiadomości publicznej i domagamy się zweryfikowania tej oceny, oparcia jej o obiektywnie zbadany materiał i uwzględnienie w niej opinii organizacji partyjnych całego kraju." Członkowie POP przy Państwowych Szkołach Budownictwa, IX LC, V LO, Zespole Szkół Elektrycznych oraz TBO w Gdańsku podjęli 26.03. uchwałę, w której stwierdzają m.in.: "Jako wolni obywatele tego kraju mamy prawo domagać się ewarancji bezpieczeństwa ze strony MO, a nie być zmuszani do przechodzenia na jej widok na drugą stronę ulicy. My, nauczyciele /.../ nie możemy zachować biernej postawy wobec dwulicowej gry obecnego kierownictwa partii, mającego być duchowym przywódcą narodu. a celowo dezinformującym społeczeństwo, w tym także członków partii dla wyerywania prywatnych celów i zaspakajania ambicji kosztem ca-

łego narodu. /.../ Domagamy się jednoznacznego ustalenia terminu jak najszybszego zwołania Zjazdu Partii. W rezolucji uchwalonej 26.03. na Plenum KC PZPR kopalni węgla kamiennego "Walbrzych" zebrani domagali się m.in.: rozliczenia osób winnych nadużycia władzy oraz nadużyć gospodarczych, 2/ rzetelnej informacji, 3/ przyspieszenia terminu IX Zjazdu PZPR. Ogólne zebranie członków partii w Olsztęńskiej PPT podjęło 26.03. uchwałę, w której stwierdza, iż "centralne władze partii nie podejmują skutecznych starań, aby usunąć przyczyny konfliktów społecznych a jedną z przyczyn pogłębiania się kryzysu jest tendencja wojewódzkich i centralnych władz partii do hamowania odnowy życia społecznego kraju". Egzekutywa POP przy Zakładach Wytwórczych Aparatury Wysokiego Napięcia w Aninie wydała 27.03. uchwałę, w której apeluje do tych członków partii, którzy nie brali udziału w strajku ostrzegawczym, aby różnicę wynagrodzeń z tego tytułu przekazali na fundusz związkowy. Aktyw organizacji partyjnej w Hucie im. Lenina odmówił akceptacji stanowiska Biura Politycznego ws. wydarzeń w Bydgoszczy, zażądał udziału aktywów partyjnych największych zakładów pracy w IX Plenum KC, zmian w Biurze Politycznym oraz podjęcia natychmiastowych działań, by nadzwyczajny Zjazd PZPR mógł się odbyć najpóźniej w maju. Nadzwyczajne zebranie środowiska dziennikarzy Krakowa zwróciło się 27.03. do IX Plenum KC PZPR o "usunięcie od władzy tych osób z najwyższego kierownictwa partyjnego, których wypowiedzi i postępowanie udowodniły, że nie liczą się z przagnieniami i dążeniami milionów bezpartyjnych i członków partii." Domagają się m.in.: "odsunięcia sekretarza KC Olszowskiego od kierowania środkami komunikowania społecznego, ponieważ polityka propagandowa ostatniego okresu spowodowała jak najgorsze skutki społeczne." Zwracają się dalej do władz, "Solidarność" i do Komitetów Strajkowych o umiar, rozsądek i odrzucenie emocji, kiedy chodzi o interes narodu. Uważamy, że w trudnej sytuacji, w jakiej znalazł się nasz kraj, postawy radykalne i nieprzejednane prowadzić mogą do ogólnonarodowej tragedii." Prezydium Wojewódzkiej Komisji Przedzjazdowej w Gdańsku wydało 28.03. rezolucję, której fragmenty cytujemy: "Wstępny warunkiem odzyskania wiarygodności prasy, radia, a zwłaszcza telewizji jest odsunięcie osób odpowiedzialnych za systematyczne blokowanie procesów demokratyzacji życia wewnątrzpartyjnego, a w szczególności osób odpowiedzialnych za bezwzględne manipulowanie informacją i środkami przekazu. Komisja żąda od IX Plenum wyjaśnienia politycznych przesłanek użycia siły w trakcie obrad sesji WRN w Bydgoszczy oraz podjęcia personalnych decyzji wobec winnych tego błędu. Komisja domaga się jednoznacznego określenia terminu IX Nadzwyczajnego Zjazdu, uważając, że odwołanie go doprowadziło do obecnej sytuacji. Prezydium WKP wspiera inicjatywę zakładowych organizacji partyjnych, które w dniu 29.03.81. ogłaszają gotowość partyjną dla wyrażenia poparcia uchwał i rezolucji wysyłanych do KC oraz manifestuje najwyższe zainteresowanie przebiegiem i decyzjami IX Plenum KC." KZ PZPR przy Zakładach "Elmor" w Gdańsku ogłosił 28.03. gotowość partyjną, żądając usunięcia z kierownictwa partii przeciwników odnowy oraz określenia terminu wyborów i IX Zjazdu. Plenum KZ PZPR w Zakładach Radiowych im. Kasprzaka w Warszawie poszerzone o I-szych sekretarzy oddziałowych i podstawowych organizacji partyjnych zaapelowało 28.03. do KKP NSZZ "Solidarność", aby zawiesić termin strajku powszechnego na czas trwania rozmów. Jednocześnie zażądało od Plenum KC PZPR podjęcia decyzji politycznych, które pozwolą przywrócić partii autorytet. POP PZPR wraz z ZK ZMP, ZZ Energetyków i KZ NSZZ "Solidarność" przy ELBUD-zie w Krakowie zaapelowały 28.03. do władz i KKP o rozwiązanie kryzysu drogą porozumienia. Jednocześnie przedstawiciele załogi wyrazili "zaniepokojenie wobec wezwania członków partii do niebrania udziału w strajkach" i zażądali zmian na stanowiskach kierowniczych administracji państwowej. Członkowie PZPR z toruńskich zakładów pracy, zebrani na wiecu w auli Uniwersytetu im. M. Kopernika 29.03. uchwalili rezolucję, w której domagają się od kierownictwa partii usunięcia przyczyn obecnego kryzysu poprzez rozwiązanie głównych sprzeczności w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym. W szczególności żądają: 1/ zwołania nadzwyczajnego zjazdu partii w ostatecznym terminie do końca maja; zespół organizacyjny zjazdu powinien być złożony z tych członków i zastępców członków KC, którzy nie są etatowymi pracownikami aparatu partyjnego, 2/ w pełni demokratycznej ordynacji wyborczej w partii, 3/ zmian w składzie personalnym Biura Politycznego: odsunięcia z kierownictwa partii i państwa Olszowskiego, Żabińskiego, Grabskiego, Kurowskiego, 4/ uchylecia oceny wydarzeń w Bydgoszczy dokonanej przez Biuro Polityczne w dniu 22.03., 5/ odsunięcia groźby strajku powszechnego przez uwzględnienie słusznych żądań rolników indywidualnych, 6/ obiektywnej i prawdziwej informacji w środkach masowego przekazu, 7/ ujawnienia w środkach masowego przekazu "faktów i osób winnych wydarzeń bydgoskich, z konsekwentnym pociągnięciem do odpowiedzialności bez względu na zajmowane stanowisko w szczególności ujawnienia towarzyszy z kierownictwa partyjnego odpowiedzialnych za prowokację bydgoską oraz

Ze strony rządowej: Komitet Rady Ministrów d/s Współpracy ze Związkami Zawodowymi. Rozmowy trwały ponad godzinę. Rozpoczął wicepremier M. Rakowski odczytując tekst /nadany później w DTV/. Do otrzymanych wcześniej pięciopunktowych żądań "Solidarności" /patrz: Biuletyn AS nr 8, s. 203/ strona rządowa nie ustosunkowała się w ogóle. W sprawie punktu "bydgoskiego" minister Bafia stwierdził, że nie zakończono jeszcze dochodzeń. Delegaci związkowi pytali wprost, co właściwie strona rządowa ma do zaproponowania. Rozmowy zakończyło stwierdzenie Wałęsy: "To może my się pójdziemy przespać, a panowie się na jutro przygotują". Wśród delegatów "Solidarności" przeważała ocena że strona rządowa gra na zwłokę. Termin rozmów czwartkowych miał być ustalony telefonicznie w ciągu następnego dnia.

26.03./czwartek/ ok. godz. 17.30 min. Ciosek telefonicznie zaproponował przełożenie rozmów z wicepremierem Rakowskim na następny dzień na godz. 14.00, nie podając przy tym uzasadnienia tej decyzji.

26.03.w Min. Sprawiedliwości ^(rozprawy w sprawie) godz. 19.30. Skład delegacji MKZ Bydgoszcz K.Gotowski, B.Magierowski, L.Winiarski oraz eksperci mec. J.Olszewski i mec. Siła Nowicki. Ze strony rządowej: Min. Sprawiedliwości J.Bafia * oraz prof. S.Zawadzki. Min. Bafia przedstawił tematy

poszczególnych rozdziałów raportu Komisji Rządowej powołanej do zbadania wydarzeń bydgoskich. Zadawał szczegółowe pytania w sprawach, co do których Komisja miała wątpliwości, bądź niepełny obraz /m.in. okoliczności wejścia przedstawicieli "Solidarności" na sesję WRN, interwencja MO/. Następnie zaproponował naszej delegacji podpisanie raportu jako uzgodnionego z "Solidarnością", odmawiając zarazem przedstawienia jej całości tekstu. Punkt o uzgodnieniu nie został do raportu wprowadzony.

27.03./piątek/ ok. godz. 17.00 w URM na Krakowskim Przedmieściu. Spotkanie rozpoczęło się o godz. 18.00. Skład delegacji KKS "Solidarności" taki jak w rozmowach 25.03., ponadto eksperci KKP B.Geremek, R.Kukołowicz, T.Mazowiecki oraz sekretarz KKP A.Celiński. Ze strony rządowej: przedstawiciel Komitetu d/s Współpracy ze Związkami Zawodowymi z wicepremierem Rakowskim. Spotkanie trwało ok. 3 godz. Strona rządowa przedstawiła raport Min. Bafii, zapowiadając jego publikację na następny dzień. Nasza delegacja wskazała na istotne rozbieżności w opisie i interpretacji faktów między raportem Komisji Rządowej a stanowiskiem "Solidarności" i nie zgodziła się na opublikowanie raportu bez odpowiedzi MKZ Bydgoszcz. Wszelkie próby poruszenia przez delegatów "Solidarności" pozostałych punktów żądań spotykały się z niepowodzeniem, M.Rakowski zasłaniał się brakiem Kompetencji. Uzgodniono, że następnego dnia rozmowy wznowione będą o godz. 10.30.

28.03./sobota/ początek godz. 10.30. Uczestnicy rozmów jak 27.03. "Solidarności" przedstawiła swoje uwagi i uzupełnienia do raportu min. Bafii. Strona rządowa poprosiła o przerwę, by zapoznać się z tym tekstem. Po przerwie uzgodniono, że następnego dnia spotkają się grupy robocze: jedna omówi kwestie rejestracji związku zawodowego rolników i uchylenie uchwały Rady Ministrów z 2.02. /wynagrodzenia za strajk/; druga - sprawę umorzenia śledztwa wobec osób prowadzących działalność opozycyjną w l.1976-80.

29.03./niedziela/ przedstawiciele "Solidarności" rozmawiali w zespółach roboczych. Sprawy związku zawodowego rolników i uchwałę Rady Ministrów z 2.02. omawiała grupa w składzie: A.Słowik, L.Winiarski /Bydgoszcz/, eksperci: prof. prawa rolnego Stelmachowski, R.Kasprzyk, R.Kukołowicz. Przedstawicielem Min.Administracji i Gosp. Terenowej /J.Broll, J.Pacho, A.Michalska, W.Frątkczak, B.Michalski/ przewodniczył prof. S.Zawadzki. Na wstępie strona rządowa ze zdziwieniem stwierdziła, że zaszło nieporozumienie, gdyż do prowadzenia rozmów o NSZZRI nie ma uprawnień. Rezultaty rozmów w sprawie zapłaty za strajk zawiera "protokół ustaleń" /patrz Dokumenty, s.205/. Przedstawiciele "Solidarności" sporządzili "Notatkę" wyrażającą stanowisko Związku w kwestii NSZZRI /patrz Dokumenty, s.205/. Sprawę uchylenia śledztwa wobec uczestników opozycji w l.1976-80 omawiał zespół w składzie: A.Gwiazda, M.Jurczyk, oraz eksperci mec. J.Olszewski, mec. W. Chrzanowski. Przedstawicielem Prokuratury Generalnej przewodniczyła prokurator Rozum. Rozmowy były bardzo ogólnikowe. Prokuratorzy zasłaniaли się brakiem kompetencji, nie przedstawili żadnych konkretnych propozycji. W poniedziałek o godz. 7 rano prawnicy "Solidarności" przekażą spisane propozycje.

30.03.o godz. 12.00 ma się odbyć URM spotkanie delegacji "Solidarności" z Rządowym Komitetem d/s Współpracy ze Związkami Zawodowymi.

Spotkanie przedstawicieli środowisk intelektualistów z I Sekretarzem KC odbyło się 27.03 z inicjatywy Komitetu Porozumiewawczego Stowarzyszeń Twórczych i Naukowych. W rozmowie ze St. Kanią uczestniczyli: A.Geysztor /Prezes PAN/, K.Małcużyński /Prezes ZAIKS/, K.Penderecki /Prezes ZKP/, K.Szaniawski /Prezes KPSTiN/, J.J.Szczepański /Prezes ZG ZLP/ i A.Wajda /Prezes ZG SFP/. Na wstępie K.Szaniawski przedstawił cel spotkania: zapoznanie I Sekretarza KC z oceną obecnej sytuacji kraju, przedstawienie opinii na temat przyczyn napięć społecznych i możliwości rozwiązania powstałego kryzysu. Konieczność jak najpilniejszego rozwiązania nabrzmiałej sytuacji oraz zapobieżenia narastającym w społeczeństwie nastrojom desperacji podkreślał A.Wajda. Wskazywał on, że niezbędne jest, by władze reagowały na konstruktywne propozycje uzdrawiania sytuacji, by podjęły działania świadczące o pozytywnym stosunku do odnowy tak, aby nie trzeba było wymuszać strajkami realizacji rozmaitych - często nawet wcześniej zaakceptowanych - postulatów. Nie wolno stwarzać wrażenia, że jeśli nawet podejmie się rozmowy z "Solidarnością" to i tak do niczego one nie doprowadzą, a służą jedynie pozornemu rozładowaniu na pięć. Rodzi to podejrzenia, że władze oczekują, iż sytuacja zmieni się tak, że z "Solidarnością" nie trzeba będzie się liczyć. J.J.Szczepański podkreślał, że bez zaufania społecznego do władz niemożliwe jest rozwiązanie panujących napięć. K.Małcużyński skrytykował sposób przedstawiania sytuacji konfliktowych przez środki masowego przekazu, które nie dopuszczają do głosu przedstawicieli obu stron biorących udział w konfliktach. Zaniepokojenie powrotem pewnych metod działania cenzury wyraził także K.Szaniawski. A.Geysztor przedstawił propozycję powołania grup mediacyjnych złożonych z przedstawicieli środowisk intelektualnych, do pośrednictwa w negocjacjach między władzą a "Solidarnością". / 28.03. powstał zresztą taki zespół - tzw. Zespół Dobrych Usług, w skład którego weszli: A.Geysztor, K.Szaniawski i A.Święciński /. J.J. Szczepański podjął problem uznania wiejskiej "Solidarności", co jest według niego jednym z warunków przywrócenia spokoju społecznego. K.Penderecki wyraził głębokie zaniepokojenie rozwojem sytuacji, a zwłaszcza groźbą strajku generalnego. Zastanawiał się, czy istnieją realne szanse na rozwiązanie obecnego konfliktu na drodze kompromisu. I Sekretarz KC zadawał rozmówcom wiele pytań a także obszernie przedstawił swoje stanowisko wobec dyskutowanych problemów. Powiedział m.in., że chociaż ma świadomość powagi sytuacji, jest jednak optymistą. Nie ma - według niego - innej drogi jak odnowa i zdrowy rozsądek, a wszelkie kwestie powinny być rozwiązane poprzez negocjacje.

/Na podstawie relacji uczestników spotkania - przedstawicieli środowisk twórczych/

Z wywiadu prof. A.Geysztora dla "Wiadomości Dnia" /nr 71 - 27.03.81/ Spotkanie miało przebieg przede wszystkim informacyjny. Przedstawiliśmy zapatrywania środowisk twórczych i naukowych na obecną sytuację. Środowiska te powinny przedstawiać to, co się w kraju dzieje; są, jak wyraził się Andrzej Wajda, duszą narodu /.../

WD : Czy poruszany był w czasie rozmowy problem ogłoszenia stanu wyjątkowego i interwencji z zewnątrz ?

Prof.A.G.: Tak, ale w sposób bardzo pośredni. Zapytałem my też I Sekretarza, czy w związku z dyskusją nad ustawą o związkach zawodowych na poniedziałkowej sesji Sejmum podjęta zostanie jakaś uchwała przeciwko strajkom. Odpowiedziano nam, że nie przewiduje się wydania takiego aktu.

WD: Czy oznacza to, że na pewno nie jest przewidywany dekret antystrajkowy?

Prof.A.G.: Raczej nie. Byłoby to bardzo drastyczne sformułowanie. /.../

WD: Jak Pan widzi wyjście z obecnego kryzysu?

Prof.A.G.: Potrzebne są szybkie negocjacje z udziałem wszelkich autorytetów społecznych. Każda próba użycia siły prowadzi tylko do zaostrzenia sytuacji.

WD: Czy wyszedł Pan z tej rozmowy podniesiony na duchu?

Prof.A.G.: Szczerze mówiąc, chyba nie.

Zjazd Ogólnopolskiej Komisji Porozumiewawczej Nauk i. 29.03. w Krakowskiej AGH odbył się zjazd OKPN, na którym podjęto decyzję o rejestracji Komisji w KKT. Powołano zespół do opracowania nowego regulaminu, który - po konsultacji ze środowiskami naukowymi - będzie przedstawiony do zatwierdzenia Zjazdowi OKPN w maju br. Przedstawiciel zespołu d/s plac poinformował, że 11.04. w Politechnice Warszawskiej odbędzie się seminarium na temat systemu wynagrodzeń.

Apel "Solidarności" do żołnierzy oraz funkcjonariuszy MO i SB. 29.03. MKS w Szczecinie wydał odezwę, w których czytamy: "Władza chce nas teraz pokłócić, rozpowszechnia się bzdurna plotka, że żyjemy w uczucie niechęci do żołnierzy, oficerów i ich rodzin. Oświadczamy, że o jakkolwiek by się stało, członkowie "Solidarności" nie żywią do nikogo nienawiści. /.../Wierzymy, że wy też zrobicie wszystko, co jest obowiązkiem żołnierza, Polaka, syna, męża i ojca, by nie dopuścić do rozlewu krwi./.../Nie damy się podzielić, razem żyjemy w Polsce, interes naszego kraju i narodu jest nadrzędny./.../Chcemy, aby to była nasza milicja i nasza służba, oboemu nam wierzyć i mieć do was zaufanie, oboemu wierzyć, że będziecie nam pomagać w zwalczaniu społecznego zła i w szukaniu sprawiedliwości. Chcemy mieć poczucie bezpieczeństwa. Tego od was oczekujemy." W wydanej przez MKS w Bydgoszczy ulotce o podobnej treści czytamy: "Przepaść między społeczeństwem a milicją niektórzy dysponenci pogłębiali celowo i konsekwentnie, zdając sobie sprawę, że jest to jedyny sposób utrzymania przy sobie siły, na którą jeszcze można liczyć, i którą w razie potrzeby można użyć przeciwko niezadowolonemu i buntującemu się tłumowi." Natomiast MKS w Zakopanem apeluje do funkcjonariuszy MO i SB, aby nie dali się wykorzystać jako ślepe narzędzia tym przedstawicielom władzy, którym ebojętny jest los kraju i narodu.

Obrady KKS w Gdańsku. W nocy z 29. na 30.03., jak podaje Biuro Krajowe podczas obrad KKS: "W związku z napływającymi początkowo informacjami o podaniu się do dymisji Biura Politycznego KC PZPR uznano, że sytuacja uległa diametralnej zmianie i widząc możliwość szybkiego uzyskania satysfakcjonującego porozumienia dyskusowano możliwość zwolnienia nadzwyczajnego posiedzenia KKP na poniedziałek do Warszawy. W wyniku częściowego dementi w/s dymisji Biura Politycznego i uznając niemożność przedstawienia stanowisk władz partyjno-państwowych w porozumieniu z L. Wałęsą zdecydowano 30. 03. o godz. 2.15, iż KKS zawieszają obrady pozostając w Gdańsku. Po zapoznaniu się grupy warszawskiej ze stanowiskiem władz podczas rozmów z Komisją Rządową, które rozpoczęła się w poniedziałek o godz. 12.00 podjęta zostanie wspólna decyzja o dalszych działaniach.

dokończenie ze str 206

1. obrona uwięzionych, kontakt z rodzinami, pomoc uwięzionym i ich rodzinom,
 2. gromadzenie dowodów działalności tych wszystkich, którzy sprzymierzyli się z agresorem i zdradzili naród, muszą oni mieć świadomość, że czyny ich są rejestrowane, osądzone i że żaden z nich nie uniknie kary,
 3. propagandy informacji, organizowanie pracy związkowej, podtrzymanie moralnych i psychicznych sił narodu.
- Więć polska przyjmuje na swe barki cały ciężar wyżywienia narodu. Rolnicy powinni dolożyć wszelkich starań w celu ukrwienia i zabezpieczenia żywności przed rewizją. Członkowie organizacji ochłopskich dokonują dystrybucji artykułów żywnościowych dla ludności miejskiej w zamian za niezbędne wsł artykuły przemysłowe.

W małych miastach i osiedlach, stosownie do warunków lokalnych strajkiem powszechnym kieruje komitet strajkowy największego lub najlepiej zorganizowanego zakładu. Pracownikom takich osiedli, podejmującym strajk wspomagający przypada ważna rola pośredniczenia w kontaktach i wymiany informacji między zorganizowaną ludnością wsł a MKS-ami wielkich miast.

W obliczu agresji przeciwko narodowi i państwu żołnierze Wojska Polskiego i pracownicy sił porządkowych staną przed trudnym wyborem.

Z istoty tych służb wynika bowiem konieczność wykonywania rozkazów zwierzchników. W sytuacji jednak, gdy nad ośrodkami decyzyjnymi tych służb kontrolę przejęłyby siły antynarodowe, elementarnym obowiązkiem patriotycznym każdego żołnierza i funkcjonariusza sił porządkowych jest przeciwstawienie się im wszelkimi dostępnymi środkami. Pracownicy MO i SB powinni niezwłocznie przystąpić do usuwania wszelkich dokumentów mogących ułatwić eksterminację Polaków. Każdy pracownik winien mieć świadomość, że może w ten sposób ocalić choćby jedno życie ludzkie.

Obowiązkiem każdego żołnierza i milicjanta jest obrona życia i mienia obywateli. Natomiast działanie przeciwko życiu obywateli, w szczególności z użyciem siły jest zbrodnią i aktem zdrady narodowej.

Zobowiązujemy wszystkie Komisje Zakładowe NSZZ "Solidarność" do niezwłocznego podjęcia działań koncepcyjnych i organizacyjnych dla przygotowania szczególnych programów samoobrony w warunkach stanu wyjątkowego i strajku powszechnego.

Wobec zagrożenia egzystencji narodu zorganizowany opór jest jedyną szansą.

Prezydium MKS NSZZ "Solidarność" we Wrocławiu

O zachowanie pokoju społecznego. W ostatnim tygodniu we wszystkich środowiskach społecznych podnosiły się głosy apelujące do władz, a także do "Solidarności" o rozwiązanie konfliktu drogą negocjacji i porozumień. I tak zespół bezpartyjnych radnych RM Krakowa wezwał premiera i przew. KKP "do położenia kresu manipulacjom emocjami ludzi", z jednej strony udzielano "pełnego poparcia premierowi W. Jaruzelskiemu we wszystkich działaniach służących odnowie społecznej, politycznej oraz normalizacji życia w naszym kraju" /Senat Politechniki Krakowskiej, 28.03./, z drugiej :- apelowano "do osób, których poglądy i postawy, a także działania hamują osiągnięcie porozumienia społecznego w Polsce, by dla dobra kraju /.../ zrezygnowały z zajmowanych stanowisk i funkcji" /Rada SDP, 29.03./ Potępiano "niedopuszczalne, wręcz prowokacyjne postępowanie niektórych przedstawicieli władzy i administracji oraz tendencyjne, antyspołeczne akcenty w środkach masowego przekazu" /KZ "Solidarność" i RZ ZZ Metalowców w Polam w Białej Podlaskiej/. Były to głosy charakterystyczne nie tylko dla ogniw "Solidarności" lecz również dla wielu rad zakładowych związków branżowych i dla podstawowych organizacji partyjnych /patrz: Informacje tygodnia, s.104/. Nawet uczniowie szkół średnich w Bydgoszczy zaapelowali /28.03./ do Biura Politycznego, by "oczyściło partię z karierowiczów, tych, którzy dezinformują i chcą poróżnić społeczeństwo, usiłują zrobić państwo policyjne z Ojczyzny, oddzielają Jaruzelskiego od społeczeństwa".

W sprawie M.K.P. z 28.03. MKS Krosno oświadczyli i korespondentem informację, którą ukazała się w 'Nowinach' i została powtórzoną przez DTV, mimo że była tak sygnowana. Nieprawdą jest również, że informacje pochodzą z Urzędu Wojewódzkiego. Krosnieński korespondent PAP w związku z tą manipulacją złożył rezygnację. Do poszkodowanego nie dopuszczono przedstawicieli MKS w Jasle, mimo że byli lekarzami, umożliwiono natomiast przeprowadzenie wywiadu telewizyjnego! 28.03. głuzyccy lekarze złożyli protest "przeciwko głęboko antyhumanitarnemu postępowaniu ekipy DTV wobec poparzonego człowieka przedstawionego w programie dnia 28.03. Wywiad taki to nie tylko żenujący chwyt propagandowy, ale przede wszystkim zagrożenie życia ciężko rannego człowieka. Oświadczamy, że fakt ten kwalifikuje się do rozpatrzenia przez komisję kontroli zawodowej służby zdrowia."

At dwiki, gdy zamysłaliśmy numer wydany został następujący komunikat:
Warszawa, 30.03.81

KOMUNIKAT

W związku z rozmowami prowadzonymi z Rządem grupa negocjacyjna KKS przekłada termin podjęcia decyzji w sprawie strajku generalnego z godz. 15.00 na godz. 20.00. Jednocześnie KKS poleca, aby wszyscy przewodniczący MKZ/ MKS oczekiwali na połączenie telefoniczne i teleksowe w godz. od 16 - 18. Zwracamy uwagę na konieczność całkowitego odblokowania teleksów i telefonów MKZ/MKS w tym czasie.

Podpisane - Wałęsa, Gwiazda, Jurczyk, Słowik, Gotowski.

Bydgoszcz, 22.03.81

I. KOMUNIKAT PREZYDIUM OKZ NSZZ RI "SOLIDARNOSC"

Prezydium Ogólnopolskiego Komitetu Załoźycielskiego NSZZ Rolników Indywidualnych "Solidarność" zaakceptowało i poparło następujące żądania Ogólnopolskiego Komitetu Strajkowego NSZZ RI "Solidarność" w Bydgoszczy dotyczące:

1. Wyciągnięcia prawnych konsekwencji w stosunku do winnych zająć dnia 19 marca br. w gmachu WRN w Bydgoszczy
 2. Stworzenia podstaw prawnych do niezwłocznej rejestracji NSZZ RI "Solidarność".
 3. Pełnej i konsekwentnej realizacji Porozumień Rzeszowsko-Ustrzyckich.
 4. Dementi Ministerstwa Sprawiedliwości w sprawie oświadczenia rzecznika prasowego Ministerstwa z dnia 10.02.81 r. w kwestii rzekomej nielegalnej działalności Związku oraz zniesienie zapisu cenzury na temat działalności Związku.
 5. Wnieślenia pod obrady Sejmu i opublikowanie w prasie społecznego projektu ustawy o samorządnych organach w Strajku Okupacyjnym i akcjach solidarnościowych oraz bezpieczeństwa dla osób wspierających i ich rodzin.
 6. Gwarancji bezpieczeństwa dla osób biorących udział w Strajku Okupacyjnym i akcjach solidarnościowych oraz bezpieczeństwa dla osób wspierających i ich rodzin.
- Żądania te zostały przekazane stronie rządowej.

Bydgoszcz, 22.03.81

II. UCHWAŁA PREZYDIUM OKZ NSZZ RI "SOLIDARNOSC"

W związku z niepodjęciem rozmów przez stronę rządową z Ogólnopolskim Komitetem Strajkowym NSZZ RI "Solidarność" w Bydgoszczy, postanawia ogłosić o g o t o w o ś ć s t r a j k o w ą r o l n i k ó w, oraz akceptuje regionalne, skuteczniejsze formy protestu uzgodnione z O K Z.

Prezydium OKZ NSZZ RI "Solidarność"

Rzeszów, 25.03.81

UCHWAŁA PREZYDIUM WKZ NSZZ RI "SOLIDARNOSC" w RZESZOWIE

W dniu 25.03.1981 r. Prezydium Wojewódzkiego Komitetu Załoźycielskiego Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych "Solidarność" w Rzeszowie uchwaliło co następuje:

1. Z dniem 25.03.1981 r. Wojewódzki Komitet Załoźycielski NSZZ RI "Solidarność" ogłasza pogotowie strajkowe w całym regionie i z tym że samym dniem przekształca się w Wojewódzki Komitet Strajkowy, automatycznie wszystkie Gminne Komitety Załoźycielskie przekształcają się w Gminne Komitety Strajkowe.
2. Podstawową formą powszechnego strajku rolniczego będzie zapewnienie żywności dla strajkujących załóg zakładów przemysłowych.
3. Aby zapewnić wyżywienie rodzinom strajkujących robotników do punktów skupu będą dostarczane wyłącznie produkty zakontraktowane.
4. Wśród członków "Solidarności" obowiązuje sąsiedzka pomoc w pracach wiosennych dla strajkujących chłopo-robotników.
5. WKS zobowiązuje Koła, których członkami są członkowie Prezydium do otoczenia szczególną opieką ich gospodarstw, łącznie z całkowitą ich obsługą.
6. Wyznacza się sztab koordynacyjny Komitetu Strajkowego w składzie: Bartyński Antoni i Czastka Henryk, który jest upoważniony do podejmowania bieżących decyzji. Decyzje te są bezwzględnie obowiązujące dla wszystkich Kół.
7. Zobowiązuje się sekretariat MKS do koordynacji prac z MKS NSZZ "Solidarność" w Rzeszowie.
8. Uznajemy za zasadne i własne żądania strajkowe Krajowej Komisji Porozumiewawczej NSZZ "Solidarność".

Jarosław, 29.03.81

UCHWAŁA O-K-Z NSZZ RI "SOLIDARNOSC"

OKZ NSZZ "Solidarność" zebrany na zjeździe w Jarosławiu 29.03.81 popiera w pełni akcję protestacyjną Ogólnopolskiego Komitetu Strajkowego w Bydgoszczy traktując ją jako swoją placówkę w walce rolników polskich o naturalne prawo do swobodnego zrzeszania się w związku zawodowe. Wyrażamy pełne uznanie robotnikom zrzeszonym w "Solidarności", a zwłaszcza MKZ w Bydgoszczy za ich nieugiętą postawę w walce o równe prawa wszystkich ludzi pracy. Wyrażamy głębokie oburzenie wobec brutalnej akcji sił porządkowych w WRN w Bydgoszczy. Mając na uwadze toczące się rozmowy między KKP NSZZ "Solidarność" a Rządem wstrzymaliśmy się dotąd z podjęciem szerszych akcji protestacyjnych. Jeżeli najbliższe dni nie przyniosą spodziewanych wyników i Rząd nadal będzie się uchylał od rozmów z nami, będziemy zmuszeni akcję taką podjąć.

Rozumiejąc interes całego społeczeństwa nie podejmujemy strajku żywnościowego, natomiast udziałem będzie-

my wszelkiej pomocy - zwłaszcza żywnościowej - wszystkim strajkującym pracownikom oraz ich rodzinom. Apelujemy do wszystkich WKZ-ów o nawiązanie kontaktów z MKS-ami w celu praktycznej realizacji niniejszej uchwały.

Zachowajmy spokój, ale bądźmy zdecydowani w działaniu.
Ogólnopolski Komitet Załoźycielski NSZZ RI "Solidarność"

Jarosław, 29.03.81

OŚWIADCZENIE OKZ NSZZ RI "SOLIDARNOSC"

My chłopcy - związkowcy zjednoczeni w Niezależnym Samorządnym Związku Zawodowym Rolników Indywidualnych "Solidarność", nieugięcie domagamy się uznania i rejestracji naszego Związku, gdyż jest on rzeczywistą organizacją zawodową rolników polskich i rękoma prawdziwej demokracji na wsi. Nasz Związek wywalczył już tak istotne dla całego rolnictwa i wsi Porozumienie Rzeszowsko-Ustrzyckie, a obecnie jest pełnoprawnym gwarantem ich pełnej realizacji.

Domagamy się włączenia Porozumień Rzeszowsko-Ustrzyckich pod kontrolę powołanej przez Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej komisji specjalnej d/s realizacji umów społecznych z Gdańska, Szczecina i Jastrzębia.

Porozumienie Rzeszowsko-Ustrzyckie jest umową społeczną w sprawach zawodowych rolników i stanowi fundament życia społecznego na wsi i rozwoju gospodarki rolnej. Wszelkie próby przemilczenia czy też pomniejszenia wagi Porozumień Rzeszowsko-Ustrzyckich wpływają jedynie z chęcią i tendencji dalszego powstrzymania i mącenia prowadzonej przez samych chłopów odnowy życia na wsi. Jak krawym przykładem takiego mącenia i uporczywego blokowania dążeń chłopów jest odmawianie nam od przeszło pół roku prawa do rejestracji naszego Związku oraz szykanowania związkowców przy równoczesnym, z drugiej strony, forsowaniu odgórnych tendencji przekształcania do-tychczasowych kółek rolniczych w monopolistyczną organizację "do wszystkiego" na wsi, a więc do rzekomego pełnienia roli związku zawodowego przy równoczesnym prowadzeniu działalności gospodarczej i usługowej, oraz przejęcia w całości uprawnień samorządowych w życiu wsi. Protestowaliśmy i protestujemy przeciwko narzuceniu wsi biurokratycznego jarzma i zależności. Już dość strat i szkód społecznych poniosła wsi i naród przez lekceważenie chłopskich dążeń do rzeczywistego samorządu i demokracji. Nigdy nie byliśmy i nie jesteśmy przeciwko kółkom rolniczym. Kółka rolnicze - zgodnie ze swą bogatą tradycją i powszechnym żądaniem rolników - powinny być samorządnymi organizacjami samopomocy gospodarczej wsi, zaś spółdzielnie kółek rolniczych - jako spółdzielnie osób prawnych winny być podporządkowane tylko kółkom. Powyższe kółka potrzebne są dla ich pracy tylko ewentualne związki rewizyjne i wspólnie utrzymywane organa doradcze, instytucje wymiany doświadczeń, wzajemnej pomocy i współpracy. Nie damy ani grosza z Funduszu Rozwoju Rolnictwa dla biurokratycznego molocha dotychczasowych "dyrektorskich" SIR-ów oraz WKZ-ów i CZER-u. Żądamy zdjęcia górsu biurokratycznego z organizacji spółdzielczych i zrzeszeń rolniczych. Jedyną gwarancją skutecznej obrony wsi przed dyktatem biurokracji, obrony słusznych interesów rolników jest nasz Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych "Solidarność".

Domagamy się jego niezwłocznej rejestracji!

Nie dopuścimy do skłócenia na wsi polskiej i do wprowadzenia rozdzwiku między robotnikami i chłopami. Nie chcemy czarnego rynku mięsem, gdyż godzi to jednakowo w interes robotnika i rolnika, w interes wsi i miasta. Na czarnym rynku ustawiają się tylko spryciarze - pośrednicy. My żądamy tylko uczciwych cen, które zapewnią obfitość żywności w kraju i rozwój naszych gospodarstw.

OKZ NSZZ RI "Solidarność"

W-wa, 26.03.81

KOMUNIKAT O SPOTKANIU PREMIERA W. JARUZELSKIEGO I PRYMASA POLSKI ST. WYSZYŃSKIEGO

Dla dokonania oceny całokształtu sytuacji wewnętrznej Polski w dniu 26 marca br. w Warszawie odbyli rozmowę Premier Rządu PRL gen. Wojciech Jaruzelski i Prymas Polski Stefan Kardynał Wyszyński. Rozmowa koncentrowała się wokół kluczowych aktualnie problemów kraju. Doniosła sprawa jest pilne przezwyciężenie napięć społecznych tak, by można było wykluczyć strajki jako niezwykle kosztowne dla osłabionej gospodarki narodowej i jako opóźniające osiągnięcie równowagi w zaspokojeniu potrzeb żywnościowych, w przeprowadzeniu rolniczej kampanii wiosennej oraz wyjścia na spotkanie aktualnym oczekiwaniom indywidualnych właścicieli rolnych. Uznano, że pilną sprawą jest pełna obiektywna ocena wydarzeń bydgoskich. Obie Strony wyraziły przekonanie, że zaistniałe konflikty i napięcia w kraju uda się rozwiązać na drodze pokoju.

Biuro Prasowe Episkopatu Polski

Warszawa, 23.03.81

OSWIADCZENIE KOMISJI ZAKŁADOWEJ NSZZ "SOLIDARNOSC" PRZY PAP

Ostatnie dramatyczne wydarzenia, jakie miały miejsce w Bydgoszczy zostały tendencyjnie i w fałszywym świetle przedstawione przez warszawską centralę Polskiej Agencji Prasowej, której komunikaty przedrukowane przez większość gazet codziennych, oraz powtórzone w dziennikach radiowych i telewizyjnych wywołały zrozumiałe oburzenie czytelników i słuchaczy. W związku z tym Komisja Zakładowa NSZZ "Solidarność" przy PAP ożuje się zobowiązana do ogłoszenia następującego ogłoszenia:

1. Wypowiadamy się zdecydowanie przeciwko niedopuszczalnej praktyce zniekształcania informacji nadawanych przez terenowych korespondentów PAP, którzy w miarę możliwości starają się przedstawić prawdziwy przebieg wydarzeń zgodnie z etyką dziennikarską. Taka praktyka jest niezgodna z podstawowym celem, który ma spełniać Agencja tj. rzetelnego i obiektywnego informowania społeczeństwa. Jest szkodliwa z wielu względów: podważa zaufanie obywateli nie tylko do środków masowego przekazu w PRL, lecz i do władz, obniża do zera i tak mocno nadzarpnięty autorytet samej Agencji, w fałszywym świetle przedstawia jej korespondentów, z którymi nie są uzgadniane zmiany w paczające całkowicie treść nadawanych relacji. W obecnej sytuacji tego rodzaju postępowanie - niegodne nie tylko dziennikarza, lecz po prostu uczciwego obywatela świadomego odpowiedzialności za dalszy bieg wypadków - jest szczególnie niebezpieczne, ponieważ niepotrzebnie jątrzy nastroje, utrudnia porozumienie społeczne, do którego dążyć powinny obie strony. Świadoma dezinformacja nie odnosi i nie może odnieść zamierzonych przez jej decydentów skutków. Społeczeństwo jest dobrze zorientowane i bez trudu rozezyfrowuje rzeczywiste intencje pseudo-autorów ukrywających się pod literkami PAP.

2. Głęboko przekonani, że tylko obiektywna i uczciwa ocena wydarzeń może pomóc w rozładowaniu narastających napięć, żądamy p r a w d z i w y o c h, niezakłamanych relacji o tym co się dzieje w kraju. Domagamy się ujawnienia kulis manipulowania informacją, zamieszczenia sprotowań do wszystkich zniekształconych informacji PAP dotyczących wydarzeń w Bydgoszczy, sygnowania ważnych politycznie doniesień nazwiskiem autora oraz publikowania jego protestu w wypadku deformacji zawartych w nich treści. Domagamy się, by Kierownictwo PAP przestrzegało podstawowego prawa obywateli do poznania prawdy. Lęka się jej tylko ten, kto broni nie społecznych lecz własnych interesów.

Komisja Zakładowa NSZZ "Solidarność" przy P A P

REZOLUCJA ORGANIZACJI PARTYPNEJ PRZY KOMISARIACIE MO NR.2 W GDAŃSKU

7.10.1944 powołana została MO, organizacja, której zadaniem jest utrzymanie ładu i porządku publicznego w kraju. Okres 36-cio letniej działalności MO obfitował w różne wydarzenia natury społeczno-politycznej. Niezależnie jednak od charakteru i rezultatów tych wydarzeń funkcjonariusze MO znaleźli się w pierwszej linii działając z narażeniem zdrowia i życia. W historii PRL organa MO nigdy nie zawiodły władz, działając z woli ludu i dla ludu. Aby zostać funkcjonariuszem MO trzeba spełniać szereg wymogów, powodujących efekcie ścisłą selekcję ludzi do tego zawodu, ludzi najlepszych. Funkcjonariusze MO to synowie robotników i chłopów, synowie stoczniołowców, górników, hutników i in.

W historii PRL nie byliśmy i nie jesteśmy wrogo nastawieni wobec społeczeństwa. Różne zakręty historii powodowały i powodują narażenie naszych szeregów na niechęć i nienawiść społeczeństwa, różnie podsyconego przez ludzi unikających odpowiedzialności, mających wpływ na kształtowanie opinii społecznych społeczeństwa, w interesie którego działamy. Wydarzenia ostatnich dni spowodowały stanowczy protest funkcjonariuszy, na szeregi których przypuszczono zmasowany atak w postaci szklan w miejscach publicznych, w miejscach zamieszkania, w stołunko do rodzin i najbliższych. Od sierpnia 80 funkcjonariusze MO rozumiejąc trudną sytuację społeczną nie występowali z żadnym postulatem, mimo istnienia szeregu problemów natury socjalno-bytowej i zarobkowej.

Wydarzenia w Bydgoszczy spowodowały klimat całkowicie uniemożliwiający wykonywanie zadań służbowych przez funkcjonariuszy. Niemożliwym stało się wykrywanie przestępstw i ich sprawców. Niemożliwa stała się ochrona ludzi pracy, ich zdrowia i ich mienia. Stan bezpieczeństwa w wyniku tego uległ pogorszeniu do rozmiarów katastrofalnych, przejawiających się szczególnie we wzroście przestępstw przeciwko zdrowiu, życiu i mieniu obywatelskiemu. Funkcjonariusze nie mogą dopuścić do poróżnienia społeczeństwa i organów MO, do przeciwstawienia ich sobie. MO działa z woli narodu i pozostaje w służbie na rod. Funkcjonariusze Komisariatu nr. 2 w Gdańsku, członkowie partii i bezpartyjni zwracają się do Komitetu PZ PR /zakładowego/, kierownictwa służbowego, KM MO i KW MO a także do władz partyjnych miejskich, do organów przestrzegania prawa i do władz administracyjnych o:

1. wyjaśnienie zdarzeń w Bydgoszczy, wskazanie winnych bezzasadnego użycia sił MO i pociągnięcia ich do odpowiedzialności,
2. określenia zakresu działania MO w nowych warunkach społecznych,
3. spowodowanie zaprzestania ataków na funkcjonariuszy MO przez związek zawodowy "Solidarność" i inne oraz pociągnięcia winnych pomówień do odpowiedzialności,
4. ustalenie i wnioskowanie pociągnięcia do odpowiedzialności winnych powstania katastrofy społeczno-politycznej i gospodarczej,
5. spowodowanie zaprzestania działań mających na celu stworzenie klimatu wrogości społeczeństwa do organów MO,
6. domagamy się ujawnienia i wyjaśnienia publicznie tzw. przywilejów funkcji podnoszonych przez różne środowiska.

Niespełnienie tych warunków, głównie określonych w pkt. 1-3-5 spowoduje przerwanie czynności służbowych przez funkcjonariuszy Komisariatu nr 2 MO z uwagi na niemożność ich wykonywania. Powstała sytuacja wymaga podjęcia natychmiastowych przedsięwzięć zmierzających do ich wyjaśnienia.

Funkcjonariusze Komisariatu NTZ MO oczekują na spełnienie przedstawionych wniosków do dnia 31.03.81. Po tym terminie w przypadku nie spełnienia przedstawionych warunków działania funkcjonariuszy MO, Komisariat nr 2 zmuszony będzie zaprzestać wykonywania obowiązków do czasu stworzenia warunków normalnej pracy. Funkcjonariusze MO z uwagi na szczególny charakter pracy i służbę narodowi w każdych warunkach, nie mogą być opluwani, lecz oczekują na należyne ich pracy i im samym szacunek i uznanie.

Zajęcie takiego stanowiska jest uzasadnione brakiem klimatu i warunków do wykonywania normalnych zadań w zakresie przestrzegania prawa i zapewnienia egzystencji funkcjonariuszom MO i ich rodzinom.

Apelujemy do wszystkich organizacji partyjnych i jednostek MO w Gdańsku, Trójmieście i kraju o przeciwstawienie się eskalacji pomówień funkcjonariuszy i organów MO oraz podjęcie przedsięwzięć mających na celu przywrócenie należynej im roli."

Jelenia Góra, 26.03.81

LIST OTWARTY DO OJCA ŚWIĘTEGO JANA PAWŁA II - NATYKAN

Historia doświadczyła naród Polski jak żaden inny naród w Europie. Kraj swobód demokratycznych, tolerancji politycznej i wyznaniowej, kraj azylu dla ściganych za przekonania, kraj, którego obywatele ukochali wolność, za którą miliony najlepszych synów i cór narodu oddali życie - dziś w roku 1981 nasz byt narodowy jest zagrożony.

W imieniu Narodu Polskiego zwracamy się do Ojca Świętego z gorącą prośbą. Pomni naszej historii i osiemnastego wieku chcemy uniknąć najgorszego. Konflikt o podłożu społeczno-politycznym między "Solidarnością" - reprezentującą interesy społeczeństwa a władzą wymaga pomocy ludzi o wielkim międzynarodowym autorytecie.

Dlatego zwracamy się do Ojca Świętego jako do Wielkiego Polaka o podjęcie mediacji między "Solidarnością" a władzami kraju. Jesteśmy przekonani, że tak podjęta pomoc pozwoli obu stronom znaleźć właściwą drogę wyjścia z kryzysu.

Pragniemy za pośrednictwem Ojca Świętego zapewnić Ojczyźnie nie tylko pełną stabilizację, ale też ciężką historyczną, pełną demokratyzację, tolerancję religijną i przekonani politycznych oraz odbudowę zaufania społeczeństwa do władzy.

Uważamy, że pomoc ta umożliwi podjęcie konstruktywnych negocjacji dla dobra Ojczyzny. Z uwagi na katastrofalną sytuację gospodarczą kraju za wszelką cenę chcemy uniknąć akcji strajkowej.

Dla dobra naszej wspólnej Ojczyzny prosimy Ojca o wsparcie. Przewodniczący MKZ Jelenia Góra-Roman Niegosiński

LIST WAŁĘSY I WĄDOŁOWSKIEGO DO ROBOTNIKÓW. 27.03.1981 r.

Znowu mamy strajk, czterogodzinny protest przeciw bezprawiu i lekceważeniu naszego Związku. Czy będzie on wystarczającą manifestacją ludzi pracy walczących o uszanowanie swych praw. Dotychczasowe działania władz partyjnych i rządowych nie napawają optymizmem, że problemy istotne dla Związku zostaną właściwie rozwiązane. Musimy strajkować. Bo to co dotychczas załatwił przy pomocy strajku, podpisane porozumienia są traktowane przez rząd jako nieporozumienia, są podpisane, ale nie realizowane.

W regionie Pomorza Zachodniego poza nielicznymi wypadkami zatrzymania pojedynczych zakładów pracy i jednogodzinnym strajkiem ostrzegawczym nie było innych akcji strajkowych. Staraliśmy się negocjować pertraktować Bilans tych negocjacji jest znany - nie ma ustawy o cenzurze, nie ma zasiłków wychowawczych. Nie załatwione są sprawy płacowe i zaopatrzeniowe, brak prawdziwej reformy gospodarczej i społecznej, ciągną karuzela stanowisk.

Próbaliśmy rozmawiać uczciwie, mimo że nie zawsze respektowano nasz głos. Próbaliśmy rozmawiać uczciwie, mimo że trawia nas bezsilność gdy odmawiano nam dostępu do środków masowego przekazu, tak naprawdę, to władza nigdy nie akceptowała naszej samorządności i niezależności. Później zaczęto nas prowokować biłkami i u nas w regionie. Pamiętamy o pobiciu dwóch działaczy "Solidarności" w Stargardzie przez funkcjonariuszy MO. Sygnały o szykanowaniu a nawet pobiciu członków NSZZ "Solidarności" docierały z całego kraju. A teraz mamy Bydgoszcz napasła ludzi w majestacie prawa, kpiny rolników, niezarejestrowanie ich związków.

Rozmów z rządem było wiele, obecnie są również prowadzone, ale bez skutków. Nie żądamy pieniędzy, chcemy praworządności. Daliliśmy władcom czas na rozwiązanie problemu. Nikt poważny z nami nie rozmawiał. Były dziennikarz, a obecnie v-ce premier Rakowski poza formułowaniem zgrabnych zdań, nic nie wnosi do sprawy. Potrafił tylko straszyć wojskiem, przelewem krwi i przyjaciółmi. Nigdy nie chcieliśmy strajku i dalej nie chcemy stosować broni. Ale w jaki inny sposób możemy sprawdzić by władza traktowała nas poważnie. Strajkujemy, bo zmuszono nas do zamykania swego zdecydowania. Strajkujemy bo chcemy by nareszcie w kraju zapanowało wzajemne poszanowanie. Strajkujemy, żebyśmy nie musieli więcej strajkować. Wiemy wszyscy, że strajk jest straszną bronią, ale jedyną. Również wiemy, że strajk bije w nas samych. Tak bardzo byśmy chcieli, żeby już nigdy nie trzeba było strajkować tego życzyć Wam drogie koleżanki i koledzy, jak również i sobie.

/-/ St. Wądołowski
/-/ L. Wałęsa

Gdańsk, 27.03.81

UCHWAŁA PREZYDIUM MKZ NSZZ "SOLIDARNOŚĆ" W GDAŃSKU

Pozytywnie odczytujemy intencje funkcjonariuszy MO za warte w rezolucji oddziałowej organizacji partyjnej przy Komisariacie nr 2 w Gdańsku. Rozumiemy to jako próbę wiązania się w nurt przemian zapoczątkowanych w sierpniu '80 i konsekwentnie przeprowadzanych przez różne grupy społeczne. Uważamy, że spełnienie obowiązków stojących przed funkcjonariuszami milicji jest ściśle uzależnione od akceptacji społecznej. Społeczeństwo nie ma zaufania do tych funkcjonariuszy MO, którzy w imię prawa łamią to prawo, zastrzegając sobie interpretację przepisów. Niedopuszczalna jest także taktyka władz zmierzająca do przeciwstawienia milicji społeczeństwu. Używanie milicji do celów niezgodnych z poczuciem sprawiedliwości społecznej wywołuje niechęć do funkcjonariuszy MO. Zwracaliśmy na to uwagę w naszym apelu do milicji wydanym w wydarzeniach w Bydgoszczy. Prezydium MKZ NSZZ "Solidarność" Gdańsk stoi na stanowisku niedopuszczenia do tego typu działań przez wszystkich ludzi dobrej woli. Tym ważniejszy jest fakt, iż rezolucja została podjęta właśnie przez funkcjonariuszy MO. Działanie w dobrze pojętym interesie całego narodu może doprowadzić do wyjścia z kryzysu.
Prezydium MKZ Gdańsk

LIST UCZESTNIKÓW KONWERSATORIUM "DIP" DO IX PLENUM KC PZPR w W-wie

Zebrani na plenarnym posiedzeniu uczestnicy Konwersatorium "Doświadczenie i Przyszłość", reprezentujący wszystkie środowiska intelektualne kraju, bezpartyjni i partyjni, uczeni, artyści, działacze społeczni, pisarze, publicyści - oświadczają:

Nie ma dla Polski drogi innej jak tylko droga porozumienia społecznego. Tylko na tym fundamencie osiągnąć można stabilizację państwa.

Doświadczenie wielu minionych lat wskazuje, że bez poparcia najszerszych rzesz Narodu - Polską rządzić nie da.

Stojmy zatem dzisiaj przed alternatywą: rozumna budowa socjalistycznego państwa, praworządnego, demokratycznego albo katastrofa! Dla każdego Polaka wybór jest oczywisty. Społeczeństwo uważa Porozumienia Sierpniowe za najwyższe dobro Rzeczypospolitej.

Kto tego nie rozumie - stawia się poza Narodem!

Warszawa, dnia 28 marca 1981 r. Konwersatorium "Doświadczenie i Przyszłość"

W-wa, 28.03.81

NASZ GŁOS W SPRAWACH PUBLICZNYCH

Po raz trzeci w ciągu ostatnich kilku miesięcy zabieramy głos w sprawach publicznych. Czynimy to jako reprezentanci środowiska zawodowego, którego funkcja społeczna polega na gromadzeniu i przekazywaniu informacji. Służymy w ten sposób porozumieniu między współobywatelami. W tej historycznej chwili nasza wiedza o stanie kraju i społeczeństwa pozwala nam stwierdzić najgłębszym przekonaniem i pełną odpowiedzialnością za każde słowo:

Tragedia narodowa nie jest nieuchronna i nie jest prawdą, że stanowi tylko kwestię czasu. Ostatnie miesiące i tygodnie pokazały, że istnieje potencjalny blok sił rozsądku i porozumienia obejmujący niemal całe społeczeństwo. Jest przede wszystkim przytłaczająca większość klasy robotniczej, w ogromnym stopniu skupiona w "Solidarności". Jest to podstawowa rzesza członków partii, wraz z znaczną częścią aparatu władzy. Są to chłopcy zorganizowani i organizujący się w różnych formach. Za porozumieniem są środowiska twórcze, młodzież ucząca się, inteligencja. Czynnego poparcia udziela Kościół. Kierownictwo partii i rządu, które zechce kontynuować rozwój politykę porozumienia społecznego zapoczątkowaną w sierpniu ubiegłego roku może zatem liczyć na szeroki odzew narodu. Nie wolno dopuścić do tego, aby niewielkie liczebnie, ale groźne grupy ekstermistów w łonie aparatu władzy, a także skrajnie radykalne elementy wewnątrz "Solidarności" zakłócały proces dochodzenia do zgody narodowej.

Dlatego zwracamy się do osób, których poglądy, postawy i działania hamują osiągnięcia porozumienia społecznego w Polsce, by dla dobra kraju, w imię naszego wspólnego jutra, zrezygnowały z zajmowanych stanowisk i funkcji. Taka honorowa rezygnacja będzie poczytana za akt odwagi obywatelskiej.

Dalsze podtrzymywanie stanu napięcia może doprowadzić do katastrofy bez względu na intencje działających osób. W chwili, kiedy obradujemy, napięcie rodzi się przede wszystkim z braku rzeczowej odpowiedzi władzy na propozycje "Solidarności" oraz nie posiadanie przez rząd pełnomocnictw do poszukiwania kompromisu, który nikogo nie narażałby na utratę twarzy. Podstawowa przeszkodą jest odmowa otwarcia drogi do prawnego uregulowania statusu chłopskich związków zawodowych. Odmawianie rolnikom prawa zrzeszania się oznacza coś więcej niż błąd polityczny - oznacza zagrożenie bytu biologicznego narodu, ponieważ hamuje aktywność gospodarczą wsi polskiej.

Domagamy się jak najszybszego wprowadzenia w życie wielokroć przyrzekanych w ostatnim półroczu lecz nie zrealizowanych zmian strukturalnych - przede wszystkim zmian w sposobie sprawowania władzy oraz reform, które urzeczywistniłyby postulaty demokratyzacji naszego ustroju.

Odwlekanie tych zmian jest jedną z głównych przyczyn obecnego kryzysu. Trudności potęguje i zaostrza polityka wobec środków społecznych komunikacji. Szczególnie w ostatnich dniach mieliśmy wielokrotnie okazję obserwować jak środki społecznej komunikacji zmuszono by służyły dezinformacji, skłóceniu wszystkich ze wszystkimi i w zmaganiu nie zaś łagodzeniu konfliktu. W tych regionach, w których środki przekazu dysponowały szerszym zakresem swobody informowania, nie dochodziło do drastycznych napięć społecznych.

Stwierdzamy, że szybkie i pełne opublikowanie przygotowanych relacji dziennikarskich w Bydgoszczy uniemożliwiłoby wykorzystanie tamtejszych zajęć dla celów prowokacji politycznej.

Jakie są w rzeczywistości nastroje społeczeństwa naocznymi było widać w czasie akcji strajkowej dnia 27 marca br. Charakteryzuje je również niespotykany w takich rozmiarach napływ uchwał, depesz i listów, wysyłanych z całego kraju, a zwłaszcza z organizacji partyjnych wielkiego przemysłu do Komitetu Centralnego.

Nie jest prawdą, że rozbudzona aktywność społeczna w kraju grozi demontażem państwa i uderza w podstawę ustroju socjalistycznego. Przeciwnie, jest ona najważniejszą przesłanką wyjścia z kryzysu oraz umocnienia państwa i ustroju.

W tej dramatycznej sytuacji dzisiejszej apelujemy do wszystkich, od których to zależy: niech dobro Rzeczypospolitej będzie dla was najwyższym prawem. Każdy z nas stanie przed trybunałem historii i osądem najbliższych wobec pytania: co zrobił i czego zaniechał, aby zapobiec katastrofie.

Rada Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich

KOMUNIKATY KRAJOWEGO KOMITETU STRAJKOWEGO

KOMUNIKAT nr 1 Gdańsk, 26.03.81

W związku ze specyfiką zakładów górniczych i kopalni istnieje możliwość zróżnicowanego czasu uczestnictwa w akcji strajkowej w dn. 27.03.81. Zaleca się ustalenie w MKZ /MKS/ jednolitego czasu akcji strajkowej w/w zakładów. Niejednolity czas manifestacji będzie miał negatywny wpływ na prowadzenie dalszych akcji protestacyjnych NSZZ "Solidarność".

KOMUNIKAT nr 2 Gdańsk, 26.03.81

Krajowy Komitet Strajkowy informuje: Podczas strajku powszechnego właściwego KKS zabezpiecza od strony organizacyjnej pracę energetyki /górnictwo, elektrownie/, komunikacji w skali krajowej, łączności z wszystkimi regionami. Ponadto poszczególne Komitety Strajkowe regionów zabezpieczają od strony organizacyjnej pracę służby zdrowia, han-

dlu spożywczego z ewentualną koordynacją przez Krajowy Komitet Strajkowy, łącznie w ramach regionu, komunikacji w regionie oraz funkcjonowanie służby gospodarki, których regiony powinny zorganizować służby informacyjne których zadaniem byłoby przegląd sytuacji w regionie i przekazywanie tych informacji do KKS NSZZ "Solidarność" w Gdańsku. W celu rzetelnego i obiektywnego informowania społeczeństwa o przebiegu akcji strajkowej, należy zapewnić obieg informacji przez oficjalne środki masowego przekazu. W przypadku fałszowania tych informacji lub prowokacji należy temu przeciwdziałać.

KOMUNIKAT nr 3 Gdańsk, 26.03.81

Do wszystkich Komitetów Strajkowych NSZZ "Solidarność" PRiTV i PP Stacji Radiowych i Telewizyjnych. W dniu dzisiejszym prowadzone są rozmowy przedstawicieli naszego Związku z kierownictwem Radiokomitetu na temat zasad działalności antenowej PRiTV w okresie strajku ostrzegawczego i zapowiedzianego strajku właściwego. W przypadku braku porozumienia w tej sprawie Krajowy Komitet Strajkowy NSZZ "Solidarność" ogłosi przystąpienie do strajku związkowców NSZZ "Solidarność" zatrudnionych w PRiTV oraz w PP SRIT. Od momentu ogłoszenia strajku obowiązują niniejsza instrukcja strajkowa.

I. Dotyczy strajku ostrzegawczego w piątek - 27.03.81
godz. 8.00 - 12.00

1. Ośrodek centralny w Warszawie przerywa pierwszy program przemysłowy w porozumieniu z PP SRIT planszą informującą o strajku ostrzegawczym i sygnałem dźwiękowym. Sygnał ten pojawia się co 5 minut.
2. Ośrodki regionalne nadają planszą strajkową w programie II w przerwach pomiędzy pozycjami programowymi oraz przerywają program przemysłowy co 5 minut planszą i sygnałem dźwiękowym.
W rozgłoszeniach radiowych programy II, III, IV traktowane są jak program II TV. Programem I radiowym kieruje ośrodek centralny w Warszawie.

II. Dotyczy strajku właściwego od wtorku - 31.03.81 r.

1. Ośrodek centralny w Warszawie emituje w programie I TV planszą strajkową w odstępach 15-minutowych. Emisję prowadzi się niezależnie od nadawanego programu /przemysłowy artystyczny/.
2. Ośrodki regionalne w programie II TV postępują w sposób identyczny.
3. Na czas nadawania własnych programów lokalnych komitet strajkowy ośrodka TV lub rozgłośni PR ma prawo zawiesić/przerywanie programów.
4. Prowadzenie skoordynowanej akcji strajkowej /jak w pktach 1,2,3/ uzależniony jest od regularnego pojawiania się w ustalonych odstępach czasu /15 min./ planszy strajkowej. Zakłócenia regularności sygnałów traktowane będą jako znak tłumienia strajku w ośrodku centralnym, co upoważnia komitety strajkowe w ośrodkach TV, rozgłoszeniach radiowych i PP SRIT do prowadzenia dalszej akcji strajkowej według ustaleń. Generalną zasadą postępowania winno być jak najdłuższe funkcjonowanie ośrodka TV i rozgłośni PR w eterze.
5. W przypadku uniemożliwienia prowadzenia akcji strajkowej j.w. stacje radiowo-telewizyjne nie wyłączają urządzeń nadawczych. Przerywają natomiast emisję wszystkich programów PRiTV co 30 minut, zastępując je testem elektronicznym lub innym sygnałem.
6. Prócz wymienionych powyżej zasad postępowania antenowego wszystkich mężczyzn, członków NSZZ "Solidarność", obowiązują przebywanie na terenie ośrodka /rozgłośni/ przez cały czas trwania strajku.
7. Zwracamy uwagę na możliwość prowokacji wymierzonych w socjalizm, partię i naszych sojuszników. Zobowiązujemy związkowców do działań mających na celu uniemożliwienie dostępu do środków przekazu osobom niepowołanym. Tylko spokojne i rozważne prowadzenie akcji strajkowej gwarantuje spokój społeczny niezbędny rządowi i całemu narodowi.
8. W wypadkach szczególnych, działając z upoważnienia KKS akcjami w PR i TV i PO SRTV kierują Marian Terlecki i Marian Miąskowski.

KOMUNIKAT nr 4 Gdańsk, 26.03.81

Załoga PERN-u /rurociąg "Przyjaźń"/ nie jest w stanie zapewnić pełnego zabezpieczenia przed prowokacją. Ze względu na ważność popociągu i łatwość usprawnienia interwencji KKS zobowiązuje Prezydium MKZ /Regionalne Komitety Strajkowe/ do zorganizowania odpowiedniej ilości ludzi do ochrony stacji pompowych: Łupawa k/Gorzowa - MKS Gorzów, Tarnowo Podgórne - MKS Poznań, Kleczew k/Konina - MKS Konin, Orzechowo k/Pomiechówka - MKS Mazowsze, Zawady k/Węgrowa - MKZ Siedlce /oddział Mazowsze/, Adamowo k/Siemiatycz - MKZ Białystok. Podajemy dla poszczególnych MKS-ów nr kontaktowe Komitetów Strajkowych POPN "CPN" które wykonują technicznie wydane polecenia: MKS Poznań, tel. 79-17-22, tlx 0413307 MKZ Mazowsze, Siedlce - Andrzej Smolarz, Warszawa CPN tel. 28-19-42 MKZ Białystok - Jan Niwiński, KS przy POPN "CPN" Białystok, tel. 344-12 lub Ferdynand Smala, KS przy POPN "CPN" Olsztyn, tel. 229-60, tlx 6526227.

KOMUNIKAT nr 5

Gdańsk, 26.03.81

1. Krajowy Komitet Strajkowy w dniu 26.03.81 o godz. 21.00 ocenił sytuację Związku przed strajkiem ostrzegawczym. Stwierdził, że do tej chwili władze nie podjęły konstruktywnego dialogu prowadzącego do rychłego rozwiązania konfliktu. NSZZ "Solidarność" jest zawiedziony nie dość otwartym stanowiskiem rządu wobec potrzeby chwili, mimo powtarzanych przezeń deklaracji o gotowości zaangażowania kryzysu drogą negocjacji. Podczas ostatnich prób nawiązania rozmów przedstawiciele Rządu bezpośrednio obarczyli NSZZ "Solidarność" winą za wzmożone napięcie polityczne. Jednocześnie Komisja Rządowa bada "sprawę bydgoską" w sposób opieczętowany, nieadekwatny do oczekiwań społecznych, mimo że argumenty Związku dotyczące łamania praworządności w kraju przemawiają do części kierownictwa partyjnego, czego wyrazem jest m.in. jednoznaczna wypowiedź Egzekutywy Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Gdańsku o konieczności "ustalenia personalnej odpowiedzialności" za decyzję użycia przemocy przez MO i SB na sesji WRN w Bydgoszczy. Stanowisko Związku w przedmiocie przywrócenia w kraju praworządności spotyka się z poparciem organizacji społecznych i politycznych m.in. aktyw partyjny zakładów H.Cegielski solidaryzuje się z naszym stanowiskiem i deklaruje przystąpienie do strajku ostrzegawczego. W tym świetle niedawny apel Biura Politycznego PZPR do członków Partii o nieprzystępowanie do strajku jest niepokojącą próbą podziału społeczeństwa. Z kolei organ władz PRL - dziennik telewizyjny potęguje propagandę "głodu i klęski", sugerując zależność braku żywności na rynku od ogłoszenia gotowości strajkowej. Sytuacja pod względem zaopatrzenia np. w Gdańsku nie jest ani gorsza, ani lepsza niż dwa tygodnie temu. Ta właśnie powtarzana przez środki masowego przekazu opinia o pogarszającym się z dnia na dzień stanie zaopatrzenia w artykuły żywnościowe. Ukierunkowanie propagandy w tym kierunku następuje po akcjach MO i SB w Bydgoszczy, która była odpowiedzią na podejmowane przez NSZZ "Solidarność" i organizacje chłopskie próby analizy możliwości poprawy sytuacji żywnościowej i uzgodnienia koniecznych kroków i decyzji z władzami wojewódzkimi. Krajowy Komitet Strajkowy NSZZ "Solidarność" nie ustępując z wysuniętych żądań wyraża przekonanie, że istnieje polityczna i społeczna konieczność rozwiązania obecnego kryzysu drogą negocjacji.

2. W dniu dzisiejszym KKS odbył naradę: - z przedstawicielami "Solidarności" WSS Społem na temat dostaw żywności. W czasie strajku generalnego zakłady produkujące żywność będą pracowały, czynny będzie transport żywności: - z przedstawicielami OKP "Solidarność" pracowników PKP na temat zabezpieczenia na wypadek strajku generalnego sprawne go transportu paliw do zakładów energetycznych: - z przedstawicielami Zarządu Ruchu Lotniczego na temat zabezpieczenia krajowych przelotów, celem szybkiego transportu towarów spożywczych, leków i innych: - z przedstawicielami KKS NSZZ "Solidarność" pracowników Komitetu d/s Radia i Telewizji na temat zapewnienia informacji w radiu i telewizji podczas strajku generalnego. Przyjęto propozycję przeprowadzenia strajku ostrzegawczego w radiu i telewizji. Zasady działalności antenowej podczas strajku podano w Komunikacie nr 3: - KKS porozumiał się telegraficznie z ośrodkami produkcji rolnej i zaplecza technicznego. Zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami rolnej deklarują gotowość bezpośredniego zaopatrzenia w żywność strajkujące załogi i pozostałych mieszkańców miast.

3. Krajowy Komitet Strajkowy NSZZ "Solidarność" wyraża głębokie współczucie rodzinom ofiar tragicznej katastrofy lotniczej pod Słupskiem.

KOMUNIKAT nr 6

Gdańsk, 27.03.81

W związku z zarządzeniem niewłączenia urządzeń nadawczych w dniu 27.03.81 r. w Przedsiębiorstwach Państwowych Stacje Radiowe i Telewizyjne Krajowy Komitet Strajkowy poleca załączenie urządzeń nadawczych tam gdzie istnieją techniczne możliwości umieszczenia planszy o treści "strajk ostrzegawczy" i "Solidarność" oraz nadania krótkich informacji słownych o przedsiębiorstwach, które biorą udział w strajku. Nadawanie powyższych treści w czasie trwania strajku ostrzegawczego będzie dokonywane zgodnie z wcześniejszym oświadczeniem KKS co pół godz. O przebiegu strajku ostrzegawczego należy przygotować informacje z uwzględnieniem manipulacji kadrowych oraz technicznych i nadesłać je na adres KKS NSZZ "Solidarność", nr tlx 0512184 0512185. Ponadto oświadczamy, że informacja o wyłączeniu ze strajku łącznie nie dotyczy Przedsiębiorstw Państwowych Stacji Radiowych i Telewizyjnych.

KOMUNIKAT nr 7

Gdańsk, 27.03.81

"Instrukcja Strajkowa dla Łączności. Krajowy Komitet Strajkowy NSZZ "Solidarność" zawiadamia, że w sprawie prowadzenia strajku ostrzegawczego i generalnego ustala się co następuje: 1. Jednostki pocztowe i telekomunikacyjne przyjmują formy strajku zapewniające normalną pracę i obsługę urządzeń. 2. Zakładowe Komitety Strajkowe mogą odmówić realizacji decyzji w/s ograniczenia łączności. 3. W przypadku wprowadzenia do obsługi urządzeń osób spoza załóg

jedostek organizacyjnych poczty i telekomunikacji Zakładowe Komitety Strajkowe NSZZ "Solidarność" nie ponoszą odpowiedzialności za straty i skutki z tego wynika." Podpisał za KKS Lech Dymarski

KOMUNIKAT nr 8

Gdańsk, 27.03.81

1. Strajk ostrzegawczy w dniu wczorajszym miał zasięg powszechny i odbył się bez zakłóceń. KKS gratuluje wszystkim członkom dyscypliny związkowej. 2. Rozmowy grupy negocjacyjnej w dn. 27.03 pod kierunkiem L. Wałęsy z przedstawicielami Rządu z wicepremierem Rakowskim trwały od godz. 18.00 do 21.00 i nie wykroczyły poza pierwszy punkt żądań. Nie osiągnięto pożądanego rezultatu. Następną próbę negocjacji zaplanowano na dzisiaj na godz. 10.30. 3. W 27.03 KKS odbył naradę: - z przedstawicielami Stoczni Gdańskiej w/s gdańskiej ochrony stoczni podczas strajku powszechnego, z pracownikami PKP i transportu lotniczego nt. komunikacji kolejowej i lotniczej podczas strajku.

KOMUNIKAT nr 9

Gdańsk, 27.03.81

"Krajowy Komitet Strajkowy rozszerza wykaz gałęzi gospodarki nie biorących udziału w akcji strajkowej o następujące sformułowania: pkt 4. "Krajowa sieć energetyczna i gazownicza", pkt 5 "Kopalnie w zakresie zaspokajającym potrzeby energetyki, gazownictwa i koksownictwa", - "koksownie, w zakresie zabezpieczającym dostawę gazu do sieci gazownictwa."

KOMUNIKAT nr 10

Gdańsk, 29.03.81.

W dniu dzisiejszym KKS odbył naradę z przedstawicielami okręgów DOKP /Wrocław, Warszawa, Szczecin, Śląsk, Południowa, Północna, Zachodnia, Wschodnia/. Ustalono, że i śadna z jednostek kolejowych nie przerywa pracy, a wprowadza jedynie wzmożoną czujność nad wszystkimi obiektami, urządzeniami kolejowymi, siecią trakcyjną oraz taborem kolejowym poprzez zorganizowanie wzmożonych kontroli straży robotniczej. W czasie strajku generalnego bezwzględny priorytet uzyskuje przewozy żywności, paliw i lekarstw. Korytowa Służba Zdrowia musi być przygotowana na udzielenie pomocy lekarskiej i medycznej w każdej sytuacji, w terenie i na miejscu. Komitety strajkowe przejmują pełną kontrolę nad deozycznymi wydawanymi przez zwierzchników służbowych wszystkich szczebli.

Rybnik, 27.03.81 r.

APEL ZAKŁADOWEGO KOMITETU STRAJKOWEGO ELEKTROWNI "RYBNIK" DO WSZYSTKICH ELEKTROWNI W POLSCE

W związku z zaistniałą sytuacją w kraju Zakładowy Komitet Strajkowy Elektrowni "Rybnik" w Rybniku apeluje o nie wyrażanie zgody na oddelegowanie członków "ORMO" do służby na zewnątrz zakładu.

Obowiązkiem naszym jest utrzymanie elektrowni w ruchu zgodnie z poleceniem Krajowego Komitetu Strajkowego.

W tej sytuacji gdy jest ogólny brak rąk do pracy w energetyce nie możemy pozwolić na oddanie ani jednej pary rąk do innych celów niż praca.

Każdą inną postawę członków "ORMO" zatrudnionych w energetyce i ich przełożonych będziemy traktować jako jawny sabotaż i brak odpowiedzialności i poczucia obowiązku obywatelskiego.

W-wa, 29.03.81

PROTOKÓŁ USTALEŃ

zespołu roboczego powołanego przez Przewodniczącego Komitetu Rady Ministrów do spraw Współpracy ze Związkami Zawodowymi oraz Przewodniczącego Krajowej Komisji Porozumiewawczej NSZZ "Solidarność"

1. Zespół roboczy:

- nawiązując do punktu 7 Porozumień Gdańskich gwarantującego prawo do strajku widzi potrzebę pilnego wypełnienia postanowienia, że przysięża ustawa o związkach zawodowych powinna określić warunki proklamowania i organizowania strajku, metody rozstrzygania spornych spraw i odpowiedzialności za naruszenie prawa,

- uznał za niezbędne przyspieszenie prac nad ustawą o związkach zawodowych, która regulowałaby problemy prawa do strajku, a tym samym stworzyła warunki do pełnej praworządności w tym zakresie,

- rozpatrzył stanowiska przedstawione przez przedstawicieli grupy rządowej oraz przedstawicieli KKP NSZZ "Solidarność".

2.

Przedstawiciele KKP NSZZ "Solidarność" wyrazili pogląd, że w zakresie prawa do strajku powinno być zawarte między Rządem a KKP NSZZ "Solidarność" następujące porozumienie:

1/ wynagrodzenie za strajk przysługuje na warunkach określonych w ustaleniu pkt.7 Porozumienia Gdańskiego, a mianowicie: "ustala się uruchomienie pracownikom załóg strajkujących za okres strajku zaliczki w wysokości 40% wynagrodzenia, a po przystąpieniu do pracy pracownicy otrzymują wyrównanie do 100% wynagrodzenia obliczonego tak, jak za okres urlopu wypoczynkowego na zasadzie ośmiogodzinnego dnia pracy".

2/ wynagrodzenie za strajk ostrzegawczy w wymiarze czasowym określonym w statucie NSZZ "Solidarność" przysługuje w pełnej wysokości,

3/ warunkiem wypłaty wynagrodzenia za strajk jest jego zgodność z postanowieniami statutu, o czym rozstrzygają strony w porozumieniu kończącym strajk.

W wypadku nie zawarcia porozumienia i zakończenia strajku spór o wynagrodzenie za strajk rozstrzyga arbitraż, do którego stosuje się odpowiednio przepisy artykułu 695 i następnych Kodeksu Postępowania Cywilnego. Rozstrzygnięcie winno nastąpić w terminie nie późniejszym niż 10 dni od powstania sporu.

4/ Rada Ministrów uchylił swą uchwałę z dnia 2.02.81 r. /M.P. nr 4 poz.15/

5/ wynagrodzenie za strajki, które odbyły się w okresie od 2 lutego br. do 29 marca br. będzie wypłacane na zasadzie określonej w pkt.1.

6/ powyższe ustalenia obowiązują do czasu wejścia w życie nowej ustawy o związkach zawodowych.

3.

Eksperti rządowi proponują przyjęcie następującej treści porozumienia:

"do czasu uchwalenia ustawy o związkach zawodowych strony uzgadniają, że wykonywanie prawa do strajku i rekompensata za okres strajku określają tezy od 31 do 44 założeń ustawy o związkach zawodowych "z niezbędnymi modyfikacjami w tej części, która wymaga regulacji ustawowej: dotyczy to zastąpienia przewidzianych w tezie 33 Izby Arbitrażu Społecznego innym organem mediacyjnym, powoływanym na zasadzie parytetu przez strony. Organ ten ustala samodzielnie tryb postępowania.

2. Eksperti rządowi są zdania, że do przyjęcia są następujące propozycje zgłoszone przez przedstawicieli KKP NSZZ "Solidarność":

a/ pkt 11.2 - pod warunkiem, że strajk ostrzegawczy trwał by nie dłużej niż jedną godzinę,

b/ pkt 11.3 - z tym, że należałoby odstąpić od procedury postępowania przed sądem polubownym i pozostawić arbitrażowi ustalenie we własnym zakresie zasad postępowania przy rozstrzygnięciu tego sporu.

/-/ Andrzej Słowik /-/ Sylwester Zawadzki

NOTATKA

W-wa, 29.03.81

dla Przewodniczącego Komitetu Rady Ministrów d/s Współpracy ze Związkami Zawodowymi. Przedstawiciele KKP NSZZ "Solidarność" wnoszą o rozpatrzenie w trybie pilnym przez Sejm PRL sprawy rejestracji związków zawodowych rolników indywidualnych, proponując uchwalenie tymczasowo następującej ustawy:

Ustawa z dnia

w sprawie zmiany ustawy o związkach zawodowych.

Art. 1. w art.2 ustawy z dnia 1 lipca 1949 r. o związkach zawodowych /dz.u. nr 40 poz.239 z późniejszymi zmianami/ dodaje się zdanie w brzmieniu: "nadmto w związkach zawodowych mogą się zrzeszać rolnicy indywidualni oraz inne osoby pracujące osobiście na własny rachunek - jeżeli nie zatrudniają stale sił najemnych".

Art. 2. ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Notatka ta nie jest częścią ustaleń.

Instrukcja nr. 1. Na wypadek strajku generalnego. W związku z ogłoszeniem przez KKP na wtorek dnia 31.03.81 strajku generalnego podajemy najważniejsze zasady postępowania:

a/ strajk ma charakter okupacyjny we wszystkich zakładach pracy, b/ komitety strajkowe zapewniają sobie środki łączności telefonicznej, teleksowej lub przez gońców z sąsiednimi zakładami i władzami Związku, c/ przedsiębiorstwa dysponujące sprzętem transportowym odstawiają sprzęt wraz z obsługą do wskazanych zakładów pracy wg szeregowej instrukcji. Apeluje się do posiadaczy samochodów o deklarowanie w MKZ-cie dyżurów na potrzeby szpitali, przychodni lekarskich i pogotowia ratunkowego.

- ogłoszenie stanu okupacyjnego pozbawia dyrekcję władzy w zakładzie. Zarządzanie i odpowiedzialność przejmuje "Solidarność",

- załoga pozostaje na terenie zakładu przez cały czas strajku. Wejście i wyjście z terenu zakładu odbywa się za zgodą zakładowego komitetu strajkowego/chorym na podstawie zaświadczenia lekarskiego, kobietom opiekującym się dziećmi, w przypadkach losowych akceptowanych przez brygadę/

- należy zabezpieczyć żywność, gorące napoje, warunki spania,

- służba porządkowa pilnuje zakładu całą dobę, szczególnie bramy, płoty. Patrole muszą mieć kontakt głosowy i wzrokowy.

- obowiązuje bezwzględny zakaz posiadania i picia alkoholu, niesubordynowanych należy zmusić do opuszczenia zakładu / z dyrektorem włącznie /,

- w czasie strajku nie może być ograniczona dostawa wody, gazu, energii elektrycznej, co, żywności. Powinny być czynne punkty żywienia,

- zakłady i instalacje, których wyłączenie spowodowałoby szkody lub niemożność natychmiastowego uruchomienia po strajku nie przerywają pracy, lecz przechodzą na bieg jałowy. Decyzję w tej sprawie podejmuje MKZ,

- komunikacja miejska zapewnia dojazd strajkujących do zakładów,

- MKZ może wydać polecenie pracy, jeżeli uzna to za konieczne ze względów humanitarnych lub społecznych.

Pamiętajmy, że zgodnie ze statutem zakłady podejmują strajk generalny w przypadku aresztowania przywódców związkowych natychmiast, bez oczekiwań na polecenie,

- przy zastosowaniu wobec strajkujących przemocy należy stosować opór bierny /gromadzenie się w grupy, utrudnianie wyprowadzenia na zewnątrz itp./ .W przypadku zmuszenia do podjęcia pracy należy pracować niewydajnie, opóźniać tok produkcji, drobniogowo stosować biurokratyczne przepisy.

Instrukcja nr. 2 Na wypadek stanu wyjątkowego. Istnieje możliwość, że w przypadku strajku generalnego władze ogłoszą stan wyjątkowy. Wiązałyby się to z militaryzacją zakładów /pracownicy otrzymują karty powołania do wojska, przełożony staje się dowódcą, a odmowa pracy jest od mową wykonania rozkazu / .Przygotowywano się do tego

już 18.12.1970 r. lecz wycofano się później z tej decyzji. Stan wyjątkowy oznaczać będzie prawdopodobnie próbę aresztowania w skali kraju tysięcy osób z "Solidarności" i z opozycji demokratycznej. W naszym regionie grozi to prawdopodobnie kilkuset osobom. Dlatego w organizacjach związkowych należy utworzyć grupy, które przejmą kierownictwo organizacji zakładowych jako komitety strajkowe, gdyby aresztowano dotychczasowe komitety zakładowe. Komitety strajkowe powinny utworzyć wtedy międzyzakładowy komitet strajkowy. Na ogłoszenie przez władze stanu wyjątkowego należy odpowiedzieć strajkiem powszechnym.

Instrukcja nr. 3 Na wypadek interwencji z zewnątrz. Napięta sytuacja może przybliżyć interwencję z zewnątrz. W tym przypadku załogi postępują jak w instrukcji nr. 112 oraz: a/ o fakcie wkroczenia obcych wojsk należy zawiadomić jak największą ilość osób wykorzystując wszystkie dostępne środki informacji, a tak

że klaksony, dzwony, syreny,

b/ należy zmieniać drogowskazy, zdejmować tabliczki z nazwami ulic, numerami domów, spisami lokatorów, po dawać najeźdźcom fałszywe informacje. Kobiety i dzieci powinny zostać w domach,

c/ należy wszelkimi dostępnymi środkami utrudnić działania sił okupacyjnych, a zwłaszcza posuwania się ich w głąb kraju,

d/ producenci żywności powinni uniemożliwiać okupantowi jej rekwirowanie, także rekwirowanie zboża, bydła, trzody chlewnej, paszy.

Nie sądzimy, aby musiało dojść do interwencji, powinniśmy być jednak przygotowani na taką możliwość.

Przydziem MKZ NSZZ "Solidarność"
Gdańsk 25.03.81 -Gdańsk

Wrocław, dnia 24.03.1981 r.

SPOŁECZEŃSTWO POLSKIE W WARUNKACH STANU WYJĄTKOWEGO
PRZEWIDYWANIA I ZALECENIA

Powołanie rządu premiera Jaruzelskiego społeczeństwo przyjęło z nadzieją, jednakże wydarzenia minionego półroczia, a w szczególności ostatnich miesięcy i dni świadczą, że próby przeprowadzenia niezbędnych reform są paraliżowane i sabotowane przez siły antydemokratyczne, zmierzające do "odwrócenia biegu wydarzeń" i powrotu do sytuacji sprzed sierpnia 1980 roku. Siłom tym, których nie wahały się nazwać antysojalistycznymi, udało się opanować znaczną część aparatu przemocy i organów decyzyjnych. Torpedują one wszelkie działania zmierzające do odnowy PZPR, ale nie ulega wątpliwości, że ich głównym przeciwnikiem jest społeczeństwo zorganizowane w NSZZ "Solidarność". Jest dla nas oczywiste, że siły te systematycznie przygotowują się do agresji przeciw społeczeństwu, dlatego też dalej będziemy umownie nazywać je agresorem. Celem agresora jest całkowite przyjęcie władzy w kraju, a więc w istocie - zamach stanu prowadzący w takiej czy innej formie do obalenia konstytucyjnego rządu. Wydarzenia bydgoskie jeszcze raz dobitnie świadczą, iż dla osiągnięcia swych celów agresor nie zawaha się przed żadną formą działania, przed najbardziej brutalnym użyciem siły, przelaniem krwi, a nawet zdradą narodową i sprowadzeniem interwencji zewnętrznej. Jakże są najbardziej prawdopodobne formy przygotowywanego zamachu stanu? Widzimy tu dwie możliwości.

1. Ogłoszenie stanu wyjątkowego oznaczającego masowe represje MO i SB na terenie całego kraju.

2. Interwencja zewnętrzna w połączeniu z akcją represyjną MO i SB.

Pierwszym bezpośrednim celem tych akcji po opanowaniu ośrodków decyzyjnych w Rządzie będzie likwidacja "Solidarności" oraz innych aktywnych sił demokratycznych w społeczeństwie, w tym również w partii. Będą to aresztowania, izolacja, a nawet fizyczna eksterminacja wszystkich tych, co do których ustalono wcześniej, iż są zaangażowani w działalność związkową i opozycyjną, a także w ruch odnowy partii oraz stronnictw politycznych. Akcja ta, prawdopodobnie połączona z początkową poprawą sytuacji rynkowej zmierzać będzie do zdezorientowania i pozyskania społeczeństwa. Kiedy może nastąpić zamach stanu? Dlaczego agresja jeszcze nie nastąpiła? Czy agresor jest za słaby czy niezdecydowany? Odpowiedź nie jest prosta. Zamach, aby mógł się zakończyć sukcesem poprzedzony być musi dokładnym operacyjnym "rozpracowaniem" NSZZ "Solidarność". Takie przygotowanie, ze względu na zasięg i skalę ruchu odnowy, wymaga odpowiednio długiego czasu. Agresor albo już opanował aparat przemocy, albo też przygotowuje się do przechwycenia go w odpowiedniej chwili. Być może czeka tylko, aż operacyjne i techniczne "rozpracowanie" będzie kompletne. Co ożywił ma społeczeństwo, w szczególności członkowie "Solidarności" w wypadku agresji, gdy zamach stanu będzie faktem? Społeczeństwo przygotowane czy nie, w obliczu agresji musi się bronić. Jeżeli bez przygotowania, to w sposób żywiołowy, rozproszony i desperacki, co może tylko powiększyć rozmiary tragedii. Odwrotnie, jeżeli społeczeństwo będzie posiadało jakąś konkretną koncepcję jakiejś aktywnej obrony, jakis jasny cel i plan działania, to samo istnienie takiej koncepcji w świadomości społecznej poważnie zmniejsza prawdopodobieństwo agresji - wzrosnie wtedy bowiem skala trudności, na jakie agresor napotyka i z jakimi będzie musiał się liczyć.

Jaki jest zasadniczy cel akcji obronnej społeczeństwa. Po pierwsze nie dopuścić do wojny domowej.

Celem działań obronnych winno być zorganizowane paraliżowanie akcji zamachowych agresora, udaremnienie jego bezpośrednich zamierzeń. Nasza obrona musi sprawić, że zamach spali na panowce, że nie obali konstytucyjnego Rządu, a przede wszystkim - nie unicestwi "Solidarności" i nie doprowadzi do eksterminacji bądź trwałego osłabienia działaczy ruchu odnowy, których nazwiska znalazły się na listach proskrypcyjnych. Zamachowcy lub interwencji muszą uświadomić sobie, że drobniogowo przygotowany zamach lub interwencja nie przyniosą oczekiwanego rezultatów i okażą się nadmierne kosztowne. Musimy im odebrać wszelkie wątpliwości o to, że w obronie narodowej egzystencji Polacy i tym razem będą gotowi sięgnąć po środki ostateczne i ponieść ofiary najwyższe. Najskuteczniejszą bronią, jaką społeczeństwo posiada i jaką powinno zastosować w pierwszym okresie jest strajk powszechny. Strajk taki może być ogłoszony przez "Solidarność". Może to być również strajk powszechny, który podejmię społeczeństwo nawet wtedy, gdy władze Związku zostaną rozbite. Byłby to samorzutny strajk powszechny, który musi przyjąć dwie równoległe i równorzędne formy - strajku okupacyjnego i strajku wspomagającego.

Strajk okupacyjny podejmię pracownicy wszystkich kluczowych i większych zakładów przemysłowych. Ich wykaz przygotowuje MKZ.

Strajk wspomagający stosują pracownicy wszystkich innych zakładów pracy, z wyjątkiem tych, które są normalnie wyłączone z akcji strajkowej. Ta forma strajku obejmuje również szkoły wszystkich szczebli. Strajk wspomagający podejmię pracownicy nie stawiając się w swoich zakładach pracy.

Strajk okupacyjny realizowany przez małe zakłady, biura i instytucje rozproszone byłby nieskuteczny, gdyż zachęcałby do użycia przemocy, choćby tylko w celach prowokacyjnych.

Z drugiej strony, część pracowników objęta strajkiem wspomagającym stanowi bardzo istotne zaplecze i pomoc dla strajku okupacyjnego /łączność, aprowizacja itp./. Od strajku wspomagającego zwolnione będą tylko te osoby, których obowiązkiem jest ochrona i zabezpieczenie mienia na terenie zakładów pracy.

Główny ciężar walki spoczywa w czasie strajku powszechnego na zakładach okupowanych przez załogi. Stanowią one swego rodzaju twierdza obronna. Na teren tych zakładów powinny udać się niezwłocznie działacze tuchu związkowego najbardziej narażeni na represje. Dlatego jest rzeczą ważną i pilną, aby władze związkowe wydały wszystkim działaczom odpowiednie dokumenty, umożliwiające ich identyfikację i wstęp na teren strajkujących zakładów. Dokumenty takie winny mieć ograniczony termin ważności. Strajkiem okupacyjnym kieruje od początku ocalała część Komisji Zakładowej wg obowiązującej instrukcji strajkowej. Przed Komitetem stoją trzy główne zadania:

1. zamknięcie i zabarykadowanie zakładu i przygotowanie go do obrony.

2. zabezpieczenie mienia i środków produkcji, surowców i paliw przed zniszczeniem w wypadku wtargnięcia na teren zakładu sił przemocy /formy takiego zabezpieczenia należy ustalić wcześniej dla każdego wydziału i oddziału pracy/.

3. wybór zastępczej kadry związkowej, która podejmie działalność w wypadku złamania strajku siłą i likwidacji dotychczasowych władz związkowych.

O ile agresorowi uda się siłą złamać strajk powszechny, stworzona w czasie strajku zastępcza kadra "Solidarności" przystępuje do aktywnej obrony Związku w nowych warunkach. Działalność ta zmierzać powinna przede wszystkim w trzech kierunkach:

dokończenie na str.105

Uchwała Sekcji Pożarnictwa 26.02. na Zjeździe Delegatów Krajowej Sekcji Pożarnictwa NSZZ "Solidarność" podjęto uchwałę o niedopuszczalności wykonywania jednostek Straży Pożarnej do rozprzedzania manifestacji ulicznych, tłumienia protestów robotniczych, usuwania hasel i napisów itp./patrz: Dokumenty, s.401/ 16.03. KZ NSZZ "Solidarność" przy Stołecznej Komendzie Straży Pożarnej zwróciła się do MKZ Mazowsze o rozprawianie i poparcie wym. uchwały.

Represje wobec studentów 5.03 w Opolu umundurowani funkcjonariusze MO zatrzymali do tkliwie pobili dwóch studentów WSI M.Raczko i T.Szajera, który wskutek zadanych ran stracił przytomność. Przewieziono ich do izby wytrzeźwień, nie udzielono pomocy lekarskiej.

16.03 na dworcu głównym w Opolu MO zatrzymała 7 studentów WSI podczas rozdziania ulotek nt. zatrzymania i pobicia M.Raczko i T.Szajera. 17.03 ok.1-szej w nocy zwolniono 5 z nich. Na pytanie o powód zatrzymania rektor WSI nie uzyskał odpowiedzi. 17.03 zebrało się kolegium rektorskie WSI w sprawie poręczenia za zatrzymanych studentów, a rektor udał się do prokuratury po wyjaśnienia. 17.03 wypuszczono dwóch pozostałych studentów WSI.

18.03 MKZ Wrocław wydał oświadczenie, w którym domaga się wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przez KW MO w Opolu wobec winnych pobicia i skierowania tej sprawy do prokuratury.

Sprawa CZSS "Społem" 5.03. po długich i trudnych negocjacjach między KKK "Solidarność" Pracowników "Społem" z udziałem przedstawicieli KKP, a komisją rządową pod przewodnictwem wicemin. MHW, H.Skrobisza zawarto porozumienie dot. 8 pkt Porozumienia Gdańskiego.

10.03. Zarząd CZSS "Społem" rozesłał do placówek terenowych pismo przedstawiające porozumienie w postaci istotnie odbiegającej od rzeczywistości podpisanego. Ponadto 11.03 opublikowano "Uzgodnienia" z 4.03. między związkami branżowymi i autonomiznymi a Zarządem "Społem", które z jednej strony jest w wielu punktach identyczne z porozumieniem zawartym z "Solidarnością" półtorej doby później, a z drugiej w istotnych punktach wypacza sens tego porozumienia.

12.03. KKK Pracowników "Społem" zażądała anulowania pisma zarządu "Społem" z 11.03, które traktuje jako zrywające porozumienia z 5.03, wstrzymania do 31.03 podziału podwyżek oraz wstrzymania do 15.04 wszelkich podwyżek i przeszerogowań. Wobec niespełnienia tych zażądań 13.03 KKK Pracowników "Społem" wysłała list do premiera Jaruzelskiego oraz zapowiedziała na 16.03. ogłoszenie stanu gotowości strajkowej w wybranych WSS. 19.03 wicemin. H.Skrobisz doprowadził do anulowania pisma zarządu "Społem" z 10.03. Zarząd złożył oświadczenie stwierdzające, że porozumienie z 5.03. jest dokumentem obowiązującym. KKK Pracowników "Społem" podtrzymuje wniosek o zawieszenie w czynnościach osób odpowiedzialnych za spowodowanie konfliktu /prezesa Zarządu "Społem" Fr.Łosia, wice-prezesa Sosnowskiego i wice-prezesa Kukiera/.

Przeciwko "Solidarności" 12.03

w Warszawie funkcjonariusze MO zatrzymali, a następnie przesłuchali używając środków obezwładniających przew. Komisji Rewizyjnej przy PTPM "Polam" B.Krasnopolskiego. Po opuszczeniu komisariatu MO B.Krasnopolski został pobity przez niezidentyfikowanych osobników, a po przyjeździe do domu stwierdził brak posiadanych przedtem 5,500 zł. Pracownicy "Polam" stwierdzają w liście do MKZ Mazowsze, że w razie lekceważącego potraktowania ich zażalenie przez Komendę Miasta zastosują wszystkie dostępne środki aż do strajku włącznie. 14.03 w Poznaniu zatrzymano członka KZ Zakładów Cegielskiego. 16.03 w Poznaniu w godzinach rannych ukazały się plakaty "Solidarność" oszukane przez KPN oraz ulotki podpisane przez Krajowy Ruch Odnowy. MKZ Poznań odejma się od tych akcji. 17.03 w Katowicach został ciężko pobity Z.Chachuła, członek KZ Huty Katowice. Przewieziono go do szpitala w Myszkowie z wybitą szcęką i złamanymi dwoma żebrami. 17.03 MO zatrzymała Ł.Gębickiego i M.Kielanowskiego rozlepiających z upoważnienia Mazowsza plakaty "Solidarności". Zwolniono ich po interwencji Zarządu Regionu i zwrócono im materiały. 18.03 w Krośnie funkcjonariusze SB zatrzymali samochód prowadzony przez członka MKZ. Zabrano mu 25 egz. "Robotnika". 19.03 w liście do wicepremiera Rakowskiego MKZ Tychy zaprosił przeciwko udzieleniu funkcjonariuszom MO i SB poufnych informacji o członkach "Solidarności". Informacji takich dostarczała SB dysekcja POM w Tychach. W nocy z 19/20.03 w Suwałkach funkcjonariusze

MO zerwali flagi wywieszane na zakładach pracy. 21.03 w Stalowej Woli funkcjonariusze MO zatrzymali za rzekome naruszenie przepisów drogowych trzech przedstawicieli MKZ. Przewieziono ich do KMMO, zabrano materiały związkowe, które zwrócono po interwencji MKZ-u. 21.03. na terenie Huty Katowice pojawiły się ulotki nawołujące do strajku generalnego podpisane przez Ogólnopolski Komitet Strajkowy "Solidarność" Huty Katowice przypominając, że KKP nie podjęła w tej kwestii żadnej decyzji.

Akcja protestacyjna w drzewiarstwie 12.03 KKK Drzewiarzy uchwalili podjęcie akcji strajkowej ponieważ Ministerstwo Przemysłu Drzewnego nie wywiązuje się z porozumienia pomiędzy Ministerstwem a Komisją Drzewiarzy zawartego 18.12.80 w Bolesławowie. 16.03 na Zjeździe we Wrocławiu delegaci zakładów przemysłu drzewnego zgrupowanych w MKZ-ach regionów południowych poparli uchwałę KKK Drzewiarzy. W związku z tym załogi zakładów przemysłu drzewnego ogłosiły z dniem 18.03 gotowość strajkową. Postanowiono, że 18.03 delegaci załóg zbiórą się w Gorlickim Przedsiębiorstwie Przemysłu Drzewnego i będą tam oczekiwać przyjazdu komisji rządowej posiadającej odpowiednie kompetencje. Ustalono, że jeśli strona rządowa nie zagwarantuje pełnej realizacji porozumienia z 18.12.80, załogi przemysłu drzewnego podejną 23.03 godzinny strajk ostrzegawczy, a w wypadku dalszej zwłoki 25.03 podjęty zostanie strajk właściwy. 19.03 delegaci drzewiarzy zgromadzeni w Gorlicach zwrócili się do KKP z prośbą o poparcie ich akcji protestacyjnej i o udzielenie pomocy KKK Drzewiarzy w nawiązaniu kontaktu i przeprowadzenia negocjacji z Komisją Rządową w/s realizacji porozumienia z 18.12.80.

19.03. KKP wydała oświadczenie popierające żądania drzewiarzy. Jednocześnie KKP zaapelowała o zawieszenie akcji strajkowych i utrzymanie gotowości strajkowej do czasu satysfakcjonującego zakończenia rozmów. KKP zadeklarowała gotowość podjęcia właściwych środków statutowych i gdyby prowadzone rozmowy nie doprowadziły do uzyskania gwarancji realizacji porozumienia z dn. 18.12.80. 19.03 MKZ w Opolu wydał oświadczenie popierające akcję protestacyjną drzewiarzy Ziemi Opolskiej, w którym żąda przybycia do Przedsiębiorstwa Przemysłu Drzewnego w Gorlicach 20.03 Komisji Rządowej i podjęcia rozmów nt.natychemiastowej realizacji postulatów drzewiarzy.

Komitet Obrony Więzionych z a Przekonani a 12.03. Jeleniogórski Komitet wystąpił z petycją adresowaną do WRN Warszawa, Prokuratora Generalnego L.Czubińskiego, Sejmu PRL. Przypominając 4 punkt Porozumienia Gdańskiego, żąda zaprzestania gwałcenia Konstytucji, przestrzegania ratyfikowanych paktów praw obywatelskich i politycznych, zaprzestania represji i uwolnienia rzeników wolnej myśli politycznej i zapewnienia swobody jej głoszenia. "Niech Polska będzie dla Polaków, a więzieniami dla złodziei... Dołączamy się do żądania uwolnienia wszystkich osób więzionych za przekonania".

Ostrożek a 13.03 odbyło się kolejne posiedzenie zespołu d/s zagospodarowania gmachu KW. W jego skład wchodzi - woj.Błaszczok, sekretarz KW-K.Nowacki i w-ce przew."Solidarności". Ustalono, że do końca b. tygodnia wszystkie formalności zostaną załatwione. Dokonany zostanie odbiór techniczny budynku. W gmachu znajduje się m.in. szkoła podstawowa nr.1 i biblioteka pedagogiczna.

W rocznicę wydarzeń marcowych 13.03 o godz. 12 na Politechnice Gdańskiej odbył się wielopiętorny trzynastej rocznicy wydarzeń marcowych. 18.20, 21 i 22.03 odbyły się kolejne posiedzenia Sesji Marzec 68/patrz Biul.AS nr 7 s.102/18.03. A. Drawicz i J.Jadliński wygłosili referaty nt. "Marzec w prasie, radio i TV"; 20.03. S. Amsterdamski - "Marzec w filozofii i filozofia Marca"; Wł.Krajewski - "Skutki wydarzeń Marcowych dla stanu filozofii w Polsce"; 21.03 J.J.Lipski ref. "Kwestia żydowska, emigracja", a na zakończenie Sesji 22.03. A.Michnik i K.Wolicki wygłosili referaty "Dziedzictwo Marca". Po wszystkich referatach odbywały się dyskusje, często wielogodzinne.

Zespół Interwencyjny przy Zarządzie regionu Mazowsze 13.03. Prezydium MKZ Mazowsze powołało Zespół Interwencyjny, którego celem jest podejmowanie natychemiastowych interwencji u władz, w każdym ujawnionym przypadku represji wobec działaczy i współpracowników NSZZ "Solidarność", a także w przypadkach napaści przez sprawców nieznanymi i nieuchwytnymi dla organów ścigania. O podjętych interwencjach oraz o trybie ich załatwienia informowana będzie opinia publiczna. O ile władze nie wykażą konsekwentnej postawy wobec prowokacyjnych napaści, wówczas Region podejmie zdecydowane kroki mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa członkom i współpracownikom Związku..

"Solidarność Rzemieślnicza" 12.03 stare wystawić do lamusa. Myślę, że ten rząd siądzie z nami do stołu, będzie nam służyć, a nie rządzić. Bez 76 w Koszalinie odbył się krajowy zjazd Komisji Zakładowych NSZZ "Solidarność Rzemieślnicza". Na zjeździe powołano 4 punkty konsultacyjne w Koszalinie, Gdańsku, Warszawie i Opolu oraz zobowiązano Komitet Założycielski w Koszalinie do wydawania biuletynu NSZZ "Solidarność Rzemieślnicza" dla wszystkich ośrodków.

R a d o m. 16.03. odbyło się w Radomiu plemarne zebranie MKZ Ziemi Radomskiej z udziałem T. Jedynaka, H. Lenarczaka, St. Bury, T. Kłopotowskiego, J. Kuronia. Zarząd MKZ został upoważniony do odwołania gotowości strajkowej, o ile podjęte zostaną rozmowy z Rządem i zrealizowane żądania ustąpienia osób odpowiedzialnych za Czerwiec 76. Tego samego dnia do Radomia przybył Lech Wałęsa.

Ok. godz. 11 odbyło się w "Radoskórce" w Radomiu zebranie delegatów komisji zakładowych NSZZ "Solidarność" regionu Ziemia Radomska z prezydium MKZ. Jak wiadomo /patrz As nr. 6 str. 104, 203, nr. 7 str. 104, 209/ od 9.03 trwała w tym regionie gotowość strajkowa spowodowana niemożnością załatwienia postulatów drogą instytucjonalną; chodziło szczególnie o odejście ze stanowisk ludzi obarczonych odpowiedzialnością za represje po czerwcu 1976 i hamowanie procesu zmian - I sekretarza KW Janusza Prokopia, wojewody Romana Maćkowskiego i komendanta woj. Maria na Mozgawę, ujawnienie i ukaranie organizatorów skłóceń "ścieżek zdrowia" /lista postulatów Ziemi Radomskiej patrz Dokumenty str. 404/. Wobec zapowiedzianej wizyty w Radomiu L. Wałęsy zebranie w "Radoskórce" miało zdecydować czy upoważnia MKZ do odwołania strajku ostrzegawczego wyznaczonego na 18.03 w razie, gdyby Wałęsa był w stanie podać termin nawiązania kontaktu ze stroną rządową, oraz gotowości strajkowej - z chwilą rozpoczęcia rozmów.

Przewodniczący MKZ A. Sobieraj, przypominając o represjach po wydarzeniach czerwcowych 76, podkreślił, że skutki ich trwają do dziś. Region podlegał także represjom gospodarczym, co odbijało się zarówno na stanie wyżywienia i sprawach bytowych, jak inwestycjach. Hamowanie proces zmian, szkalowano "Solidarność" nie cofając się przed groźbami a nawet represjami wobec jej członków, próbując też rozbić i skłócić ruch wewnątrz - nie. Wszystko to godziło w stabilizację w regionie, wzmogło napięcie. Osoby odpowiedzialne za to wszystko mają rzekomo zamiar odejść, ale gwarancji nie ma. Trzeba jednak postępować rozsądnie.

W dyskusji zabrakł m.in. głos obecny na zebraniu ekspert KKP Jacek Kuroń, który poparł wymienione na początku propozycje. Kiedy rozmowy się zaczęły należało odwołać gotowość strajkową, aby nikt nie zarzucił "Solidarności" prób stosowania szantażu. Nie leży w naszym interesie kompromitowanie tego Rządu i podrywanie jego autorytetu. Trzeba wyjaśnić całą prawdę i załatwić wszystkie postulaty, ale problemu odpowiedzialności za łamanie prawa nie załatwi się z czwartku na piątek. Najważniejszy jest proces demokratyzacji, przywrócenie i rozwój instytucji demokratycznych, sprawy reform, gospodarki, cenzury. Jeśli to nie nastąpi zdjęcie jednego wojewody nic nie znaczy - na jego miejsce przyjdą inni, tacy sami i nie się nie zmienią.

Wśród dyskutantów zdania były podzielone. Np. delegat Komitetu Zakładowego Kombinat Remontowo-Budowlanego Cierpliwość, powołując się na swoje doświadczenia z poprzednich okresów tzw. odnowy i ostatnich miesięcy uważał, że należy odwołać strajk ostrzegawczy, ale nie przerywać akcji protestacyjnej. Jeśli się ugnie - przegramy, stwierdził. Niektórzy delegaci podzielili tę opinię. Kuroń zabierał głos ponownie perswadując, że jeśli "Solidarność" nie naruszy 90 dni spokoju, ma większą siłę przetargową w negocjacjach, jeśli zaś naruszy - siłę tę zmniejsza. Chodzi o gest wobec Rządu, a nie ustępstwo czy rezygnację ze spraw ważnych. Część ludzi z aparatu władzy chce współpracować - część nie, natomiast frontalny atak zawsze ich jednoczy.

Uchwała upoważniająca MKZ do odwołania strajku ostrzegawczego w momencie ustalenia terminu rozmów i odwołania gotowości strajkowej z chwilą ich rozpoczęcia została przyjęta większością głosów.

O godz. 16.00 ok. 10 tys. radomian znalazło się na stadionie "Broni", żeby powitać L. Wałęsę. Przybył on w towarzystwie Anny Walentynowicz, ks. Czesława Sądłowskiego ze Zbroszy Dużej i mecenasa Siły-Nowickiego. Wałęsa powiedział, że radomianie mieli ważne powody do wystąpienia i wykazali nawet cierpliwość, ale obecnie należy przyjąć inny model walki. Nie powinniśmy się cofać, ale nie powinniśmy też wyniszczać samych siebie strajkami, zwłaszcza wobec ciężkiej sytuacji gospodarczej kraju. Nowy premier, generał, to widzimy, że chce dobrze. Potrzebny nam jest silny, rozsądny Rząd, który nie będzie przeszkadzał, ale musi on mieć czas, żeby porządkować meble. a

Następnie Wałęsa stwierdził, że w rozmowie z najwyższymi czynnikami udało mu się załatwić najważniejsze postulaty. I oto spada trzeci muszkieter /chodziło o komendanta Mozgawę, rano plenum KW PZPR zdjęło już Prokopia - o czym później, wojewoda Maćkowski odszedł poprzednio/. Nawet powielacz zabrany księdzu Sądłowskiemu w Zbroszy zostanie oddany. Wystąpienie Wałęsy zebrani nagrodzili bucznymi oklaskami. Następnie ksiądz Sądłowski wezwał do jedności - jeśli jej nie będzie, to przegramy. To, co mówi pan Wałęsa, jest dobre. Następnie mec. Siła-Nowicki przy pomniawszy o czasach, kiedy tu w Radomiu walczył wraz z innymi o sprawiedliwość dla prześladowanych po Czerwcu, powiedział, że widok zgromadzonych tu tłumów, które ogląda u boku swego przyjaciela i wodza Lecha Wałęsy, uświadamia mu, jak ogromną drogę przeszliśmy od tamtych czasów i że jest to dla niego największa nagroda. W imię odpowiedzialności za losy kraju wzywał do rozwagi, spokoju, porządku i stabilizacji.

Anna Walentynowicz porównała "Solidarność" do małego dziecku, które dopiero wyrośnie. Ruch musi mocniej zapuścić korzenie. Potrzeba rozwagi, żeby nie zaprzepaścić tego, co zdobyliśmy w Sierpniu. Mamy wielu przeciwników, musimy być czujni i zdecydowani. Walentynowicz podkreśliła, że szczególną wagę ma teraz sprawa rolników.

Następnie Wałęsa odpowiadał na pytania, które przynosił mu z trybunał stadionu na kartkach porządkowi. Powtarzało się głównie kilka motywów, można więc potraktować je zbiorowo:

W sprawie rozliczeń za nadużycia i stosunków z władzami, nie będziemy tych panów sadzać, trzeba by ich żywić, niech oddadzą konta i wille, a my to damy na biednych. Zostawmy kilka sklepów komercyjnych i chodników w kopalniach - niech odpracują. Ktokolwiek nas chce wpuścić w maliny, zapłaci, prędzej czy później wrócimy do niego. Najpierw musimy być razem, potem wszystko rozliczymy, gwarancje to papier toaletowy jeśli ich nie wyegzekwujemy; ze słabymi nikt się nie liczy.

Teraz niech nie wołają "uafjcie", żadne UFO, nożki na stół, pokażcie rachunek; obecnie jest okres zgody narodowej. Niedobrze w tym momencie wyciągać kość niezgody, możemy się nią udławić; od Sierpnia wszystko załatwiliśmy bez jednej kropli krwi - istnieje obawa, że możemy to zniszczyć przez żądania ponad rozsagę; czy "Solidarność" może mieć wpływ na stosunki z KWPG? Trzeba sprawdzić rachunki. Ale teraz przede wszystkim spokój, kalkulacja; czy nie za mało inicjatywy w obronie KPN: proces jest publiczny, będziemy go obserwować. Czas się zmieniły, wiecie, że nawet w prokuraturze jest "Solidarność". Na pewno nie będzie fałszywych werdyktów, jak były tu, w Radomiu. Jeżeli pójdzie krzywo, zareagujemy. Taśma, zdjęcie, to jeszcze nie dowód; o stosunku do KOR-u: będziemy walczyć o każdego człowieka. KOR stworzył fundament, na którym zbudowaliśmy piękny gmach "Solidarności". Do piwnicy schodzi się po wino czy inne rzeczy, ale mieszka się w domu. Nie damy tych ludzi skrzywdzić, ale pilnujemy naszego szklanego domu, bo w nim ktoś szyby wyciucze.

Na pytanie o Kuronia odpowiadał jeszcze mec. Siła-Nowicki, wyrażając przekonanie, że do procesu nie dojdzie. "Solidarność" jest siłą, która w sprawie KOR-u, a także i KPN-u może być gwarantem. Jeszcze raz mówił o odwadze i rozwadze; w sprawie represji wobec członków "Solidarności" Wałęsa odpowiedział, że w tej chwili wydelegowano do tych spraw dwóch pułkowników, którzy mają reagować na wszelkie sygnały. Odjeżdżającego Wałęsę żegnano oklaskami i odśpiewaniem "Sto lat".

Wieczorem w pomieszczeniach klubu sportowego "Radomian" odbyło się spotkanie Wałęsy i towarzyszących mu gości z MKZ-tem regionu Ziemi Radomskiej. Wałęsa przedstawił dramatycznie sytuację kraju. Grozi nam nawet brak chleba. Jego zdaniem, Jaruzelski to już ostatni premier, następny już będzie taki, że żaden z nas się nie ostanie. Cofnąć się nie możemy, ale uważamy, żeby nie przeciągnąć struny. Trzeba ocenić zmiany; mamy niezależne związki, nie będą nam zamykać ust, inaczej będziemy się uczyć historii, trzeba przywrócić praworządność. Są jednak rzeczy, np. gospodarka, których naprawa wymaga czasu. Jeśli nie będzie spokoju, nie dadzą nam kredytów. Najpierw zlikwidujemy bałagan, potem podnieśliśmy poprzeczkę. Nie mamy programu, nie przeprowadziliśmy wyborów. Musimy się nauczyć siadać do stołu,

nauczyć dyplomacji.

Wśród pytań powtarzało się wiele tych, które padały na stadionie. Wyrażono też niepokój, czy partia nie wykorzystająca okresu spokoju, żeby podjąć kroki przeciw "Solidarności". Wałęsa odpowiedział, że trzeba to mieć na uwadze, ale gwarancją jesteśmy my - w Grudniu się rozeszliśmy, teraz nie. Zwrócił też uwagę na konieczność kontroli działania "Solidarności"; żeby się nie wypaczali, nie bogacili, powinna być specjalna komórka sprawdzająca. Trzeba się uczyć demokracji w Związku. Wielu pytających wyrażało zaniepokojenie możliwością interwencji z zewnątrz i bliskimi manewrami wojsk Paktu Warszawskiego. Wałęsa i inni mówcy podkreślali, że nie wolno dać się sprowokować. Groźba była, jest i pozostanie. Jeśli będziemy mieli silne nerwy, to wygramy. Istnieją możliwości prowokacji. Przykładem sprawa pobicia Pajdaka. Działacze związkowi powinni uważać, gdy się gdzieś udają nie chodzić pojedynczo i mówić dokąd idą.

Wymieniono też uwagi o reformie gospodarczej, samorządzie pracowniczym, pomocy dla rolników, pracowników instytucji MSW i Wojska - członkach "Solidarności", dostępie do środków masowego przekazu.

MKZ przyjął jednogłośnie uchwałę o zawieszeniu strajku ostrzegawczego 18 marca i przerwaniu gotowości strajkowej z chwilą rozpoczęcia rozmów. Na drugi dzień 5-ciu osobowa delegacja MKZ udała się do Warszawy na rozmowy. Tego samego dnia plenum KW PZPR przyjęło rezygnację Janusza Prokopiaka ze stanowiska I sekretarza KW, w tajnym głosowaniu, większością 74 głosów na 91 głosujących. W dyskusji nad tą sprawą jeden uczestnik wypowiedział się przeciw rezygnacji. Ustupującemu wręczono kwiaty.

Uwaga: wszystkie wypowiedzi w tym sprawozdaniu opracowano na podstawie notatek; nie były one autoryzowane i nie mogą być traktowane jako dogłębne cytaty.

16.03. Komisja fabryczna NSZZ "Solidarność" FSC Starachowice wydała oświadczenie popierające wysuwane przez radomską "Solidarność" żądania rozliczenia winnych represji po Czerwcu 76. W oświadczeniu Komisja powołała do przebiegu wydarzeń czerwcowych w FSC. "Duża część pracowników na znak protestu przerwała pracę. Biorąc pod uwagę brak w tych czasach autentycznej organizacji skupiającej ludzi pracy, było to bardzo dużo. Co się działo po strajkach, wszyscy dobrze wiemy. W Radomiu były aresztowania, tortury, procesy, zwolnienia z pracy i szykanowanie strajkujących. W naszej FSC zwolniono z pracy ok. 230 osób. Wiele osób zostało ukaranych naganami i pozbawieniem dodatków płacowych. Po wydarzeniach czerwcowych były także wiece, będące w latach 80-tych dla ich organizatorów i uczestników. W ośw. czytamy dalej: "Województwo radomskie należy także do tych województw, w których represje, aresztowania i rewizje ożlonków i działaczy naszego Związku były i są nader częste. Rozumieły w pełni determinację kolegów z Radomia. Jesteśmy z nimi. Mogą oni liczyć na nasze poparcie, gdyż sprawa, o którą walczą, dotyczy nas wszystkich - pamięć Czerwca 1976 jest ciągle żywa w naszym zakładzie.../ Ostatnio władze zapowiadają działania przeciwko KSS "KOR". Niechaj autorzy pogrzeb nie zapominają, że to działacze KOR-u pierwsi stanęli w obronie robotników z Radomia i Ursusa. Niechaj nikt nie wątpi, że robotnicy staną w obronie swoich obrońców". W zakończeniu uchwały czytamy: "Muszą być zrehabilitowane wszystkie moralne i materialne straty, jakie ponieśli wszyscy strajkujący w czerwcu 76 roku." Do ośw. dołączona jest również KZ "Solidarność" MPK w Starachowicach.

16.03. na spotkaniu przedst. zarządów regionalnych Katowice, Częstochowa, Podbeskidzia i Tarnowskich Gór uchwalono poparcie dla postulatów MKZ Ziemi Radomskiej.

17.03. w Warszawie odbyły się rozmowy między przedst. Rządu z wicepremierem Rakowskim i min. Ciołkiem. Uzgodniono, że dalsze rozmowy ws. rozliczenia winnych wydarzeń Czerwca 76 odbędą się w Radomiu z udziałem MKZ Ziemi Radomskiej.

19.03. po zapoznaniu się z przebiegiem rozmów 17.03. między przedst. Rządu a delegacją MKZ, zarząd MKZ oświadczył, że będzie zdecydowanie żądał realizacji postulatów przekazanych premierowi 14.03./patrz Biul. AS nr 7, s. 209 i Dokumenty s. 401/. Jednocześnie uwzględniając złożoną sytuację kraju MKZ wyraża pełną gotowość porozumienia z Rządem drogą negocjacji i ocenia podobną postawę ze strony Komisji rządowej.

Struktura regionalna. **16.03** zebranie plenarne Komitetów Założycielskich i Komisji Zakładowych województwa leszczyńskiego uznało, że istnienie w obecnej formie MKZ Leszno jest konieczne do czasu przeprowadzenia wyborów opartych o jednolitą ordynację wyborczą dla całego woj. Projekt przyłączenia na zasadzie federacji MKZ Leszno do makroregionu dolnośląskiego spotkał się z poparciem zebranych. Plenum postanowiło zobowiązać za pośrednictwem KKK NSZZ "Solidarność" MKZ Poznań i MKZ Wrocław do niezwłocznego przekazania dokumentów rejestrowanych zakładów pracy z terenu woj. leszczyńskiego do MKZ Leszno /patrz Biul. AS nr 7, s. 106/.

16.03. Prezydium MKZ Zielona Góra, w związku z uchwałą podjętą na spotkaniu przedstawicieli MKZ-ów we Wrocławiu 10.03 /patrz Biul. AS nr 7, s. 106/ zaapelowało do KKK o zajęcie stanowiska wobec rejestrowania zakładów z terenu woj. zielonogórskiego w MKZ Wrocław.

Rozmowy w Min. Oświaty i Wychowania. **16 i 17.03.** z inicjatywy KKK Oświaty i Wychowania odbyło się w MOiW kolejne robocze spotkanie z kierownikami dep. kadr i spraw socjalnych, administracyjno-gospodarczego, inwestycji i wyposażenia szkół oraz ekonomiki oświaty. Uzyskano następujące zobowiązania ze strony resortu. Do 31.03. resort: wystąpi do odpowiednich władz o powołanie służb socjalnych przy kurtoriach ośw. i wych.; wyjaśni, jakie środki finansowe będą w gestii resortu zostały przeznaczone na uruchomienie i funkcjonowanie funduszu pomocy kredytowej; wyjaśni, w jakim stopniu były dotowane z budżetu resortu w ciągu ostatnich lat wszystkie obiekty będące w dyspozycji ZNP; powszechnie poinformowanie /do 30.04./ pracowników oświaty i wychowania o aktualnej i przygotowanej bazie czasowej / także w sezonowych ośrodkach wypoczynkowych /; wystąpi do Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej o zmianę systemu rozdzielania miejsc w sanatoriach. Do czasu wprowadzenia nowych zasad wszelkie wnioski o przydział sanatoriów należy składać za pośrednictwem pracodawcy; zagwarantuje wszystkim pracownikom ośw. i wych. bezpłatnego korzystania z lecznictwa uzdrowiskowego i rozdzielania miejsc sanatoryjnych wyjącznie przez społeczne komisje reprezentujących wszystkich pracowników oświaty i wychowania; podejmie decyzje o ilości osób urlopowanych z pracy w NSZZ "Solidarność" po uzyskaniu informacji o stanie osobowym Związku w placówkach resortu.

Ponadto przedstawiciele resortu poinformowali o zasadach przekazywania obiektów oświatowych na cele pozaoświatowe. Stwierdzili swój brak kompetencji w sprawie badania stanu prawnego nieruchomości należących do ZNP. Do podpisania porozumienia nie doszło, ze względu na brak odpowiednich pełnomocnictw przedstawicieli resortu.

20.03 odbyła się kolejna sesja negocjacji KKK Oświaty i Wychowania NSZZ "Solidarność" z MOiW dot. problemów rodzinnych domów dziecka oraz szkolnictwa specjalnego dla dzieci i młodzieży niewidomej i niedowidzącej. Rozmowy odbyły się, ponieważ delegacja "Solidarności" ani przed, ani w trakcie obrad nie otrzymała informacji o uchwale KKP o przerwaniu wszelkich rozmów z władzami państwowymi.

W grupie omawiającej problemy rodzinnych domów dziecka /przemianowanych na "Domy Rodzinne" /, zespołowi MOiW przewodniczył dyr Dep. Wych. w Szkole i Brodowsku MOiW, W. Krauze; uczestniczyli, wicedyr Instytutu Badań nad Młodzieżą, doc. Balcerek, prezes ZG TPD Korolczak, dyr Zarządu Stoż. TPD Kołak, przedst. kuratorów i inspektoratów oświaty oraz prawnicy - eksperci. Ze strony "Solidarności" obradom przewodniczył S. Starczewski; uczestniczyli mec. Kwieciński - ekspert prawny i kilkunastu wieloletnich "rodziców" Domów Rodzinnych. Przedmiotem negocjacji był wysunięty przez zespół "Solidarności" projekt nowego zarządzenia w sprawie organizacji i funkcjonowania Domów Rodzinnych.

Dyr. Krauze stwierdził na początku brak kompetencji i chęci do podpisywania jakichkolwiek dokumentów, a jednocześnie zapewnił, że zmiana zasad i warunków, w jakich funkcjonują Domy Rodzinne, cieszy się pełnym poparciem jego Departamentu i obecnych osób. Zwrócił uwagę, że w projekcie zarządzenia wiele spraw wymaga konsultowania z Min. Pracy, Min. Finansów i z ZNP. Zapropował dyskusję nad spornymi szczegółami zarządzenia. S. Starczewski zwrócił uwagę, że realizacja projektu nie wymaga podejmowania żadnych finansowych, a jedynie zmiany generalnego podejścia do sprawy. Stwierdził, że wszyscy chcą by, rodzice, a nie wychowawcy, mogli spokojnie wychowywać swoje dzieci, a nie podopiecznych; by odformalizować funkcjonowanie Domów i zawierzyć ostrym kryteriom kwalifikacyjnym dla rodziców, które wystarczą, aby bez późniejszych nadmiernych i upokarzających kontroli ludzie ci mogli wychowywać dzieci. Mec. Kwieciński przypomniał, że zarządzenia ministrów nie wymagają uzgodnień z innymi ministrami, gdyż nie mają one mocy ustawy ani uchwały.

Po zapewnieniu przez członków zespołu "Solidarności" że w innych grupach rozmawiających podpisuje się wspólnie tego rodzaju protokoły, dyr Krauze przystał na propozycję "Solidarności". Zamiast komunikatu końcowego S. Starczewski i dyr Krauze podpisali poprawiony projekt zarządzenia. Nad jego ostateczną wersją stylistyczną i prawną podejmie w najbliższym czasie pracę wspólna komisja redakcyjna. W projekcie obie strony zgodziły się, że Domy Rodzinne są szczególnie pożądaną formą opieki nad dziećmi opuszczonymi, że powinny być placówkami państwowymi, ale maksymalnie zbliżonymi w funkcjonowaniu do rodziny naturalnej, z pełnym zachowaniem intymności domu rodzinnego i jak najdalej idącym ograniczeniem kon-

troli. Zespołowi problemów opieki nad dziećmi niewidzącymi i niewidomymi ze strony "Solidarności" przewodniczyła J. Rogińska /Gdańsk/, ze strony MOiW dyr. Dep. Kształcenia Specjalnego, Profilaktyki i Resocjalizacji, L. Gońka / obie strony z ekspertami i nauczycielami szkół specjalnych i zakładów opiekuńczych /. W postulatach obodżiko głównie o zróżnicowanie szkół, przedszkoli i grup wychowawczych dla w/w młodzieży zależnie od stopnia upośledzenia wzroku i z uwzględnieniem innych ew. upośledzeń o zwiększenie ilości takich szkół, utworzenie przedszkoli, obniżenie ilości uczniów do 5-10 w klasach i grupach; ponadto postulowano sporządzenie ogólnopolskiej ewidencji dzieci z wadami wzroku. W postulatach socjalnych znalazło się m.in. żądanie skrócenia czasu pracy do 18 godz. dla nauczycieli i 24 godz. dla wychowawców, wprowadzenie dodatków specjalnych i przyznanie rocznego urlopu zdrowotnego raz na 10 lat. Wielostronnicowy protokół końcowy podpisano około północy. 21.03 odbyło się drugie spotkanie "Solidarności" i MOiW. Ze strony Związku przewodniczyli J. Roman /Gdańsk/ i A. Radziwiłł /Warszawa/. Opracowano dalszy ciąg zmian w obowiązujących podręcznikach historii /prace tygodni temu doprowadzono do roku 1947 /. Podpisanie komunikatu końcowego ma nastąpić 25.03 po ostatecznym zredagowaniu tekstu. Rozmowy kontynuowano po konsultacji J. Romana z członkami KKP w Gdańsku - uznano Instytut Programów Szkolnych za grupę ekspertów, a nie za władzę, z którymi rozmowy powinny być wstrzymane.

Rozmowy w/s reglamentacji żywności. 16.03 z inicjatywy strony rządowej odbyły się w Ministerstwie Handlu Wewnętrznego dalsze rozmowy nt. reglamentacji żywności. Ze strony Związku udział wzięli: J. Rulewski /KKP/, M. Jarociński/przew. Zespołu Syntezy Krajowej Konferencji d/s Żywności/, K. Hagemajer /eksp./ MOiW przedstawiło propozycje racjonowania kolejnych artykułów żywnościowych, a mianowicie mąki pszennej, kaszy, płatków owsianych i ryżu. Konieczność racjonowania uzasadniano faktem wykupywania tych produktów na pasze. Przydziały mają być kwartalne, równe dla wszystkich i wynosić 3 kg mąki, 2 kg kaszy i płatków i 1/2 kg ryżu. W dyskusji ekspert "Solidarności" proponował alternatywne rozwiązanie w postaci wynagrodzania podwyżki cen detalicznych. Przedstawiciele Związku podkreślili raz jeszcze konieczność podwyższenia przydziałów cukru do 1,5 kg. Min. Kowalik stwierdził, że zmniejszone do 1 kg normy cukru obowiązujące będą do 31 lipca i zapewnił, że rząd podejmie starania zwiększenia normy do 1,5 kg po 31.07. W sprawie racjonowania masła nie doszło do żadnych nowych uzgodnień.

Spotkanie zarządów regionalnych. 16.03, w Katowicach na spotkaniu przedst. zarządów regionalnych Katowic, Podbeskidzia, Częstochowy i Tarnowskich Gór stwierdzono, że brak odpowiedzi na komunikat ze spotkania 9.03. /patrz: Biul. AS nr 7, s. 104/ świadczy o ignorowaniu i lekceważeniu związkowców. Ustalono, że ostateczny termin pozytywnego ustosunkowania się władz do poszczególnych pktów komunikatu upłynie 25.03, a brak odpowiedzi spowoduje "podjęcie wspólnych kroków i ustaleń aż do akcji strajkowej włącznie". W protokole spotkania czytamy: "90-dniowe moratorium premiera W. Jaruzelskiego o zachowaniu spokoju w żadnym wypadku nie może być wykorzystywane przez władze do nie podejmowania działań na rzecz realizacji Porozumień postrajkowych. Tak się jednakże dzieje, a w szczególności: 1. dalsze więzienie ludzi za przekonania i przygotowywanie im procesów, 2. codziennie w różnych regionach kraju represje w stosunku do różnych członków Związku, 3. brak nowej ustawy o związkach zawodowych, 4. brak nowej ustawy o cenzurze, 5. nierealizowanie właściwego dostępu przedstawicieli Związku do środków masowego przekazu, 6. brak realnego programu reformy gospodarczej, 7. niezarejestrowanie NSZZRI "Solidarność Wiejska", 8. brak procesu przywracania autentycznej praworządności, co ma szczególnie odniesienie do osób odpowiedzialnych za doprowadzenie kraju do katastrofy społecznej i gospodarczej, 9. niezasadniony brak podstawowych artykułów żywnościowych na rynku, 10. brak działań zmierzających do demokratyzacji życia w kraju, a w szczególności: a/ brak demokratycznej ordynacji wyborczej do wszelkich przedstawicielskich organów administracji państwowej, b/ dalsze decydowanie o obsadzeniu stanowisk kierowniczych przez czynniki partyjne. Właściwa realizacja tych i innych punktów Porozumień oznaczać będzie dla kraju stałą, a nie tylko 90-dniowe moratorium".

Podział majątku b. Zrzeszenia Związków Zawodowych. 16.03 odbyło się spotkanie przedstawicieli związków branżowych "Solidarności", związków autonomicznych i ZNPPSzwAIN w sprawie podziału przez Komisję Likwidacyjną b. CRZZ majątku b. Zrzeszenia Związków Zawodowych. "Wobec arbitralnego stanowiska przewodniczących zarządów głównych związków branżowych - czytamy w oświadczeniu przedst. "Solidarności", Zw. Autonomicznych i ZNP - nie pozwalającego na jakąkolwiek merytoryczną dyskusję rozmowy zostały przerwane".

W zw. z przekazaniem Instytutu Wydawniczego Zw. Zaw. branżowym z ustaleniami zawartymi w porozumieniach postrajkowych i w

zw. zaw., koło "Solidarności" w IWZZ 19.03 oświadczyło, że "spowoduje, aby IWZZ nie przyjmował od 20 do 31 marca br./tzn. do dnia, kiedy upływa wyznaczony termin porozumienia się w tej sprawie wszystkich związków zawodowych/ zleceń od związków branżowych. Nie dotyczy to ZNP Prac. Szkół Wyższych i Instytutów Naukowych, który zajął w tej sprawie odrębne stanowisko". Oświadczenie wzywa zarządy gł. związków branżowych do zmiany stanowiska.

OKZ NSZZRI u sekretarza Episkopatu u. 16.03. Sekretarz Episkopatu Polski Ks. bp. B. Dąbrowski przejął przedstawicieli OKZ NSZZRI "Solidarność" z przewodniczącym J. Kułojem. W wydanym wspólnym komunikacie stwierdza się, że 02.04 Prezydium OKZ zostanie przyjęte przez Prymasa Polski.

Oświadczenie W. Ziemińskiego. 17.03. W. Ziemiński ogłosił oświadczenie nt. swojego zwolnienia - patrz: Dokumenty s. 406.

List KKK Prac. Ośw. i Wycho. do Zjazdu ZHP. 17.03 KKK Pracowników Oświaty i Wychowania wystosowała list do VII Zjazdu ZHP w którym przypomina, że zobowiązywała się do świadczenia pomocy na rzecz ZHP. Jednak "Solidarność" nie może partycypanować w działalności organizacji politycznej. Przestrzega ZHP przed wzięciem się z jakąkolwiek ideologią i niezagwarantowaniem tolerancji religijnej. Komisja uznała za niezbędne "zatwierdzenie porozumienia Kręgów Instruktorów Harcerskich im. A. Małkowskiego jako centrali autentycznego społecznego ruchu naprzeciw ZHP, przez co rozumiemy przywracanie mu charakteru organizacji wychowawczej, opierającej się w swym działaniu na realizowaniu ideału wychowawczego, określonego w prawie harcerskim/.../ Jesteśmy zdecydowani ponaglać tylko takiej organizacji, której wychowawczy charakter nie budzi żadnej wątpliwości.

Suwałki. /patrz: Biul. AS nr 7 Inf. tyg. s. 102/

18.03 Prezydium MKZ Pojezierze wydało oświadczenie, w którym ponawia żądania przekazania na cele służby zdrowia kompleksu gmachów KW PZPR w Suwałkach i ogłasza na 19.03 gotowość strajkowi. Uprzedza też, że w razie nieprzybycia do Suwałk komisji rządowej do dnia 25.03 zostanie przeprowadzony 26.03 jednogodzinny strajk ostrzegawczy, a 1.04 strajk okupacyjny w wytypowanych zakładach.

21.03. w zw. z apelem KKP zawieszono lokalne akcje, zapowiadając ich kontynuowanie po odwołaniu akcji krajowej.

19.03 MKZ w Olsztynie popiera żądania regionu Pojezierze w sprawie przywrócenia gmachów KW PZPR i KW MO na cele służby zdrowia. Apeluje do KKP o podjęcie w terminie poprzedzającym strajk ostrzegawczy wszystkich niezbędnych działań dla uniknięcia strajków, w tym także trójstronnych rozmów z udziałem Rządu i KKP oraz przedstawicieli regionu Pojezierze.

"Solidarność" w instytucjach MON i MSW. 18.03. Prezydium i Komisja Interwencyjna MKZ "Masowsze" wysłała list do min. Ciołka w sprawie represjonowania "Solidarności" w instytucjach podległych MON i MSW. W zakładach obu resortów członków komisji zakładowych i członków kół "Solidarności" zwalnia się z pracy, często wbrew przepisom obowiązującego kodeksu pracy. Szczególnie jaskrawe przypadki zwolnień wystąpiły: w Instytucie Elektroniki Kwantowej Wojskowej Akademii Technicznej /Warszawa/, gdzie na 15 członków komisji Zakładowej otrzymało 13 osób, w tym 6 członków komisji Zakładowej i 2 członków Komisji Rewizyjnej; w Wojskowych Zakładach Graficznych /Warszawa/, gdzie zwolniono 6 członków Komisji Zakładowej, w Zakładach Remontowo-Budowlanych /Toruń/, gdzie wypowiedziano pracę przewodniczącemu i 5 członkom koła "Solidarność". Kierownictwa zakładów zabroniły działalności kołom w: Garnizonie Administracji Mieszkań /Gdynia/, Wojskowych Zakładach Graficznych /Warszawa/, Wojskowych Zakładach Budowlanych /Gdynia/, Wojskowych Zakładach Remontowo-Budowlanych /Toruń/, Wojskowych Zakładach Budowlanych /Wrocław/ i Wojskowych Zakładach Remontowo-Budowlanych /Dąblin/. Ponadto w szeregu zakładów np. w Muzzeum Wojska Polskiego w Warszawie, jeszcze przed zarejestrowaniem koła jego ewentualnych założycieli straszone karami dyscyplinarnymi do zwolnienia włącznie. Represje obejmują też członków "Solidarności" w zakładach, które administracyjnie nie podlegają MON i MSW, ale są związane z tymi resortami poprzez świadczenie usług lub profil produkcyjny. Miały one miejsce m.in. w Biurze Uruchomienia Sprzętu Specjalnego w Warszawie i Państwowym Przedst. Handlowym "Konsumy". Wobec nieskuteczności rozmów z prezydentem Warszawy, dyr. Chocholakiem z URM, ptk. Jaszowskim z MON i wicemarszałkiem Sejmu H. Skibniewską, Prezydium reg. "Masowsze" apeluje do min. Ciołka o spowodowanie natychmiastowego zakończenia

19.03. Prezydium Regionu i Komisja Interwencyjna "Masowsza" wycisnęły do wicemarszałka Sejmu H. Skibniewskiej, w którym zwracają się o natychmiastową interwencję u premiera i min. obrony narodowej oraz min. spraw wewnętrznych, a także u min. Ciołka. W liście podkreśla się, że stosowane jako represje zwolnienia z pracy są działalnością związkową są niezgodne z art. art. 19, 39 pkt 1 i art. 52 § 3, 4 Kodeksu Pracy, a tak

projekcie założeń ustawy o związkach zawodowych. Autorzy listu informują, że poza usuwaniem z pracy członków związku dyrekoje zakładów podległych obu resortom utrudniają działalność kół "Solidarności" także poprzez: a/ rozpowszechnianie błędnych informacji o braku podstaw prawnych do powstania kół "Solidarności" w tych instytucjach, b/ grożenie w rozmowach ewentualnym założycielom kół natychmiastowym zwolnieniem z pracy /z powołaniem się na "tajny rozkaz"/, c/ popieranie w zakładzie działalności tylko Związku Pracowników Cywilnych Wojska /MSW/, działalność związków branżowych jest ledwie tolerowana, d/ grożenie w rozmowach zmianą statusu zakładu np. utajnieniem go lub nawet likwidacją niekorzystną dla całej załogi, e/ proponowanie lepszemu np. kierowniczemu stanowiska w zamian za odstąpienie od zamiaru założenia koła "Solidarności". Natomiast powiadomienie o założeniu koła i przekazaniu listy jego założycieli do MKZ, dyrekoje podejmują takie działania represyjne jak: a/ wyśtosowanie nakazu natychmiastowego rozwiązania koła, b/ wypowiadanie pracy członkom "Solidarności" /najczęściej pod pretekstem reorganizacji zakładu/, c/ odbieranie przepustek upoważniających do wejścia na teren zakładu, d/ wywieranie presji na pozostałych członków "Solidarności", aby wypisali się ze Związku, e/ natychmiastowe utajnienie zakładu /przypadek Wojskowych Zakładów Graficznych w Warszawie/, Po wymienieniu spraw przedstawionych w liście do min. Ciośka z 18.03. Prezydium "Mazowsza" działające z upoważnienia KKK Pracowników Cywilnych MON i MSW, jako rzecznik wszystkich represjonowanych w zakładach podległych tym resortom, apeluje do pos. Skłbniwskiej, aby zrobiła wszystko dla rozwiązania tej konfliktowej sytuacji.

20.03. zarząd regionu "Mazowsze" podjął uchwałę, w której domaga się przyjęcia do pracy wszystkich zwolnionych pracowników MON i MSW - ozi. "Solidarności" oraz prawa do nieskrępowanych działań Związku w przedsiębiorstwach obu resortów. W uchwale czytamy: "Jeśli władze nie podejmą w tej sprawie natychmiastowego działania, przystąpimy do strajku solidarnościowego w obronie represjonowanych kolegów. Sprawę tę uważamy za bardzo pilną i zwracamy się do KKP o jej omówienie łącznie z represjami w Bydgoszczy w najbliższych rozmowach z Rządem".

Konferencja o samorządach.

18.03. Ośrodek Prac Społeczno-Zawodowych zorganizował w zakładach im. Róży Luksemburg w Warszawie konferencję na temat samorządów pracowniczych. Wzięli w niej udział przedstawiciele MKZ-ów, zakłady pracy z terenu Warszawy, eksperci Związku oraz zaproszeni goście. Dyskusję prowadził R. Bugaj. Zagaił obrady prof. Górecki /ekspert KKP/, który nie zajmując w sprawie samorządu stanowiska, przywołał argumenty przeciwko ich tworzeniu: doświadczenia 1956 r., niemożność podjęcia przez Związek odpowiedzialności za zarządzanie gospodarką bez uprzedniej reformy gosp. W dyskusji panelową rozpoczął doc. Jakubowicz dowodząc w swoim wystąpieniu, że należy zdecydowanie poprzeć samorząd robotniczy i walczyć o jego autentyczny charakter. Warunkiem autentyczności samorządu jest według niego: /1/ podmiotowość załogi przedsiębiorstwa, /2/ wybieralność rad pracowniczych w głosowaniu powszechnym, bezpośrednim i tajnym, /3/ niezależność rad pracowniczych od administracji, organizacji politycznych i związkowych, /4/ zakres kompetencji rad uprawniającej do rzeczywistego zarządzania przedsiębiorstwem, /5/ obecność rad pracowniczych na wszystkich szczeblach zarządzania gospodarką, /6/ koordynacja rad w skali lokalnej i regionalnej, /7/ powołanie izby samorządowej w Sejmie. W dyskusji panelowej wypowiedzieli się m. i. n.: prof. Kowalik /UW/, prof. Bar, prof. Beksia /SGPIS/, dr. Kurczewski /UW/ oraz p. Janowski /WSNS/. W dalszej części dyskusji wypowiedzieli się przedstawiciele MKZ-ów oraz zakładów pracy Warszawy. Większość popierała ideę tworzenia samorządów, dodając kolejne argumenty na rzecz ich powstania: samorząd może być środkiem umożliwiający rozbiore nakazowo-administracyjnej struktury rządzenia /Sadowski, Huta Warszawa/, bierne oczekiwanie na samorząd sprzyja dalszemu pogłębianiu się kryzysu ekonomicznego /Srebnay, MKZ Mazowsze/, jeśli nie podejmie się sprawy samorządów, uczyni to scentralizowany aparat /Mandziej, Huta Katowice/. Padają też różne propozycje rozwiązań organizacyjnych: reprezentacja rad pracowniczych na szczeblu zjednoczeń przekształciłaby je w zrzeszenia producentów. Samorząd powinien podejmować wszystkie decyzje o charakterze strategicznym /Kwałowski, MKZ Ziemi Łódzkiej/. Powołanie samorządu powinno nastąpić drogą referendum /Srebnay/. W poszczególnych zakładach powinny obowiązywać różne regulaminy samorządu, dostosowane do specyfiki przedsiębiorstw /Knap, MKZ Mazowsze/. Kilku dyskusantów wypowiedziało się przeciwko tworzeniu samorządów, argumentując, że Związek nie może teraz podejmować odpowiedzialności za przezeń niezawiniony stan gospodarki /Skibniński, MKZ Bydgoszcz/, bądź też, że powołanie samorządów umniejszy znaczenie "Solidarności" /Przydział, Wrocław/. Kilku dyskusantów uważało, że samorząd powinien powstać dopiero po wprowadzeniu reformy gospodarczej i uchwaleniu odpowiednich ustaw sejmowych. W końcowej części dyskusji J. Strzolecki /OBS/ przedstawił wyniki badań ankietowych,

którym poddano przedstawicieli zakładów regionu Mazowsza uczestniczących w poprzednim zebraaniu na temat samorządu /patrz: AS nr 7/. W 78 % zakładów KSRY już nie istnieją. W 68% samorzady zainicjowała "Solidarność". 78% ankietowanych podkreślało konieczność pilnego organizowania samorządów. 75% uważa, że samorząd powinien decydować o obsadzeniu stanowisk kierowniczych. 74% było za przekazaniem mu zakładowych środków informacji.

Nowy Sącz /patrz: Biul. AS, Inf. tyg. nr. 7, s. 106-108/. 19.03 nie przyjechała do Nowego Sącza - wbrew ustaleniom z 13.03 - komisja rządowa. Przybył natomiast wicegłówny Ligęza z grupą inspektorów kontroli z Ministerstwa Administracji. Ponieważ grupa ta nie posiadała stosownych pełnomocnictw nowosądecka "Solidarność" nie podjęła rozmów. 19.03 nadeszła wiadomość od wice-ministra Zubelewicza, że prezydent miasta N. Sącz W. Oleksy złożył rezygnację, która została przyjęta. 21.03 komisja rządowa uzgodniła z nowosądecką "Solidarnością" termin kolejnych rozmów na 25.03.

W sprawie kolportażu prasy 29.03

Prezydium KKP wydało oświadczenie, w którym stwierdza, że Ministerstwo Łączności nie przestrzega porozumień zawartych w Poznaniu /7.11.80/ i Gdańsku /17.11.80/ do tyjących kolportażu prasy w miejskich urządach pocztowych. Prezydium KKP zwraca uwagę, że jednostronna decyzja ministra Łączności wprowadzająca z dniem 10.04 osiedlową służbę gazetową jest sprzeczna z podpisanymi porozumieniami i nie uzyskała akceptacji załóg. Ponieważ sprawa kolportażu prasy dotyczy zarówno przedsiębiorstwa państwowego "Poczta, Telegraf i Telefon" jak i RSW "Prasa-Książka-Ruch", Prezydium KKP proponuje spotkanie przedst. KKK "Solidarności" obu zainteresowanych stron celem omówienia problemu i opracowania wspólnie kompromisowego rozwiązania sprawy kolportażu prasy w miastach. Prezydium KKP uważa, że proponowane obecnie przez Ministerstwo Łączności rozwiązanie jest niemożliwe do wykonania ze względów techniczno-organizacyjnych.

Zerwane rozmowy ze studentami

20.03 miało odbyć się spotkanie Ogólnopolskiego Komitetu Założycielskiego Niezależnego Zrzeszenia Studentów z Komisją d/s Kontaktów z Organizacjami Studenckimi.

Miało ono mieć charakter dwustronny zgodnie z ustaleniami z 9.03 i 13.03. W przeddzień rozmów strona rządowa zawiadomiła OKZ NZS, że spotkanie będzie miało charakter wielostronny z udziałem SZSP i AZS. W związku z tym, a także protestując przeciwko powtarzającym się represjom wobec NZS w szczególności pobicie w Opolu - patrz: Inf. tyg., s. 304/ i solidaryzując się z apelem Prezydium KKP o przerwanie wszystkich rozmów z Rządem, OKZ NZS nie stawił się na posiedzenie, informując o tym uprzednio stronę rządową.

W związku z zajściami w Bydgoszczy oraz w/w powodami OKZ NZS wezwał 20.03 wszystkie organizacje uczel-niane NZS do ogłoszenia gotowości strajkowej oraz wystąpił do KKP z propozycją podjęcia wspólnych negocjacji z Rządem nt. praworządności z uwzględnieniem repesji wobec studenta. Do 22.03 w ponad 20 uczelniach kraju NZS ogłosiło gotowość strajkową.

Sprawa Międzyzakł. Komisji Górniczej /patrz: Biul. AS nr. 6, Dokumenty, s. 203 i Biul. AS nr. 7, Dokumenty, s. 205/. 20.03 ZEK "Solidarność" przy Kopalni Węgla Kamiennego "XXX-Lecie PRL w Jastrzębiu /wraz z przedst. MKZ Śląska i Zagłębia i Krajowej Komisji Górnictwa/ wydała oświadczenie, w którym wyjaśnia sprawę utworzenia MKG i deklaruje przystąpienie do KKG /patrz: Dokumenty, s. 306/.

Sprawa B. Niklaszewskiego /patrz: Biul. AS nr. 6 s. 103 i nr. 7 s. 111/. 20.03 w sądzie rejonowym w Toruniu rozpoczęła się rozprawa przeciwko funkcje nariuszowi MO K. Pińkowskiemu oskarżonemu o spowodowanie 27.08.1980 wypadku samochodowego, w którym B. Niklaszewski poniósł ciężkie obrażenia ciała. Oskarżony był kierowcą samochodu, którym przewożono poszkodowanego. Niklaszewski wystąpił jako oskarżyciel posiłkowy. Przeskuchano 7 świadków, wyłącznie funkcjonariusza MO. Zeznali oni zgodnie, że samochód jechał z prędkością 80 km/godz., a Niklaszewski miał ręce skute kajdankami z przodu. Niklaszewski twierdzi, że ręce miał skute z tyłu i dlatego doznał tak ciężkich obrażeń. Zdaniem biegłych wersja Niklaszewskiego jest bliższa prawdy, a samochód musiał jechać z prędkością nie mniejszą niż 115-130 km/godz. Sąd przychylił się do wniosku obrony o powołanie nowego zespołu biegłych oraz zarządził ponowne, specjalistyczne badanie lekarskie Niklaszewskiego. Rozprawa została odroczone na 10.04.

Posiedzenie OPSZ. 21.03 odbyło się posiedzenie Rady Konsultacyjno-Programowej Ośrodka Prac Społeczno-Zawodowych, na którym dyskutowano dokument zatytułowany roboczo: "Solidarność" wobec kryzysu społeczno-gospodarczego, który ma być tezami do ogólnozwiązkowej dyskusji nad zasadami i programem działania Związku. Po zredagowaniu ostatecznej wersji będzie on przesłany do MKZ-ów w celu przedyskutowania wśród załóg. Wyniki tej dyskusji przekazane zostaną KKP, która na ich podstawie opracuje program Związku. Otwarta pozostaje kwestia równoległej dyskusji w kołach i KKP. Na omawia-

nym posiedzeniu Rada Konsultacyjno-Programowa OPSZ zakończyła dyskusję nad tezą i ostatecznej ich redakcji należy spodziewać się w najbliższych dniach. Już teraz jednak warto przedstawić listę problemów poruszanych w tezach /spis treści/ oraz krótko omówić kwestie, które wzbudziły kontrowersje na tej kolejnej już dyskusji nad projektem tezy:

- Problemy równowagi rynkowej i gospodarczej. Część dyskutantów podnosiła w tym kontekście wady systemu kartkowego. Powoduje on znaczne marnotrawstwo / tak było z cukrem - dla jednych przydziały były niewystarczające dla innych nadmierne /, zmniejsza motywacyjną rolę płac. Ma też fatalne skutki dla rozwoju rolnictwa i z czasem musi prowadzić do dostaw obowiązkowych. Dalsze rozszerzenie systemu kartkowego / a w prasie wspomina się już o racjonowaniu chleba / grozi doprowadzeniem do sytuacji Kuby, czyli racjonowania wszystkiego. Z drugiej strony trzeba sobie zdawać sprawę, że alternatywą jest znaczny wzrost cen. Jeden z dyskutantów wyraził tu opinię, że egalitaryzm jest ważniejszy od "dobrego rynku". Poza tym "Solidarność" zaangażowała się już we wprowadzenie systemu kartkowego. Uznano w końcu czasowe wprowadzenie systemu kartkowego za konieczność, z której należy możliwie szybko zrezygnować. Będzie to wymagało podwyżek cen i Związek powinien przedyskutować taką możliwość oraz formy i zasięg rekompensat.

- Umieszczenie w tezach zasady, że wszystkie negocjacje z Rządem i przedstawicielami pracodawcy muszą być prowadzone jawnie. Jak wynika z dyskusji powodem postawienia tej kwestii były m.in. powtarzające się w Związku zarzuty wobec prowadzenia przez L. Wałęsę rozmów "w cztery oczy". Replikowano, że taka podejrzliwość jest objawem patologicznym, a poza tym nie można krępować kierownictwa Związku co do sposobu prowadzenia rozmów. Zastanawiano się też nad granicami jawności. Uznano na koniec, że zasada jawności powinna znaleźć się w tezach.

- Dokładne określenie roli ekspertów. Powinni oni pełnić wyłącznie funkcje doradcze i nie podejmować żadnych decyzji.

- Kontrowersje wywołała teza, że Związek powinien być skromny i niekosztowny, np. powinien unikać wysokich uposażań, korzystania z kosztownych lokali itp. Dyskutujący z tym poglądem uważali, że jest to wprowadzanie stylu życia działaczy opozycji, z której wywodzi się część aktywistów związkowych.

Spis treści tezy: I. Wartości podstawowe, II. Polityczne źródła kryzysu społeczno-gospodarczego, III. Sprawy gospodarcze: 1. "Solidarność" wobec powtarzających się kryzysów gospodarczych / a. Wady struktury gospodarczej bezpośrednio przyczyną trudności, b. Trwałe wady polityki gosp., c. Czynniki systemowe, d. Czynniki przypadkowe. /, 2. "Solidarność" wobec reformy gosp. / a. Poparcie reformy warunkiem jej powodzenia, b. Charakter oczekiwanych zmian. /, 3. "Solidarność" wobec podstawowych problemów polityki społecznej / a. Zasada odpowiedzialności państwa za koszty kryzysu i reform, b. Zasada minimum socjalnego, c. Zasada proporcjonalnego obciążenia kosztami kryzysu, d. Powszechne prawo do pracy, e. Poprawa warunków pracy. /, IV. Gwarancje na przyszłość: 1. Prawo rzędności i prawo, 2. Jawność życia publicznego - cenzura, 3. Zasady doboru kadr, 4. Samorządność - Rady Narodowe, V. Życie Związku: 1. Terenowa i zawodowa struktura Związku, 2. Podstawowe zasady demokracji związkowej, 3. Podstawowe funkcje organizacji zakładowych.

W sprawie Ustawy o Związkach Zawodowych Krajowa Sekcja Bankowców NSZZ "Solidarność" stwierdza, że założenia ustawy o Związkach Zawodowych budzą głęboki sprzeciw, ponieważ ustawa pozbawiła pracowników banków prawa do strajków.

Komisja Zakładowa "Solidarność" w GUS oświadcza, że pozbawienie prawa do Strajku pracowników administracji jest sprzeczne z konwencją MO P nr 87.

Komisja Zakładowa NSZZ "Solidarność" przy Stołecznej Komendzie Straży Pożarnej prosi MKZ Mazowsze o poparcie swego w/s projekt ustawy o Związkach Zawodowych, który w pkt. 6c rozdz. II odmawia osobom spełniającym zastępczo obowiązki służby wojskowej prawa do tworzenia izrzeczania się w Związkach Zawodowych. Pożarnicy zwracają uwagę, że są pracownikami, ponieważ odbywają służbę wojskową w okresie 3 lat na zasadach mianowania na stanowiska służbowe w oparciu o umowę o pracę. Podkreślają, że odbywający służbę wojskową byli członkami Związku Zawodowego Pracowników Państwowych i Społecznych, znajdującego się w rejestrze CRZZ.

Apel RKKZ w Częstochowie. RKKZ NSZZ "Solidarność" w Częstochowie zwraca się do mieszkańców Częstochowy z prośbą o poparcie i złożenie podpisów pod petycją w/s odwołania z pełnionych funkcji poselskich reprezentujących woj. częstochowskie posłów Józefa Grygla i Stanisława Kowalozyka.

Klub sportowy "Solidarność 61" organizuje się przy "Mazowszu". Działają już sekcje Kung-fu i judo, organizuje się sekcja piłkarska.

INFORMACJE TYGODNIA obejmujące okres od 19 do 24.03 ukazały się w specjalnym bydgoskim wydaniu ASA /nr 8/

c. d. DOKUMENTÓW ze strony 407

§ 14

1. Głosowanie odbywa się tajnie. Wyborcy otrzymują karty do głosowania, które powinny być odpowiednio oznaczone, np. pieczęcią komisji zakładowej. Na kartach tych wyborcy wpisują nazwiska i imiona wytypowanych przez siebie kandydatów.

2. Głosujący upoważniony jest do wpisania tyłu kandydatów, ilu delegatów wybiera dany okręg wyborczy. Wpisanie większej liczby kandydatów lub osób spoza listy kandydatów czyni głos nieważnym.

3. Karty wyborcze zbiera komisja skrutacyjna. Jest ona odpowiedzialna za takie zorganizowanie tej czynności, aby głosy zostały oddane wyłącznie przez osoby upoważnione z zachowaniem tajności głosowania. Zakończenie zbierania głosów ogłasza przewodniczący zebrania na wniosek komisji skrutacyjnej.

§ 15

Komisja skrutacyjna dokonuje obliczenia wyników głosowania. Z czynności tej sporządza protokół, w którym wymienia liczbę uprawnionych do głosowania, liczbę głosów nieważnych, liczbę głosów uzyskanych przez poszczególnych kandydatów oraz wykaz osób wybranych.

§ 16

1. Za wybranych uważa się kandydatów w ilości odpowiadającej liczbie delegatów na walne zebranie delegatów regionu wybieranych przez dany okręg wyborczy, którzy otrzymali co najmniej połowę ważnych głosów.

2. W przypadku nieuzyskania niezbędnej liczby głosów, o której mowa w ust. 1, głosowanie należy ponowić z tym, że jako kandydaci występują osoby, które w pierwszym głosowaniu uzyskały największą liczbę głosów, przy czym ilość tych osób jest dwukrotnie większa, niż ilość osób, jaka brakuje do pełnej liczby delegatów na walne zebranie delegatów regionu wybieranych przez ten okręg wyborczy. Warunek dotyczący liczebności osób biorących udział w ponownym głosowaniu dotyczy przypadku, gdy jest odpowiednio duża ilość zgłoszonych kandydatów. W drugim głosowaniu za wybranych uważa się kandydatów, którzy uzyskali bezwzględną większość głosów.

§ 17

Przewodniczący komisji zakładowej, o której mowa w § 3. ust. 2 i 3 obowiązany jest niezwłocznie po zakończeniu zebrania wyborczego przekazać do MKW protokół komisji skrutacyjnej z tego zebrania.

Przyjęte przez zarząd regionu Mazowsze NSZZ "Solidarność" 19.03.1981r.

OŚWIADCZENIE

NSZZ "Solidarność" ZKZ przy KWK XXX-lecia PRL oświadcza co następuje:

1. Nigdy nie mieliśmy najmniejszych zamiarów występowania z MKR Jastrzębie, a tym samym ze związku "Solidarność". Tworząc MKG naszym nadrzędnym celem było przyśpieszenie realizacji Porozumienia Jastrzębskiego oraz postulatów załóg górniczych.
2. Uważamy, że tylko przez połączenie wszystkich MKZ i MKR działających w naszym regionie można stworzyć jeden silny organ związkowy Śląska i Zagłębia NSZZ "Solidarność".
3. W związku z doświadczeniem do porozumienia z przewodniczącym KKG kol. Henrykiem Sienkiewiczem i po przedstawieniu nam przez niego programu działania KKG, uważamy KKG jako jedynego reprezentanta załóg górniczych, a tym samym naszej kopalni. Z zastrzeżeniem, że przedstawiciele KKG wybrani w demokratycznych wyborach przez reprezentantów załóg górniczych wejdą do składu Prezydium KKP z głosem decydującym dotyczącym spraw załóg górniczych.

Jednocześnie żądamy od MKR aby w najbliższym biuletynie "Nasza Solidarność" Jastrzębie ukazało się to oświadczenie w pełnym brzmieniu.

Jastrzębie dnia 20.03.81

za ZKZ KWK XXX-lecia PRL
przewodniczący Eugeniusz
Grzegorzyczyk
za MKR region Śląska i
Zagłębia przewodniczący
Stefan Paika
za KKG przewodniczący
Henryk Sienkiewicz

UCHWAŁA ZJAZDU DELEGATÓW KRAJOWEJ SEKCOJI
POŻARNICTWA NSZZ "SOLIDARNOSC"

1. Powszechnie znane są z lat 1956, 1968, 1970, czy 1976 przypadki dysponowania i używania na terenie kraju straży pożarnej, szkół pożarniczych oraz posiadanych przez nie sprzętu do takich celów jak:
 - a/ rozpedzanie manifestujących na ulicach tłumów,
 - b/ zbieranie ulotek o treści nieakceptowanej przez organy państwowe rozrzucone na ulicach,
 - c/ wzmacnianie służby bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej np. słuchaczami szkół pożarniczych w celu utrzymania bądź przywrócenia porządku publicznego,
 - d/ umieszczenie sił SB i MO w budynkach szkół pożarniczych i straży pożarnej.
 Zakres tego typu działań leży w kompetencjach organów państwowych ściśle do tych celów, a nie straży pożarnej.
2. Zgodnie z art. 22 pkt. 1. Ustawy o ochronie przeciwpożarowej z dnia 12.06.1975 r./Dziennik U.Nr. 20 poz. 106/ do podstawowych zadań straży pożarnej należy:
 - a/ prowadzenie akcji ratowniczej w czasie pożaru
 - b/ udział w zapobieganiu pożarom
 - c/ szkolenie pożarnicze
 - d/ wykonywanie innych czynności związanych z ochroną przeciwpożarową.
 Straże pożarne w myśl art. 22 pkt. 2 mają również współdziałać w zwalozaniu klęsk żywiołowych oraz w akcjach ratowniczych w zakresie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach.
3. Minister Spraw Wewnętrznych korzystając z delegacji zawartej w art. 10 Ustawy o ochronie przeciwpożarowej z dnia 13.04.1960 r. wydał zarządzenie z dnia 1.07.1967 r. w sprawie rocznego regulaminu organizacyjnego zawodowych straży pożarnych /MP 1967 nr 5 poz. 257/aktualne również pod rządami nowej ustawy /patrz pkt. 2/ zawierającej podobną delegację; gdzie do zakresu działania zawodowej straży pożarnej zaliczył:
 - a/ prowadzenie przeciwpożarowej działalności zapobiegawczej
 - b/ prowadzenie akcji ratowniczej w czasie pożarów oraz innych klęsk żywiołowych i katastrof
 - c/ uczestniczenie w przygotowaniu obrony terytorium kraju
 - d/ wykonywanie innych czynności związanych z ochroną przeciwpożarową na polecenie właściwych organów, jak również z własnej inicjatywy.
4. Oba w/w przepisy jednoznacznie ograniczają zakres działania straży pożarnej do:
 - a/ przeciwpożarowej działalności zapobiegawczej
 - b/ zwalozania pożarów
 - c/ prowadzenia akcji ratowniczej w czasie klęsk żywiołowych i katastrof
 - d/ wykonywania innych bliżej nieokreślonych czynności ale związanych z ochroną przeciwpożarową.
5. Sprzęt pożarniczy stanowiący wyposażenie straży pożarnej jak również pomieszczenia przeznaczone na przechowywanie sprzętu przeciwpożarowego oraz pożarnicze środki transportowe, w myśl art. 29 ustawy o ochronie przeciwpożarowej mogą być używane tylko do celów związanych z wykonywaniem zadań ochrony przeciwpożarowej.
6. Zakresu działania straży czy też wykorzystywania sprzętu pożarniczego nie zmienia pismo okólnie nr. 13/60 Komendanta Głównego Straży Pożarnych z dnia 19.11.1960 r. w sprawie interwencji jednostek straży pożarnych w drobnych awariach i wypadkach.
7. Na podstawie w/w przepisów wykorzystania straży pożarnej, szkół pożarniczych czy też sprzętu stanowiącego wyposażenie straży pożarnej do działań wymienionych w pkt. 1. niniejszego pisma jest sprzeczne zarówno z ustawą o ochronie przeciwpożarowej jak i w/w zarządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych, a więc nielegalnie. Ponieważ dotychczasowa praktyka wykazała dość liczne przypadki łamania omówionych przepisów, niezbędne jest ustalenie i podanie do powszechnej wiadomości jednostkom organizacyjnym o ochronie przeciwpożarowej, szkołom pożarniczym oraz organom przełożonym prawidłowej, jednolitej wykładni w formie aktu prawnego obejmującego między innymi:
 - a/ zakaz używania straży pożarnych do akcji interwencyjnych przeciwko manifestującym tłumom
 - b/ zakaz wzmacniania sił służb bezpieczeństwa i MO funkcjonariuszami pożarnictwa oraz słuchaczami szkół pożarniczych w celu utrzymania bądź przywrócenia porządku i spokoju publicznego
 - c/ zakaz używania straży pożarnej do usuwania baseł, napisów, ulotek zawierających żądania społeczne
 - d/ zakaz wykorzystywania sprzętu stanowiącego wyposażenie straży pożarnej do celów wymienionych w pkt. a, b i c.
 - e/ zakaz wykorzystywania obiektów zajmowanych przez straż pożarną podczas akcji interwencyjnych organizowanych przez służbę bezpieczeństwa i MO.
8. Pod pojęciem straży pożarnej należy rozumieć: Komenda Straży Pożarnych, Zawodowa Straż Pożarna, Zakładowa Zawodowa Straż Pożarna, Ochotnicze i Obowiązkowe Straże Pożarne.

Sześcieln, 26.02.1981 r.

P O S T U L A T Y

- uchwalone przez plenarne zebranie NSZZ "Solidarność" Ziemia Radomska w dniu 12 marca 1981 r.
- Grupa I - postulaty związane z wydarzeniami czerwca - wymi 1976 r.
1. Pozbawić pełnionych funkcji osoby współodpowiedzialnej za brutalne represjonowanie uczestników protestu społecznego w czerwcu 1976 r. w Radomiu.
 - a/ odwołać z zajmowanych stanowisk następujące osoby: Janusza Łokopiaka-I sekr. KW PZPR w Radomiu, Romana Maćkowskiego-wojewodę radomskiego, Mariana Mozgawę-Komendanta KW MO w Radomiu,
 - b/ ujawnić i wyciągnąć konsekwencje w stosunku do ludzi odpowiedzialnych za organizowanie tzw. "ścieżek zdrowia" /szpalerów milicji bijących zatrzymanych/,
 - c/ wyciągnąć konsekwencje dyscyplinarne w stosunku do pracowników wymiaru sprawiedliwości/prokuratorów, sędziów/winnych łamania podstawowych zasad praworządności w czasie procesów organizowanych przed sądami m.in. miasta Radomia,
 - d/ wyjaśnić rolę Prokuratora Generalnego PRL Lucjana Czubińskiego w związku z brakiem inicjatywy w zakresie ustalenia organizatorów i sprawców "ścieżek zdrowia", a także błędnego informowania opinii publicznej co do terroru, jaki w czerwcu 1976 r. rozpętała MO i SB,
 - e/ wznowić postępowanie karne osób skazanych prawomocnymi wyrokami sądowymi za udział w wydarzeniach czerwca 1976r, uniewinnić ich oraz uchylić prawomocne orzeczenia Kolegium d/s Wykroczeń w Radomiu i uniewinnić osoby skazane przez to kolegium w związku z wydarzeniami czerwcowymi,
 - f/ wszcząć śledztwo w sprawie śmierci księdza Romana Kotlarza z Pelagowa,
 - g/ wznowić postępowanie karne w sprawie skazanych prawomocnym wyrokiem sądu - Wiesławy Skórkiewicz i Romana Piaseckiego /sprawa dotyczy śmierci Jana Brożyny/. Domagamy się także ujawnienia rzeczywistych sprawców śmierci Jana Brożyny.
 2. Uwzględnić i realizować wnioski Komisji Rehabilitacyjnej "Czerwiec 76".
 3. Udzielić województwu radomskiemu rekompensaty ekonomicznej w formie zwiększenia nakładów na budownictwo mieszkaniowe, socjalne, komunalne w związku z podjętymi w czerwcu 76 represjami gospodarczymi wobec regionu.
 4. Upamiętnić wydarzenia czerwca 76 r. w Radomiu pomnikiem zlokalizowanym w miejscu głównych zajęć przy ul. 1-g Maja.
- Grupa II - postulaty społeczeństwa regionu
1. Przekazać bezskutecznie wnoszone obiekty KW MO / w obecnym stanie/ przy ul. Dalekiej na cele społeczne oraz przekazać dalsze kwoty inwestycyjne i moce przerobowe do wykończenia obiektów zgodnie z nowym przeznaczeniem.
 2. Zrealizować treść porozumień postrajkowych zawartych między MKZ a wojewodą radomskim z dnia 27 listopada 1980 r., w tym przyznanie lokalu.
 3. Podać do publicznej wiadomości wyniki kontroli NIK, przeprowadzonych na podstawie materiałów udostępnionych przez MKZ NSZZ "Solidarność" Ziemia Radomska, społeczeństwo i zakłady pracy.
 4. Zaprzestać represji wobec działaczy NSZZ "Solidarność" i osób wspomagających,
 - a/ wszcząć dochodzenie przeciwko funkcjonariuszowi MO Ryszardowi Szczepańskiemu i towarzyszącym mu osobom za brutalne pobicie na ulicy 4-ech uczniów.
 - b/ przeprowadzić wnikliwe dochodzenie w sprawie zabójstwa, pobicia i kradzieży dokonanych ostatnio na terenie woj. radomskiego, w których jako domniemyanych sprawców ludność upatruje funkcjonariuszy MO.
 5. Wyplacić pełną wysokość dodatku drożyznianego dla wszystkich pracowników Zakładów Metalowych w Radomiu i innych zakładów, którzy takiego dodatku w odpowiedniej wysokości nie otrzymali.
 6. Przywrócić do pracy zwolnione bezpodstawnie następujące osoby: Sitarek, Karaś, Panuś, Wasilewski.
 7. Dokonać weryfikacji naczelników gmin przy uwzględnieniu oceny ich działalności przez społeczeństwo.
 8. Dopuszczać do opiniowania rozdziału wszystkich środków produkcji rolnej przez przedstawicieli NSZZ Rolników Indywidualnych "Solidarność".
 9. Dokonać zwrotu powielacza zarekwirowanego przez MO podczas rewizji w Kościele w Zbrozry Dużej w dniu 1-go lutego 1980 r. oraz przydzielić mieszkania dla nauczycieli w w/w wsi.
 10. Załatwić sprawy zawarte w pismach skierowanych do organów administracji państwowej i Sejmu PRL w okresie od października 1980 r. do chwili obecnej.

Grupa III - postulaty ogólnokrajowe

1. Sprawiedliwie podzielić majątek byłej CRZZ - w tym przekazać Instytut Wydawniczy b. CRZZ na potrzeby wydawnicze NSZZ "Solidarność".
2. Umożliżyć śledztwo toczące się w sprawach za przekonania polityczne, w tym członków KSS KOR.
3. Zagwarantować bezpieczeństwo i nie represjonować osób organizujących strajk, biorących w nim udział i wspomagających go - zgodnie z porozumieniami: gdańskim, szczecińskim, jastrzębskim i w Hucie Katowice.
4. Zapewnić pełne wynagrodzenie /średnia urlopu/ za czas strajku dla osób w nim uczestniczących.

Zastrzegamy sobie prawo do doprecyzowania postulatów w trakcie negocjacji oraz wniesienia dodatkowych spraw, które mogą wytańczyć w okresie od przekazania niniejszego pisma do momentu podjęcia i zakończenia rozmów z komisją rządową.

Radom, dnia 12 marca 1981 r. Plenarne Zebranie NSZZ "Solidarność" Region Ziemia Radomska

SPOŁECZNY PROJEKT USTAWY O SAMORZĄDNYCH ORGANIZACJACH ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH

Do rolników polskich! Do prawników, ekonomistów i socjologów wsi! Do posłów na Sejm! Do publicystów rolnych! Do wszystkich, którym leżą na sercu sprawy wsi i rolnictwa!

Prezydium Ogólnopolskiego Komitetu Założycielskiego NSZZ Rolników Indywidualnych "Solidarność", zgodnie ze stanowiskiem I Ogólnopolskiego Zjazdu Delegatów naszego Związku /Poznań 8-9 marca/, wyrażając zaniepokojenie i sprzeciw wobec treści oficjalnego projektu ustawy o samorządzie rolniczym, sprzecznego z procesem odnowy, jaki dokonuje się na polskiej wsi, poddaje pod publiczną dyskusję: społeczny projekt ustawy o samorządnych organizacjach rolników indywidualnych, którego wstępną wersję jednogłośnie przyjęło Prezydium OKZ NSZZ RI "Solidarność", po przeprowadzeniu wstępnych konsultacji z rolnikami, naukowcami i prawnikami.

Zwracamy się do wszystkich o nadsylenie uwag o projekcie, które przyczynią się do jego udoskonalenia. Będziemy dążyć do tego, aby społeczny projekt jak najwcześniej został wniesiony pod obrady Sejmu. Dlatego wszystkich, którzy aprobują założenia naszego projektu, prosimy o przesyłanie do Sejmu PRL /Warszawa, ul. Wiejska/ zbiorowych i indywidualnych petycji, domagających się wniesienia społecznego projektu ustawy o samorządnych organizacjach rolników indywidualnych pod obrady Sejmu, z jednoczesnym przesłaniem odpisu petycji na podany poniżej adres: Prezydium OKZ NSZZ Rolników Indywidualnych "Solidarność", Poznań, ul. Długosza 18. Informacji udziela: Biuro Rzecznika Prasowego Prezydium OKZ NSZZ RI "Solidarność", 02-528 Warszawa, SGGW-AR, pawilon III, pok. 4, tel. 49-22-51 w. 295, ul. Rakowiecka 26/30. Na ten adres prosimy również nadsyłać uwagi o projekcie, proponując poprawki oraz odpisy petycji do Sejmu.

Społeczny projekt ustawy o samorządnych organizacjach rolników indywidualnych.

Rolnictwo indywidualne odgrywa podstawową rolę w wyżywieniu Narodu. Gospodarstwa indywidualne są trwałą i równoprawną z innymi sektorami rolnictwa elementem socjalistycznej gospodarki narodowej Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Polska Rzeczpospolita Ludowa porzeka nienaruszalność indywidualnej własności tych gospodarstw i prawo ich dziedziczenia, zapewnia wzajemną pomoc potrzebną dla ich rozwoju i zwiększania przez nie produkcji, stwarza warunki sprzyjające gospodarstwu, socjalnemu i kulturalnemu rozwojowi wsi oraz stałej poprawie warunków pracy i życia rolników i ich rodzin.

W urzeczywistnianiu powyższych zasad doniosła rola przypada samorządnym organizacjom rolników indywidualnych, stanowiącym ogniwo demokracji socjalistycznej na wsi. W tym celu stanowi się, co następuje:

Rozdział I. Przepisy ogólne.

Art. 1.

1. Rolnicy indywidualni i członkowie ich rodzin pracujący wspólnie z nimi w gospodarstwie mogą dobrowolnie przystąpić do organizacji działających na podstawie niniejszej ustawy, zwanych dalej "organizacjami rolników".
2. Przepisy niniejszej ustawy nie naruszają przepisów odrębnych, na podstawie których mogą działać inne organizacje zrzeszające rolników indywidualnych.

Art. 2.

Organizacje rolników troszczą się o realizację ekonomicznych, socjalnych i kulturalnych interesów rolników indywidualnych i ich rodzin, reprezentują i bronią ich praw społeczno-zawodowych, działają na rzecz rozwoju indywidualnych gospodarstw rolnych i wzrostu produkcji w tych gospodarstwach, podejmują starania na rzecz gospodarczego, socjalnego i kulturalnego rozwoju wsi oraz stałej poprawy warunków pracy i życia rolników indywidualnych i ich rodzin.

Art. 3.

Organizacjami rolników są:

- 1/zwiazki zawodowe rolników,
- 2/kółka rolnicze
- 3/rolnicze zrzeszenia branżowe,
- 4/inne organizacje, których cele statutowe mieszczą się w ramach określonych w art. 2 /jak koła gospodyń wiejskich, zespoły młodych rolników, itp./, jeżeli organizacje te nie działają na podstawie przepisów odrębnych.

Art. 4.

Organizacje rolników są samorządne i niezależne od organów administracji państwowej i organizacji politycznych.

Art. 5.

1. Organizacje rolników mogą być tworzone bez potrzeby uzyskania uprzedniego zezwolenia.

2. Organizacje te mają prawo swobodnego kształtowania swych struktur wewnętrznych, jak również swobodnego wybierania swych przedstawicieli, powoływania władz oraz układania programów swego działania. Mogą również zawierać porozumienia dotyczące współdziałania pomiędzy sobą oraz z innymi organizacjami.

3. W szczególności organizacje rolników mają prawo swobodnego układania swych statutów z tym tylko zastrzeżeniem, że nie mogą być one sprzeczne z przepisami Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i innych ustaw.

Art. 6.

Organizacje rolników mają prawo publicznego wyrażania w państwowych środkach masowego przekazu swego stanowiska w sprawach wsi, rolnictwa i gospodarki żywnościowej oraz interesów rolników.

Art. 7.

1. Organizacje rolników mają prawo dobrowolnego łączenia się w zrzeszenia /zwiazki/ o zasięgu lokalnym i ogólnopolskim.

2. Do zrzeszeń /zwiazków/, o których mowa w ust. 1 stosuje się odpowiednio przepisy ustawy dotyczące organizacji rolników.

Rozdział II. Związki zawodowe rolników.

Art. 8.

1. Do zadań związków zawodowych rolników należy reprezentowanie i obrona praw i interesów społeczno-zawodowych rolników indywidualnych i ich rodzin.

2. Związki te realizują swe cele w szczególności poprzez:

- 1/reprezentowanie swych członków wobec władz państwowych oraz instytucji społeczno-gospodarczych,
- 2/opiniowanie wszelkich przepisów prawnych i planów społeczno-gospodarczych, dotyczących rolnictwa i spraw rolników, a także inicjowanie odpowiednich zmian w tym zakresie,
- 3/udział w kształtowaniu polityki socjalnej państwa wobec wsi, w szczególności w zakresie minimum socjalnego i świadczeń socjalnych,
- 4/opiniowanie projektów wszelkich decyzji władz lokalnych w sprawach istotnych dla rolnictwa, w szczególności w zakresie gospodarki ziemią, ochrony gruntów, planowania przestrzennego i wyznaczania terenów budowlanych na wsi oraz kształtowania infrastruktury rolniczej,
- 5/zawierania układów /porozumień/ w sprawie warunków kontraktacji, kooperacji i sprzedaży produktów rolnych oraz usług produkcyjnych dla rolnictwa,
- 6/udział w ustalaniu cen na produkty rolnicze, środki produkcji rolniczej i usługi dla rolnictwa, a także norm i zasad klasyfikacji produktów rolniczych oraz organizacji skupu,
- 7/sprawowanie społecznej kontroli nad funkcjonowaniem administracji bankowej, technicznej i handlowej obsługi rolnictwa oraz placówek leczniczych, socjalnych, kulturalnych i oświatowych na wsi.

Art. 9.

Związki zawodowe rolników reprezentują członków zrzeszonych. Związek może także udzielić pomocy rolnikowi nie zrzeszonemu, kiedy zwróci się o to do związku.

Art. 10.

1. Treść przepisów ustaw dopuszczają udział organizacji społecznej w postępowaniu przed organami państwowymi, z prawa tego w zakresie określonym tymi przepisami korzystają związki zawodowe rolników.

2. Przedstawiciel związku zawodowego rolników może być pełnomocnikiem osób, o których mowa w art. 9, w postępowaniu przed organami państwowymi w sprawach z zakresu prowadzenia gospodarstwa rolnego oraz praw zawodowych i socjalnych rolnika.

Art. 11.

1. Instancja związku zawodowego odpowiedniego szczebla może skierować do właściwego organu administracji państwowej lub organu jednostki gospodarki uspołecznionej wystąpienie w każdej sprawie objętej statutowym zakresem działania związku. Adresat wystąpienia obowiązany jest udzielić na nie wyczerpującej odpowiedzi na piśmie w terminie 14 dni.

2. W razie nieudzielenia zadowalającej odpowiedzi, do wystąpienia obowiązany jest ustosunkować się na piśmie w terminie 14 dni organ nadrzędny nad organem, do którego skierowano wystąpienie.

Art. 12.

1. Instancja związku zawodowego rolników odpowiedniego szczebla może wnieść sprzeciw na każdą decyzję organu administracji państwowej lub organu jednostki gospodarki uspołecznionej w sprawach wymienionych w art. 8 ust. 2 pkt. 6.

2. Sprzeciw musi się go organu, który wydał decyzję. Organ ten obowiązany jest niezwłocznie przedstawić decyzję organowi nadzajmowemu, chyba, że uważa, iż nie ma ona w sobie żadnych zastrzeżeń.

3. W razie nieuwzględnienia przez organ nadzajmowy wniosku w terminie 14 dni, właściwy sąąd podejmuje postępowanie mediacyjne, które powinno zakończyć się w terminie 30-dniowym. Jeżeli organ nadzajmowy jest organem specjalnie centralnego, postępowanie mediacyjne prowadzi Prezes Rady Ministrów.

Art. 13.

1. W szczególnym przypadku w razie istotnego naruszenia lub zagrożenia praw lub interesów zawodowych rolników indywidualnych, organ związku zawodowego oznaczony w statucie może proklamować akcje protestacyjne rolników do strajku włącznym.

2. Organy kierujące akcją protestacyjną obowiązane są zapewnić, że jej przebieg nie będzie zagrażał życiu i zdrowiu ludzi oraz nie spowoduje strat w mieniu społecznym i indywidualnym.

Art. 14.

1. Strajk rolników jest formą protestu ostateczną, którą można proklamować po wyczerpaniu innych form protestu.

2. Strajk rolników polega na wstrzymaniu dostarczania określonych produktów rolniczych do punktu skupu lub na wstrzymaniu o świadczenia świadczeń finansowych na rzecz Państwa.

3. Nikt nie może być zmuszany do udziału w strajku ani ponosić ujemych konsekwencji prawnych z tytułu udziału w strajku organizowanym przez związek zawodowy rolników.

4. Niewykonanie przez rolnika umów o dostarczanie produktów rolnych z powodu udziału w strajku organizowanym przez związek zawodowy rolników indywidualnych nie uważa się za niewykonanie umowy z winy rolnika. Nieopłacanie świadczeń finansowych na rzecz Państwa z tego powodu nie może być podstawą wszczęcia egzekucji ani naliczenia odsetek za zwłokę.

5. W czasie trwania strajku polegającego na wstrzymaniu dostaw do punktów skupu organizatorzy powinni zapewnić dostawę produktów rolniczych do szpitali i zakładów opiekuńczych.

6. Strajk rolników może być zastąpiony solidarnościowym strajkiem pracowniczym.

Art. 15.

Związki zawodowe rolników mogą prowadzić działalność badawczą w zakresie swych celów statutowych oraz działalność wydawniczą.

Rozdział III. Kółka rolnicze.

Art. 16.

Kółka rolnicze obejmują zasięgiem swego działania jedną lub kilka wsi.

Art. 17.

1. Podstawowym zadaniem kółek rolniczych jest działanie na rzecz aktywizacji produkcyjnej gospodarstw indywidualnych i podnoszenia poziomu ich gospodarowania oraz zaspokajania potrzeb rolników indywidualnych w zakresie produkcji rolniczej i materialnych warunków ich życia.

2. Kółka rolnicze realizują swe cele w szczególności poprzez 1/organizowanie i świadczenie usług na rzecz gospodarstw indywidualnych w zakresie prac polowych, inwestycji produkcyjnych i bytowych oraz naprawy i konserwacji maszyn i urządzeń rolniczych,

2/udzielanie pomocy we wdrożeniu postępu technicznego w indywidualnych gospodarstwach rolnych,

3/prowadzenie poradnictwa odnośnie wyboru form i metod racjonalnego gospodarowania.

Art. 18.

Kółka rolnicze mogą być założycielami i członkami spółdzielni powoływanych w celu prowadzenia usług na rzecz gospodarstw indywidualnych,

Art. 19.

Kółka rolnicze i ich spółdzielnie nie prowadzą bezpośrednio działalności w zakresie produkcji rolniczej.

Art. 20.

Rada Ministrów po zasięgnięciu opinii związków kółek rolniczych określi w drodze rozporządzenia zasady prowadzenia gospodarki finansowej przez kółka rolnicze, ich związki i spółdzielnie, zasady ich kredytowania, dotowania i opodatkowania oraz ustalenia cen świadczonej przez nie usług.

Rozdział IV. Rolnicze zrzeszenia branżowe

Art. 21.

Rolnicze zrzeszenia branżowe zrzeszają rolników indywidualnych specjalizujących się w określonym kierunku produkcji rolniczej lub siołkarskiej.

Art. 22.

1. Rolnicze zrzeszenia branżowe działają na rzecz realizacji interesów społeczno-zawodowych i społeczno-gospodarskich, związanych z danym kierunkiem produkcji.

2. Do działalności ich stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 2 lub roz. 3.

Art. 23.

Rolnicze zrzeszenia branżowe mogą działać samodzielnie lub jako autonomiczne odnina związków zawodowych rolników albo kółek rolniczych.

Rozdział V. Inne zrzeszenia rolników.

Art. 24.

1. Oprócz organizacji wymienionych w rozdz. 2-4, na podstawie niniejszej ustawy mogą działać inne organizacje, których

cele statutowe mieszczą się w ramach określonych w art. 2 /jak kółka gospodary wiejskich, zespoły młodych rolników, itp. 2. Przepis ust. 1 nie wyklucza możliwości zrzeszenia się rolników indywidualnych w organizacjach działających na podstawie przepisów odrębnych.

Art. 25.

1. Określone statutu organizacji, o których mowa w art. 24 ust. 1 określają cele właściwe związkowi zawodowemu rolników, w realizacji tych celów stosuje się odpowiednio przepisy rozdz. 2, z wyjątkiem art. 12-14.

Art. 26.

Organizacje, o których mowa w art. 24 ust. 1 mogą działać samodzielnie albo jako autonomiczne odnina innych organizacji rolników.

Rozdział VI. Rejestracja i osobowość prawna.

Art. 27.

1. Organizacje rolników indywidualnych podlegają rejestracji w sądzie rejonowym właściwym dla miejsca siedziby, z wyjątkiem związków zawodowych rolników i ich zrzeszeń, dla których system rejestracyjnym jest Sąd Wojewódzki w Warszawie.

2. W celu zarejestrowania członkowie-założyciele w liście conajmniej:

- 1/ 100 - gdy chodzi o związek zawodowy rolników,
- 2/ 50 - gdy chodzi o rolnicze zrzeszenie branżowe,
- 3/ 10 - gdy chodzi o kółko rolnicze oraz organizacje, o których mowa w art. 24 ust. 1,
- 4/ 3 - gdy chodzi o zrzeszenie /związek/ organizacji rolników,

- składają wniosek do sądu rejestracyjnego.

3. Do wniosku należy dołączyć:

- 1/uchwałę członków-założycieli o powołaniu organizacji oraz organu uprawnionego do jej reprezentowania,
- 2/wykaz imion, nazwisk i miejsc zamieszkania /wgłądnie nazw i siedzib/ członków-założycieli; dotyczy to również członków organu uprawnionego do reprezentowania organizacji,

3/statut w 3 egzemplarzach.

Art. 28.

Statut organizacji rolników powinien określać:

- 1/nazwę i siedzibę organizacji,
- 2/podmiotowy i terytorialny zakres działania,
- 3/cele i zadania organizacji oraz środki ich realizacji,
- 4/sposób wstępowania i występowania członków oraz utraty członkostwa,
- 5/prawa i obowiązki członków,
- 6/sposób ustanawiania składek członkowskich,
- 7/strukturę organizacyjną, organy organizacji i ich kompetencje, okres kadencji oraz tryb ich wyboru i odwoływania,
- 8/warunki podejmowania oraz ważności uchwał organów organizacji,
- 9/sposób reprezentowania organizacji na zewnątrz,
- 10/sposób zmiany statutu,
- 11/warunki i tryb rozwiązania się organizacji,
- 12/środkła tworzenia majątku organizacji oraz sposób dysponowania nim, tryb likwidacji, przeznaczenie likwidowanego majątku - jeżeli organizacja posiada osobowość prawną.

Art. 29.

1. Sąd dokonuje rejestracji organizacji rolników, jeżeli jej statut nie jest sprzeczny z Konstytucją Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i innymi ustawami.

2. Do postępowania rejestracyjnego stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

Art. 30.

1. W razie uchwalenia zmian w statucie albo nowego statutu, organ powołany do reprezentowania związku występuje najpóźniej po upływie 1 miesiąca do sądu rejestracyjnego o zarejestrowanie statutu w nowym brzmieniu, dołączając do wniosku jego 3 egzemplarze.

2. Art. 29 stosuje się odpowiednio.

Art. 31.

1. Związki zawodowe rolników i ich zrzeszenia wpisywane są do rejestru związków zawodowych, prowadzonego na zasadach określonych w ustawie o związkach zawodowych.

2. Pozostałe organizacje rolników i ich zrzeszenia /związki/ wpisywane są do rejestrów prowadzonych przez sądy rejonowe. Rejestry te są jawne. Szczegółowe zasady ich prowadzenia określi Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia.

Art. 32.

1. Osobowość prawną posiadają:

- 1/związki zawodowe rolników,
- 2/kółka rolnicze,
- 3/rolnicze zrzeszenia branżowe,
- 4/organizacje nie wymienione w pkt. 1-3 - jeżeli ich statut tak stanowi,
- 5/zrzeszenia /związki/ organizacji posiadających osobowość prawną.

2. Statuty organizacji o zasięgu ogólnopolskim, o których mowa w ust. 1 pkt. 1 i 3, mogą przewidywać, że osobowość prawną posiadają także wskazane odnina organizacji.

3. W przypadkach określonych w ust. 2 do rejestru wpisuje się zarówno organizacje jako całość, jak również poszczególne osoby prawne wchodzące w jej skład.

Art. 33.

1. Organizacje, o których mowa w art. 32 uzyskują osobowość prawną z chwilą zarejestrowania.

2. Do czasu zarejestrowania takiej organizacji na zobowiązania zaciągnięte w jej imieniu odpowiada solidarnie człon-

kwie-zafęzyciele. Od chwili zarejestrowania za zobowiązania te odpowiada sam organizator; nie wyłącza to odpowiedzialności cywilnej członków-zafęzycieli wobec tej organizacji.

Art. 34. 1. Sąd rejestrowy skreśla organizację rolników z rejestru w razie:

- 1/rozwiązania się na podstawie uchwały podjętej w trybie przewidzianym statutem
- 2/zmniejszenia się liczby członków poniżej liczby określonej w art. 27 ust. 2 i trwania tego stanu przez co najmniej 3 miesiące.
2. Właściwy organ statutowy obowiązany jest zawiadomić sąd rejestrowy o stanie określonym w ust. 1.
3. W razie wykreślenia z rejestru organizacji rolników posiadającej osobowość prawną, sąd wyznacza komisję likwidacyjną jeżeli nie jest możliwe przeprowadzenie likwidacji przez organ wskazany w statucie.

Rozdział VII. Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 35.

1. Dotychczas działające kółka rolnicze i ich związki oraz związki i zrzeszenia branżowe dostosują swoje statuty do przepisów niniejszej ustawy i nie później niż po upływie 6 miesięcy od wejścia ustawy w życie wystąpią z wnioskiem o rejestrację na podstawie przepisów niniejszej ustawy.
2. Rejestrując organizację, o której mowa w ust. 1, sąd rejestrowy przesyła odpis postanowienia do właściwego organu administracji państwowej w celu wykreślenia tej organizacji z rejestru stowarzyszeń.
3. Do czasu zarejestrowania na podstawie niniejszej ustawy organizacje, o których mowa w ust. 1 działają na podstawie przepisów dotychczasowych.

Art. 36.

W terminie 3 miesięcy od wejścia w życie niniejszej ustawy Rada Państwa wnieśli do Sejmu projekt nowelizacji ustawy o radach narodowych, idący w kierunku rozszerzenia wpływu społeczności gminy na powoływanie i funkcjonowanie terenowego organu administracji stopnia podstawowego.

Art. 37.

Art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1971r. o podatku gruntowym/Dz.U. Nr 27, poz. 254 i Dz.U. z 1974r. Nr 38, poz. 230/otrzymuje brzmienie:

"2. Środkami Funduszu Rozwoju Rolnictwa pochodzącymi z wpływów podatkowych określonych w ust. 1 od właścicieli/posiadaczy/ indywidualnych gospodarstw rolnych - dysponuje zebranie wiejskie głosami mieszkańców wsi prowadzących i pracujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych. Środki te nie mogą być przeznaczane na cele nie związane z produkcją w indywidualnych gospodarstwach rolnych".

Art. 38.

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Uzasadnienie

Dojście szerokiego ruchu rolników indywidualnych do samorządności na wsi jest faktem, który silnie dał o sobie znać w procesie postępującej odnowy. Dążenie to jest zgodne z postanowieniami Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, a zwłaszcza jej art. 5 pkt. 2, 84 i 85.

W szczególności większość rolników opowiedziała się za powołaniem przez samych rolników własnych reprezentacji zawodowych w postaci niezależnych samorządnych związków zawodowych, z którymi wieś chłopska wiąże wielkie nadzieje na lepszą przyszłość. Rolnicy we wszystkich rejonach kraju masowo wstępowali i wstępują nadal, mimo czynionych niekiedy trudności ze strony władz, do kół niezależnych samorządnych związków zawodowych. Po wybraniu delegatów na zjazdach wojewódzkich, w dniach 8 i 9 marca br. obradował w Poznaniu I Ogólnopolski Zjazd Delegatów NZZZ Rolników Indywidualnych "Solidarność", który doprowadził do zjednoczenia chłopskiego ruchu zawodowego w Polsce.

Naprzeciw tych dążeń rolników i tych nieodwracalnych faktów powinno wyjść ustawodawstwo PRL, zgodnie z zasadami Konstytucji i ratyfikowanych przez Polskę Międzynarodowych Paktów Praw Człowieka i Obywatela.

Dnia 6 marca br. odbyło się w Sejmie pierwsze czytanie oficjalnego projektu ustawy o samorządzie rolniczym. Niestety, projekt ten rażąco rozmija się z wolą polskich rolników, ignorując całkowicie trwałe fakty społeczne, jakie zaszły na wsi polskiej po sierpniu 1980. Projekt ten spotkał się z krytyką w różnych środowiskach, nie szczędził jej nawet posłowie na posiedzeniu Sejmu w dniu 6 marca br.

Projekt oficjalny utożsamia samorząd rolniczy z centralistycznym pionem kółek rolniczych, z Centralnym Związkiem Kółek i Organizacji Rolniczych /dot. CZKOR/ na czele, nadając mu monopolistyczną pozycję w dziedzinie reprezentacji społeczno-zawodowej rolników.

Poboc powyższego ze społecznego punktu widzenia projekt ten jest nie do przyjęcia, a jego uchwalenie byłoby zarzewiem poważnych konfliktów społecznych i nieufności między władzą a rolnikami.

Dlatego zgodnie ze stanowiskiem I Ogólnopolskiego Zjazdu Delegatów naszego Związku, Prezydium Ogólnopolskiego Komitetu Założycielskiego NZZZ "Solidarność" powołało komisję z udziałem rolników i naukowców prawników dla opracowania społecznego projektu ustawy o samorządnych organizacjach rolników indywidualnych. Na posiedzeniu dnia 15 marca 1981 Prezydium jednomyślnie uchwaliło wstąpić do społecznego projektu ustawy, rekomendując ją do szerokiej dyskusji społecznej.

Porównując projekt społeczny z projektem oficjalnym, należy w szczególności podkreślić następujące różnice: Tytuł ustawy. Projekt społeczny postuluje się terminem "samorządne organizacje rolników indywidualnych", nie zaś, jak projekt oficjalny - terminem "samorząd rolniczy" czy "organizacje samorządu rolniczego". Wybór takiej właśnie nazwy podiktowany był zakresem regulacji ustawy. Zarówno bowiem projekt oficjalny, jak i społeczny nie zajmują się samorządem w ścisłym tego słowa znaczeniu, polegającym na uczestnictwie obywateli w bezpośrednim zarządzaniu państwem, lecz dotyczą dobrowolnych organizacji rolników, które bezpośrednio nie sprawują władzy administracyjnej.

Z kontekstu art. 15 pkt. 3 Konstytucji wynika, że przez "samorząd rolniczy" rozumie się tam także samorządne organizacje zrzeszające rolników indywidualnych na zasadzie dobrowolności.

Nazwa "organizacje rolników indywidualnych" została ugruntowana w Porozumieniu Rzeszowskim /por. pkt. VIII/1/. To właśnie wymaga rozwinąć w ustawie. Gdy chodzi natomiast o samorząd rolniczy w ścisłym tego słowa znaczeniu /udział rolników w zarządzaniu państwem/, to sprawa ta powinna zostać uregulowana jednocześnie z reformą rad narodowych, terenowych organów administracji państwowej i samorządu terytorialnego na wsi. Doceniając wagę tego problemu, postuluje się w art. 36 projektu społecznego podjęcie odpowiednich prac nad nowelizacją ustawy o radach narodowych, która została też zapowiedziana w pkt. V/4 Porozumienia Rzeszowskiego.

Zakres podmiotowy i ogólny kierunek ustawy. Art. 5 pkt. 2 Konstytucji zawiera gwarancję rozwoju "różnych form samorządności ludzi pracy", podobnie art. 15 pkt. 3 wskazuje, że organizacje kółek rolniczych są ważnym, ale nie jedynym ogniwem samorządności rolników, art. 84 zapewnia wolność zrzeszania się obywateli w różnych formach organizacyjnych. Mct. VIII/1 Porozumienia Rzeszowskiego stanowi, że do reprezentowania rolników mają prawo w s z y s t k i e legalne organizacje, także nowo powstające, żadnej z nich nie dyskryminując ani nie uprzywilejowując.

Sprzeczną z powyższymi zasadami jest lansowana w projekcie oficjalnym koncepcja ograniczenia chłopskiego ruchu społeczno-zawodowego do monopolistycznego pionu kierowanego przez Centralny Związek Kółek i Organizacji Rolniczych. Tej monopolistycznej koncepcji społeczny projekt przeciwstawia stworzenie szerokiego ram dla równoprawnego działania, wielości i różnorodności organizacji rolników indywidualnych oraz ich zrzeszeń, wykluczając uprzywilejowanie, prawny monopol czy przewagę jednych organizacji nad innymi.

Związki zawodowe rolników indywidualnych. Najbardziej palącym problemem rolników, wymagającym pilnego uregulowania, jest status prawny związków zawodowych rolników indywidualnych. Od podjęcia tej sprawy ustawodawca nie może uchylać się zarówno ze względów społecznych, jak i prawnych.

Niezależny samorządny ruch zawodowy rolników indywidualnych jest faktem masowym i nieodwracalnym, odpowiadającym potrzebom i aspiracjom rolników i cieszącym się poparciem w szerokich kręgach społecznych, w tym NZZZ "Solidarność". Zdecydowane poparcie moralnego udziela również Episkopat Polski. Ignorowanie tych faktów przez władzę państwową byłoby świadectwem braku realizmu i źródłem wieloletnich napięć społecznych. I na odwrót: jak wskazał Episkopat Polski, pozytywne uregulowanie tego zagadnienia rozładuje istniejące napięcia i przywróci zaufanie do władzy, a przede wszystkim przywróci się do wydajności rolnej /por. komunikat ze 178 Konferencji Plenarnej Episkopatu Polski/. Każdy, komu leży na sercu dobro Kraju, musi obrać ten kierunek działania.

Ponadto za uregulowaniem statusu prawnego niezależnych samorządnych związków zawodowych rolników indywidualnych przemawia szereg argumentów prawnych. Art. 14 ust. 1 i 67 ust. 2 ustanawiają równoprawienie robotników i pracujących chłopów. Jaskrawym naruszeniem tej zasady jest odmawianie rolnikom wolności zrzeszania się w niezależne samorządne związki zawodowe, co stawiałoby rolników w pozycji obywateli i ludzi pracy w gorszej kategorii. Tymczasem art. 85 Konstytucji PRL stanowi, że związki zawodowe są powszechną organizacją ludzi pracy, czyli wszyscy ludzie pracy /a więc także rolnicy indywidualni/ mają prawo zrzeszać się w związki zawodowe. Gwarancje powszechności prawa zrzeszania się w związki zawodowe dla wszystkich dają również: art. 8 Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Socjalnych i Kulturalnych oraz art. 22 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, ratyfikowanych w PRL. Należy zaznaczyć, że prawo to w odniesieniu do rolników indywidualnych potwierdził Sąd Najwyższy PRL w orzeczeniu z dnia 10. lutego br. nie znajdując jednak na razie podstaw ustawowych do ich zarejestrowania. Abstrahując od prawnej oceny zasadności tego stanowiska, projekt społeczny postuluje wyraźnie określenie takich podstaw.

Należy również podkreślić, że projekt społeczny w pełni odpowiada zasadom konwencji nr 141 Międzynarodowej Organizacji Pracy, dotyczącej wolności związkowej dla organizacji rolników. Polska wyraziła nie ratyfikowała tej konwencji, jednak należała obok innych państw socjalistycznych do państw, które zdecydowanie ją popierały, głosząc za jej przyjęciem.

Ważnością uregulowania statusu prawnego zw. zawodowych rolników indywidualnych wynika również z podpisania przez Rząd porozumień w Rzeszowie i Ustrzykach z Komitetem Strajkowymi działającym w imieniu Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych. Na mocy tych porozumień działają stale komisje z rwnienia związku nadzorujące realizację porozumień i prowadzące z Rządem rozmowy.

rolnicze, a także w dziedzinie polityki rolniczej, ich związków i spółdzielnic produkcyjnych, a także w ramach struktur centralizacji i biurokracji, a także w odniesieniu do roli i potrzeb rolników. Z drugiej strony Kółka Rolnicze jako organizacja społeczno-gospodarcza w pełni są zależne od państwa, wdrażając w wykonaniu realizację polityki państwa.

Wobec tego Kółka Rolnicze, a także związki, nie udurowiłyby się, jeśli nie byłoby w nich elementu samostanowienia, który jest ich celem. Istotnym elementem samostanowienia jest prawo do odwołania samostanowienia Kółka i samostanowienia. Należy, projekt oficjalny idzie w kierunku wyrażenia polityki, sprzecywnym z dążeniami wielu jednostek Kółkowych w terenie. Projekt ma być do prawego utrwalenia centralistycznej hierarchii ruchu Kółkowego, zainicjując tym samym, np. z Centralnego Związku Kółek Rolniczych na Centralny Związek Kółek i Organizacji Rolniczych.

Największym nieporozumieniem jest propozycja przeniesienia Kółka Rolniczego do funkcji reprezentacji społeczno-gospodarczej i samostanowienia. Z wielu względów jedna i ta sama organizacja nie może pełnić obu funkcji jednocześnie, między innymi dlatego, że prowadzenie samostanowionej działalności gospodarczej oznacza wyrażenie Kółka w systemie zależności planowo-administracyjnych, wobec których reprezentacja zawodowa musi zachować zewnętrzną punkcję widzenia.

W świetle powyższych stwierdzeń bezpodstawnym jest zarzut, jakoby działalność NSZZ Rolników Indywidualnych była wymierzona w Kółka Rolnicze. Niezależnie od Kółek zawodowych Kółka powstały nie przeciwko Kółkom, lecz dlatego, że chłop był postawiony wobec reprezentacji zawodowej. Jest natomiast odwrotnie: podjęcie próby przeszerzenia punktu ciężkości działalności Kółek Rolniczych z działalności gospodarczej - usługowej na działalność władczą związków zawodowych - przy ustawowym zagwarantowaniu monopolu Kółek na taką działalność - musi oznaczać konflikt z autentycznym ruchem zawodowym rolników, a jednocześnie stwarza niebezpieczeństwo dalszego zaniedbania przez Kółka podstawowych funkcji, do których są one powołane.

Racjonalne rozdzielenie planowego działania Kółek Rolniczych i związków zawodowych rolników stworzy natomiast szansę ich współdziałania dla dobra wsi i rolnictwa. W tym też kierunku idzie projekt społeczny.

Zrzeszenia branżowe i inne organizacje rolników

Oprócz związków zawodowych rolników i Kółek Rolniczych na wsi działają zrzeszenia branżowe, koła gospodyń wiejskich, zespoły młodych rolników i inne organizacje. Projekt społeczny w odróżnieniu od projektu oficjalnego wychodzi z założenia, że wszystkim tym organizacjom - zarówno obecnie, jak i w przyszłości - należy pozostawić wybór profilu działania, jak i prawo działania samodzielnego, bądź dobrowolnego zrzeszenia się ze związkami zawodowymi, Kółkami Rolniczymi albo innymi organizacjami.

Gwarancje niezależności i samorządności organizacji rolników

Gwarancją niezależności i samorządności każdej poszczególnej organizacji rolników nie jest zadeklarowanie, że jest ona niezależna, jeśli inne przepisy ustawy zawierają będą szczegółowe uformowania idące w wręcz przeciwnym kierunku. A tak właśnie jest w projekcie oficjalnym. Projekt ten stoi w szczególności na gruncie przymusowego łączenia się Kółek Rolniczych, w którym obowiązują centralistyczna podległość.

Zasadzie tej projekt społeczny przeciwstawia zasadę pełnej dobrowolności łączenia się organizacji rolników w związki /Zrzeszenia/, nie przesądzając form takich związków.

Ponadto projekt społeczny wychodzi z założenia, że wobec samorządności organizacji rolników przepisy ustawy nie mogą w sposób drobiazgowy regulować celów i zakresu działania tych organizacji, gdyż należy to do statutu demokratycznie uchwalonego przez samych rolników. W tym zakresie ustawa powinna określać jedynie podstawowe założenia kierunkowe, umożliwiając im swobodne skonkretyzowanie i ewentualne uzupełnienie - w ramach określonych w artykule 2 projektu społecznego - w statucie danej organizacji /por.art. 5 ust. 2i3/. Należy położyć natomiast na precyzyjne uregulowanie uprawnień organizacji rolników wobec organów administracji państwowej i innych organizacji /por.np.art.6,8 ust. 2,10-15 /

Dysponowanie Funduszem Rozwoju Rolnictwa

W pkt. II/20 Porozumienia Rzeszowskiego ustalono, że kierunki dysponowania Funduszem Rozwoju Rolnictwa dysponuje walne zebranie rolników wsi. Sprzeczny z tym zapisem jest art. 38 projektu oficjalnego, sankcjonujący dysponowanie FRR przez pion Kółek Rolniczych. W art.37 projektu społecznego proponujemy przepis odpowiadający Porozumieniu Rzeszowskiemu.

Określenie stosunku Państwa do indywidualnej gospodarki rolnej

Deklaracja zawarta we wstępie do ustawy wg. projektu oficjalnego nie odpowiada zapisowi pkt. I/1 Porozumienia Rzeszowskiego i w tym sensie stanowi jego naruszenie. W szczególności projekt oficjalny pomija zasadę

równoprawności rolnictwa indywidualnego w stosunku do innych sektorów rolnictwa oraz nienaruszalności indywidualnej własności gospodarstw chłopskich. Pominięcie tych zasad w projekcie oficjalnym już po podpisaniu Porozu - mienia Rzeszowskiego może budzić uzasadniony niepokój co do intencji władz.

W projekcie społecznym proponujemy sformułowanie odpowiadające Porozumieniu Rzeszowskiemu.

Przedkładając wstępną wersję społecznego projektu ustawy do szerokiego skonsultowania społecznego liczymy na to, że zgłoszone w niej uwagi pozwolą na opracowanie ostatecznej, poprawionej jego wersji. NSZZ RI "Solidarność" działając solidarnie siłami zaangażowanymi na rzecz procesu odnowy, użyje wszystkich dostępnych środków, by społeczny projekt ustawy został wniesiony pod obrady Sejmu.

Warszawa, 15.03.1981

Prezydium OKZ NSZZ Rolników Indywidualnych "Solidarność"

OSWIADCZENIE

zespołu negocjującego NSZZ "Solidarność" z Min. Handlu Wewnętrznego i Usług Adamem Kowalikiem w sprawie regulacji niektórych artykułów żywnościowych.

Wobec protestów niektórych organizacji regionalnych w stosunku do przyjętego systemu regulacji mięsa, jego przetworów i cukru, zespół negocjujący w składzie: Jan Rylewski - członek Tymczasowego Prezydium KPP, Marek Jarociński - przewodniczący zespołu syntezy Krajowej Konferencji d/s żywności, Marek Koczwara - przewodniczący Konferencji, Krzysztof Hagemajer - ekspert NSZZ "Solidarność" - składa następujące wyjaśnienie:

1. Zdecydowana większość społeczeństwa /w.g. ankietowych 86-87% dorosłej ludności kraju/ opowiada się za wprowadzeniem regulacji mięsa, jego przetworów, masła i cukru. Stwarza to ogromną presję na zespół negocjujący w kierunku jak najszybszego wprowadzenia regulacji, niezależnie od głosów przeciwnych. W aktualnej sytuacji znaczna część społeczeństwa pozabawiona jest wręcz możliwości nabycia tych towarów. Wprowadzenie regulacji zapewni pozyskanie tej podstawowej żywności przez grupy społeczno-zawodowe, wyrównując poziom spożycia wg zasad sprawiedliwości społecznej. Wyeliminuje to przywileje niektórych grup i środowisk z korzyścią dla dyskryminowanych dotąd w obowiązkującym systemie dystrybucji.

2. Uwzględnienia dotyczące wysokości przydziału mięsa i jego przetworów są obowiązujące tylko na okres trzech miesięcy. Po wszechstronnej analizie całokształtu sytuacji, zbudowaniu bilansu mięsa / w tym relacji: eksport - import/ zespół negocjujący doprowadził do zmiany pierwotnych założeń projektu rządowego, spełniając niemal w całości postulaty Krajowej Konferencji d/s żywności oraz Krajowego Zespołu Specjalistycznego zatwierdzone uchwałą KPP z dnia 28.01.81. Wysokości przydziałów w uzgodnionym okresie trzech miesięcy odpowiadają poziomowi żywienia dostatecznego dla podstawowej części ludności i dobrego dla grup "chronionych" / dzieci, młodzież, kobiety ciężarne i karmiące/. Powtórne negocjacje w tej sprawie prowadzone będą w czerwcu br.

3. Zarzuty stawiane zespołowi negocjującemu przez niektóre MKZ-ty nie znajdują merytorycznego uzasadnienia. Niedopuszczalne jest opieranie analiz na dotychczasowych rocznikach statystycznych i innych publikacjach z okresu "propagandy sukcesu".

4. Bilans towarowy cukru przedstawia się w okresie kilku najbliższych miesięcy krytycznie. Mimo obniżenia przydziałów i całkowitego wyeliminowania eksportu tego towaru, czteromiesięczne zapotrzebowanie rynku oparte jest o import, którego dalsze zwiększenie jest niemożliwe. Minister Kowalik zapewnił zespół, że rząd doloży wszelkich starań, aby podwyższyć przydział tego towaru do półtora kilograma dla całej ludności od 1.08.1981r. Sprawa ta była dyskutowana podczas rozmów w dniu 16.03.81, kiedy to zdanie "Solidarności" zostało zdecydowanie ponowione. Według wyliczeń specjalistów z dziedziny żywienia cukier należy do składników "pustych" i jako taki nie posiada samostanowej wartości odżywczej. Jego niedobór nie wpływa ujemnie na stan wyżywienia społeczeństwa. Stąd też trudno nam opierać się na jakichś normach, a podstawą dyskusji stanowi wieloletni podział konsumpcji na głowę ludności.

5. Ogromna większość ludności sądzi regulacji masła. Ilość tego towaru jest nawet nieco wyższa niż w latach poprzednich. Wprowadzenie regulacji zapewni może jednak tylko dostateczny poziom spożycia wszystkim grupom ludności /wg norm/, mimo znacznego importu tego towaru. Zespół praktycznie zmuszony jest do zaakcentowania norm, które przyjmują zbudany poziom samozapotrzenia ludności wiejskiej. Zmiana pierwotnego projektu rządowego dokonana na nasze żądanie dotyczy tylko kobiet karmiących, dla których gwarantuje się przydział na poziomie blisko 11 kg rocznie. Nie wprowadzenie regulacji masła prowadzi natomiast do sytuacji, w której znaczna część ludności zo-

staje w ogóle pozbawiona możliwości jego spójności. W tych okolicznościach zespół uznał za konieczne zapewnienie przydziałów substytutów masła w postaci masła roślinnego lub wysokogatunkowych margaryn. Kartka uprawniająca do nabycia kostki masła gwarantowała kupującemu otrzymanie dodatkowo jednego z tych towarów. Usgodniono, że odpowiednio decyzje w tej sprawie mogą wydawać lokalnie wojewodowie.

6. Zespół negocjujący podczas rozmowy w dniu 16.03.81 wyraził zaniepokojenie niedostatecznym zaopatrzeniem rynku w inne podstawowe artykuły spożywcze. Braki rynkowe wynikają w znacznym stopniu z dużej skali wykupu zwłaszcza maki, kaszy i ryżu. Rząd przedstawił projekt reglamentacji tych towarów, który obecnie jest przedmiotem ankiety ekspertów "Solidarności". Sprawa będzie przedstawiona na jednym z najbliższych posiedzeń KKP. Projekt przewiduje następujące normy: mąka - 3kg kwartalnie na osobę, kasza i płatki - 2 kg, ryż - 0,5 kg.

7. Zespół negocjujący uważa ewentualność ponownego dyskusowania reglamentacji towarów już uzgodnionych za niekorzystną. Opóźniłoby to ponownie wprowadzenie racjonowania, co spotkałoby się z dużym sprzeciwem społeczeństwa, a odpowiedzialność za zwłokę spadłaby na "Solidarność".

7 Istniejącej sytuacji zapewnienie wszystkim docelowych norm wyżywienia - co postulują niektóre ośrodki regionalne - wynika z braku trzeciej oceny i znajomości możliwości gospodarki.

8. O ile KKP uzna wyniki dotychczasowych uzgodnień za niezadowolające, zespół negocjujący jest gotów przesądzić powierzenie mu kompetencji innej grupie przedstawicieli Związku.

INFORMACJA PREZYDIUM KKP O FINANSOWANIU POBYTU W SANATORIACH

Podstawowe koszty pobytu w sanatoriach ponosi ZUS, który opłaca za dzień pobytu w sanatoriach Zjednoczenia Uzdrawisk Polskich 242 zł, w sanatoriach PWP 213 zł, w sanatoriach branżowych związków zawodowych 206 zł, w sanatoriach zakładów pracy 202 zł. Opłaty ZUS nie pokrywały kosztów utrzymania i leczenia. Dopłaty wynosiły w sanatoriach Zjednoczenia Uzdrawisk Polskich 28 zł dziennie były pokrywane przez skarb państwa, w sanatoriach związkowych od 10 do 93 zł dziennie pokrywane z funduszy związkowych, w sanatoriach zakładów pracy od 10 do 178 zł pokrywane z funduszy socjalnych zakładów pracy i częściowo przez związki zawodowe. W chwili obecnej są przygotowywane nowe stawki pobytu. Koszty te wzrosły ze względu na wzrost płac personelu i kosztów żywności. W celu ustalenia wysokości opłat za przydzielone miejsce sanatoryjne, komisja zakładowa winna ustalić:

1. rodzaj sanatorium /ZUS, branżowe, zakładowe/
2. koszt pobytu w danym sanatorium
3. na podstawie przygotowanych informacji ustalić tryb i instancje odpowiedzialne za sfinansowanie pobytu.

W przypadku, gdy związek musi dofinansować pobyt swojego członka /sanatorium związków branżowych/ należy dokładnie na podstawie przygotowanych przez związek branżowy dokumentów ustalić wysokość dofinansowania. Pracę tę należy powierzyć wyspecjalizowanemu pracownikowi. W przypadkach uzasadnionych niewielką liczbą członków organizacji zakładowej i niedostatkami funduszy Komisje Zakładowe mogą się zwrócić do KKK o dofinansowanie skierowań. Proponujemy również czynić starania pokrycia kosztów sanatoryjnych z funduszy socjalnych zakładów pracy. Zarządy Kół zobowiązane są do powołania odpowiedniej komórki załatwiającej wszystkie formalności /w przyszłości projektuje się rozwiązanie, w którym nie związki, lecz wyspecjalizowana komórka służby zdrowia obejmie dysponowanie leczeniem sanatoryjnym/.

Gdańsk, 17.03.1981 r. Prezydium KKP

OSWIADCZENIE WOJCIECHA ZIEMBIŃSKIEGO

W związku z błędnymi komentarzami w śródkałach masowego przekazu dotyczącymi mego zwolnienia stwierdzam:

Zostałem zwolniony 13 marca 81 r. Opuszczając więzienie na Mokotowie, otrzymałem decyzję Prokuratury, że uchyła areszt na podstawie porożenia Prezesa Polskiego Związku Katolicko-Społecznego Janusza Zabłockiego z dnia 21 stycznia 1981 r.

Nie jest zgodne z prawdą iż odmówiłem przyjęcia porożenia. Przez cały czas pobytu w więzieniu nie byłem informowany ani przez Prokuraturę, ani przez Biuro Sledzo Ministerstwa Spraw Wewnętrznych prowadzące przeciwko mnie dochodzenie, o społecznych porożeniach - w tym przede wszystkim ks. Jana Zieję i prof. Jana Kielanowskiego z 19.12.80 r. oraz redakcji miesięcznika "Więź" z 2.02.81 r./w osobach redaktorów naczelnych Wojciecha Włoczkę, jego zastępcy Juliusza Eski,

sekretarza red. Józefa Smosarskiego i członków kolegium redakcyjnego w tym Stefana Bałkowskiego i red. Zdzisława Szpakowskiego/ ani o porożeniu posła na Sejm PRL Janusza Zabłockiego.

Prokuratura Wojewódzka w Warszawie zawiadomiła 11 marca 81 ks. Zieję i prof. Kielanowskiego oraz redakcję "Więzi", że w chwili obecnej moje zwolnienie nie jest możliwe.

11 lutego Prokuratura przedłużyła mi areszt na kolejne 3 miesiące do dnia 11 maja 1981 r.

Tymczasem 11 marca doznałem silnego ataku serca. Życie moje w ostatniej chwili zdążyli uratować lekarze z pobliskiego szpitala więziennego, za co im szczerze dziękuję.

Nadmieniam, iż po moim aresztowaniu 11 listopada 80 r. w mojej obronie i przeciwko naruszeniu konstytucyjnego prawa do wolności patriotycznych manifestacji występowały do władz PRL liczne organizacje stołeczne jak: Związek Literatów Polskich, Penklub, Prawniczy Polscy na Zjeździe w Poznaniu, Niezależne Zrzeszenie Studentów, Komitet Obrony Więzionych za Przekonania przy NSZZ "Solidarność", załogi zakładów pracy w Ursusie i Hucie Warszawa oraz cieszący się dużym autorytetem społecznym obywateli: Generał Mieczysław Boruta-Spiechowicz, Komendant Główny Batalionów Chłopskich Franciszek Kamiński i wielu innych.

Dziękuję gorąco wszystkim moim Obroncom tak w Kraju, jak i poza jego granicami.

Warszawa, 17 marca 1981 r. /-/ Wojciech Ziemiński
Warszawa, Sady Żoliborskie 7a m 21

Władysław Siła-Nowicki
ekspert KKP

Do Redakcji Prasowej Agencji "As"
MKZ Mazowsze - Warszawa

Uważam za swój obowiązek zwrócić uwagę, iż w Biuletynie pism związkowych i zakładowych Nr.6 - Warszawa 2 - 9 marca 1981 r. na str. 004 wystąpienie moje podane zostało w sposób zupełnie niewłaściwie oddający jego treść i całkowicie pomijający szereg istotnych wątków. Uważam, że wystąpienie to powinno być podane w formie załącznika do niniejszego pisma. Stanowczo stwierdzam, że nigdy nie użyłem wyrażenia "iż należy rozmawiać na warunkach zaproponowanych przez władzę". Takie przeinaczenie, również z pobudek dążenia do skrócenia, jest całkowicie niedopuszczalne.

Podobnie na str. 005 niewłaściwie jest podane, iż po przedstawieniu przeze mnie votum separaturne ekspertów uczestniczących w opracowaniu dyskusowanego dokumentu reakcją sali na oświadczenie mecenasa było: "jeśli zapadła uchwała to nie wstydzimy się jej powtarzać" i "trzeba realizować a nie powtarzać". Była to bowiem reakcja tylko części sali i to mniejszej, co wynika i z późniejszego głosowania, przy którym większość członków KKP opowiedziała się właśnie za stanowiskiem ekspertów.

Ze względu na wagę biuletynu i fakt, że nasza cenzura wewnętrzna nie powinna naśladować wiadomego urzędu z ul. Mysiej, uprzejmie proszę Redakcję Agencji Prasowej "As" o zamieszczenie mego sprostowania, w formie podania załącznika w możliwie najbliższym numerze biuletynu.

Z wyrazami szacunku i serdecznym
koleżeńskim pozdrowieniem

Warszawa, 18.03.81

załącznik:

Siła-Nowicki stwierdza, że dyskusja całkowicie się rozdrobniła. Tematem nadzwyczajnego zebrania KKP miała być sprawa represjonowania członków Związku oraz sprawozdanie Bujaka z rozmowy z min. Cioskiem, który podkreślał niebezpieczeństwo sytuacji międzynarodowej i prosił o nieatakowanie przez Związek resortu MSW jako mającego specjalną pozycję w państwie. Nadzwyczajne Zebranie KKP miało i ma przygotować spotkanie Przewodniczącego Związku z premierem i to powinno być głównym przedmiotem obrad.

Nawiązując do wystąpienia Wielowiejskiego Siła-Nowicki stwierdził, że jego zdaniem nie ma bezpośredniego niebezpieczeństwa interwencji zewnętrznej. Związek stał się potęgą, sytuacja kraju od chwili powstania Związku zmieniła się zasadniczo; rozwiązywanie sprawy drogą przemocy jest zarówno bardzo trudne jak byłoby katastrofą polityczną dla interwentów. Niemniej stosując zasadę "spokojna głowa" trzeba zachować również wielki rozsądek i rozważać, bo w pewnych warunkach może powstać groźba rozwiązania zagadnienia na drodze przemocy również zewnętrznej. Od nas samych zależy, aby tego nie było. Powołał się tu na słowa papieża, aby zawsze towarzyszyła nam ta sama co w sierpniu 1980 r. odwaga, ale również ta sama roztropność i umiarkowanie.

Odnosnie represji wobec członków Związku Siła-Nowicki stwierdził, że niewątpliwie mamy często do czynienia z działaniami prowokacyjnymi ze strony sił odsuniętych od władzy w partii i w państwie, które chciałyby za wszelką cenę zniszczyć "Solidarność" i chcą wbić klin między Związek a te czynniki partyjne i państwowe, które szukają rozwiązań politycznych i porozumienia z nami.

Oczywiście należy przeciwdziałać twardogłowym i udzielać pomocy tym, którzy chcą odnowy i porozumienia.

Jeśli chodzi o represję Siła-Nowicki przypomniał jak bardzo zmieniła się sytuacja w wyniku powstania "Solidarności" również na odcinku praworządności i reakcji z jaką spotykają się nadużycia władzy.

W chwili obecnej wystrzegając się prowokacji należy działać stanowczo, ale z umiarkowaniem. Trzeba bronić każdego człowieka, ale nie można lekkomyślnie narażać istnie nia Związku, który daje obronę nie dwudziestu ludziom, a setkom tysięcy i milionom. Zarówno całemu krajowi jak i "Solidarności" potrzebny jest teraz spokój i stabilizacja. Rząd dotychczas prowadził rozmowy z nami w sposób niesolidny i często oczywiście błędny; np. strajku w woj. jeleniogórskim można było uniknąć podejmując decyzję o oddaniu "Granitu" na potrzeby służby zdrowia o 24 godziny wcześniej. Nie wchodząc w ocenę pewnych sformułowań min. Cioska i tego od kogo zależy MSW stwierdzić trzeba, że w naszych konkretnych warunkach ofensywna działalność przeciwko resortowi jest szkodliwa politycznie i ponadto, jak doświadczenie uczy, w praktyce nie daje żadnych rezultatów.

Obecnie winniśmy skupić cały wysiłek na dopilnowaniu przestrzegania praworządności w dniu dzisiejszym. Mamy na dzieję, że nowy premier i jego rząd będzie solidny w stosunku do "Solidarności" a sami między sobą napewno możemy się dogadać.

Dzisiejsze zebranie ma przygotować grunt do spotkania przewodniczącego Związku, a następnie całej KKP z premierem. Najlepszym wyjściem w tej sytuacji byłoby albo niepo dejmowanie dziś żadnej uchwały, albo ograniczenie się tylko do uchwały protestującej przeciwko represjom i podkre ślającej, że są one niedopuszczalne i ogromnie utrudniają tak potrzebne i konieczne porozumienie Związku z Rządem.

RAMOWY REGULAMIN WYBORU DELEGATÓW

na walne zebranie delegatów regionu Mazowsze przez organizację zakładową NSZZ "Solidarność".

I. Zasady ogólne.

§1 Obszar wyborczy regionu Mazowsze pokrywa się z terytorium województw: warszawskiego, skierniewiekiego, ciechanowskiego, ostrołęckiego, łomżyńskiego, siedleckiego i białostocko-podlaskiego.

§2 1. Do udziału w wyborach uprawnieni są członkowie tych organizacji zakładowych Związku, które zarejestrowane są w regionie Mazowsze i mają jedną komisję zakładową, której siedziba znajduje się na obszarze wyborczym wspomnianego regionu.

2. Członkowie organizacji zakładowych zatrudnieni w tych oddziałach filialnych, które znajdują się na obszarze wyborczym regionu Mazowsze realizują swe prawa wyborcze

w regionie właściwym dla ich zakładu macierzystego.

§3 1. Kadencja delegatów na walne zebranie delegatów regionu wynosi 2 lata.

2. Wybór delegatów na walne zebranie delegatów odbywa się w okręgach wyborczych.

3. Okręgiem wyborczym jest organizacja zakładowa, jeśli liczy ona co najmniej 1000 członków Związku. W okręgu tym zebranie wyborcze zwołuje komisja zakładowa.

4. Okręgiem wyborczym jest grupa organizacji zakładowych, jeśli każda z nich liczy mniej, niż 1000 członków Związku. W okręgu tym zebranie wyborcze zwołuje komisja zakładowa najbliższej organizacji zakładowej. Zaleca się taki sposób grupowania się organizacji zakładowych, aby łączna ilość członków w utworzonym okręgu wyborczym pozwalała na wybór 2 do 3 delegatów na walne zebranie delegatów regionu.

5. Organizacje zakładowe mogą w terminie 14 dni /zgodnie z terminarzem wyboru delegatów/ zgłaszać do Regionalnej Komisji Wyborczej /patrz: §8/ propozycje składu grupy organizacji zakładowych mających stanowić wspólny okrąg wyborczy. RKW zatwierdza skład okręgów wyborczych oraz ustala okręgi wyborcze z organizacji zakładowych, które nie zgłosiły w tym zakresie propozycji.

6. Odwołanie delegata na walne zebranie delegatów regionu może odbyć się na wniosek co najmniej 1/5 części członków Związku danego okręgu wyborczego. Wniosek taki należy zgłaszać do komisji zakładowej upoważnionej do zwołania zebrania wyborczego. Jeżeli komisja zakładowa nie zwoła nadzwyczajnego zakładowego /wielozakładowego/ zebrania delegatów w ciągu 30 dni od dnia złożenia wniosku, wniosek ten należy przesłać do komisji rewizyjnej regionu.

§4 1. Przy wyborze delegatów na walne zebranie delegatów regionu ustala się normę przedstawicielstwa 1000, tzn. że na jednego delegata przypada 1000 członków Związku. 2. Jeżeli liczba członków w okręgu wyborczym nie jest pełną wielokrotnością liczby 1000, wówczas liczbę delegatów obliczoną wg zasady ust. 1 zwiększa się o 1, jeżeli do pełnej wielokrotności brak jest nie więcej, niż 500 członków Związku.

§5

1. Wyboru delegatów na walne zebranie delegatów regionu dokonuje w zależności od struktury okręgu wyborczego zakładowe lub wielozakładowe zebranie delegatów.

2. Wyboru delegatów na zakładowe lub wielozakładowe zebranie delegatów dokonują członkowie Związku danego okręgu wyborczego. Liczbę tych delegatów ustala komisja zakładowa okręgu wyborczego /patrz: §3 ust. 2 i 3/ proporcjonalnie do liczby członków w tym okręgu wyborczym. Zaleca się, by liczba członków Związku wybierająca jednego delegata była możliwie mała.

§6

1. Wybory delegatów na wszystkich szczeblach są ważne, jeśli w zebraniu wyborczym uczestniczy co najmniej 1/3 członków /delegatów/ uprawnionych do głosowania.

2. W zakładach o ruchu ciągłym, dużym terytorialnym rozczłonkowaniu załogi itp. mogą być zwołane zebrania wyborcze częściowe. Głosowanie odbywa się na kandydatów zgłoszonych przed terminem pierwszego zebrania częściowego. Wyniki wyborów z poszczególnych zebrań częściowych sumuje się.

§7

1. Zebrania wyborcze członków danego okręgu wyborczego /patrz: §5 ust. 2/ nadzoruje komisja zakładowa /patrz: §3 ust. 2 i 3/. Poszczególne komisje zakładowe wchodzące w skład okręgu wyborczego zawiadamiają o terminach zebrań uprawnionych do udziału w nich członków co najmniej na trzy dni przed datą ich odbycia.

2. Zakładowe /wielozakładowe/ zebrania delegatów w okręgu wyborczym zwołuje komisja zakładowa, zawiadamiając o terminie zebrania uprawnionych do udziału w nim delegatów co najmniej na 7 dni przed datą jego odbycia.

§8

1. Na czas do pierwszego walnego zebrania delegatów regionu, zarząd tego regionu powołuje Regionalną Komisję Wyborczą /RKW/, której podstawowymi zadaniami są:

- a. sprawdzenie ewidencji organizacji zakładowych uprawnionych do udziału w wyborach delegatów na walne zebranie delegatów oraz ustalenie liczebności tych organizacji,
- b. ustalenie okręgów wyborczych
- c. ustalenie listy delegatów na walne zebranie delegatów w oparciu o protokoły wyborcze nadesłane przez poszczególne okręgi wyborcze,
- d. przygotowanie mandatów dla wybranych delegatów na walne zebranie delegatów regionu.

2. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń co do prawidłowości przeprowadzenia wyborów RKW bada sprawę i wydaje stosowne zalecenia. Zastrzeżenia mogą być składane nie później, niż w 5 dni od daty wyborów.

II. Wybór delegatów na walne zebranie delegatów regionu.

§9

1. Przed zebraniem wyborczym, komisja zakładowa upoważniona do jego zwołania powinna wyznaczyć termin /minimum 5 dni/, w czasie którego członkowie Związku danego okręgu wyborczego mogą składać do tej komisji pisemne zgłoszenia swoich kandydatów na delegatów na walne zebranie delegatów regionu.

2. Zgłoszenie powinno obejmować: nazwisko i imię kandydata, miejsce pracy, zajmowane stanowisko, przynależność do organizacji politycznej i społeczno-politycznej oraz krótką charakterystykę kandydata. Do zgłoszenia należy dołączyć pisemną zgodę na kandydowanie.

3. Komisja zakładowa po zebraniu nadesłanych zgłoszeń sporządza listę kandydatów w porządku alfabetycznym z podaniem danych wymienionych w ust. 2. Lista ta powinna być ogłoszona we wszystkich organizacjach zakładowych /międzyzakładowych, wydziałowych/ wchodzących w skład okręgu wyborczego co najmniej na 7 dni przed terminem zakładowego /wielozakładowego/ zebrania delegatów.

§10

Członek komisji zakładowej uprawnionej do zwołania zebrania wyborczego otwiera zebranie oraz zarządza wybór w głosowaniu jawnym przewodniczącego i dwóch członków prezydium zebrania.

§11

Prezydium zebrania sprawdza, czy na zebraniu obecna jest co najmniej połowa delegatów uprawnionych do głosowania, tj. czy zebranie uprawnione jest do dokonania wyboru delegatów na walne zebranie delegatów regionu.

§12

W zależności od możliwości, listy kandydatów powinny być umieszczone na sali obrad w sposób widoczny dla wszystkich obecnych, lub podyktowane przez przewodniczącego.

§13

Przewodniczący zebrania zarządza wybór komisji skrutacyjnej spośród delegatów, którzy nie kandydują. Wybór komisji następuje w głosowaniu jawnym. Liczbę członków komisji, uwzględniając liczebność zebrania ustala zebranie. Komisja skrutacyjna wybiera swego przewodniczącego, który może dokonać podziału komisji na zespoły do obliczania wyników głosowania. Zespół taki musi liczyć co najmniej dwie osoby. W razie wątpliwości co do zaliczenia głosu - decyzję podejmuje komisja skrutacyjna w pełnym składzie.

c.d. na stronie 304